

COMPUTERWORLD

ICT-STRATÉGIA DÖNTÉSHOZÓKNAK • ALAPÍTVÁ 1969 • WWW.COMPUTERWORLD.HU • 2007. ÁPRILIS 24. • XXXVIII. ÉVFOLYAM 17. SZÁM

INTEL FEJLESZTŐI FÓRUM, PEKING

Az Intel az Egyesült Államokon kívül még nem rendezett ekkora méretű IDF-et. A pekingi Intel Fejlesztői Fórum nem csupán a technológiai fejlesztéseket, hanem Kínának a cégen belül játszott szerepét is igyekszik majd bemutatni. Munkatársunk a helyszínen is megtapasztalhatta a kínai információtechnológia fejlődését.

TANULJ KÍNAIUL!!!

legesenél magasabb órajelen működhesen, természetesen a processzor legnagyobb teljesítményfelvételének és hőleadásának függvényében.

A Penryn megjelenését 2008-ra tervezik. Teljesítménye meggyőző. A 2,93 gigahertzen futó, négymagos Kentsfield Core 2 Extreme QX6800-hoz hasonlították a 3,33 gigahertzes, négymagos, asztali gépekbe szánt Penrynt (Yorkfield), amelynek 12 megabájt L2-es gyorsítótára van, és 1333 megahertzes külső órajelen fut. A Kentsfielddel szemben 15 százalék volt az előnye a képszerkesztő alkalmazások futtatásakor, 25 százalék a 3D-leképezésben, 40 százalék a játékoknál, és több mint 40 százalék az SSE4-re optimalizált videótömörítéssel.

Mooly Eden, az Intel mobil platform csoportért felelős alelnöke és igazgatója már az IDF „nulladik” napján is árult el információkat a Santa Rosa platformról, amely a Core 2 Duo 4 megabájt gyorsítótárral ellátott, 800 megahertzes külső órajelen futó változatával mutatkozik majd be, azaz még a jelenlegi Core 2 Duo 143 négyzetmilliméteres, 65 nanométeres technológiával készülő processzormagját tartalmazza.

A Santa Rosához tartozó integrált videovezérlőnek azt

a trükköt is megtanították, hogy az LCD-panel frissítését a mobilgépekben szokásos 60 hertzről 40-re csökkentse. Ez mérsékeli a panel fogyasztását, ugyanakkor a statikus tartalmak (szövegszerkesztő, táblázatkezelő) megjelenítése közben sem okoz észlelhető minőségromlást. Persze ehhez az LCD-panelnek támogatnia kell ezt a frissítési frekvenciát. A Santa Rosa a SATA-csatolót

is teljesen ki tudja kapcsolni, nemcsak az optikai meghajtót ictatja ki, hanem annak elektronikáját is, amelyet a jelenlegi rendszerek folyamatosan lekérdeznek. A platform már Wi-Fi „n” szabványú vezeték nélküli vezérlővel és a Turbo Memory technológiával felvértezve érkezik majd.

Az IDF-en elhangzottakról egy későbbi lapszámunkban bővebben is beszámolunk. ▶

Az üzleti technológia optimalizálása

A HP OpenView termékcsalád, a „négy nagy” (BMC, CA, HP, IBM) egyikeként, komoly elismerést vívott ki magának a hagyományos felügyeleti szoftverek piacán. A HP „mindenből a legjobbat” (best of breed) elvet követte mind a termékfejlesztésben, mind a felvásárlások terén. Az elmúlt két év alatt a HP szoftveres üzletága több vállalatot és terméket vásárolt fel, mint egész megelőző történetében – az akvizíciókat a Peregrine és a Mercury megvásárlásával koronázta meg. A Peregrine és Mercury ter-

mékeivel alapvetően átalakult a HP szoftver kínálata: megszűnnek az eddigi márkanevek, és ezután a HP Software név alatt találkozhatunk a régi és az új termékekkel, melyek 9 funkcionális központba, úgynevezett „center”-be szerveve lesznek elérhetőek. Az egyes centerekben a hasonló funkcionális termékek találhatók, egységes felhasználói felülettel és közös funkcionális alaprétellel.

Hogyan értékeli a változást a hazai képviselő és a HP-eszközöket használó partnerei?

Összeállításunk
a 13-18. oldalon ▶▶▶

írta: Samu József • Az IDF bővelkedett új bejelentésekben. Először közöltek teljesítményadatokat a Penrynről, amely a Core 2 fejlettebb, 45 nanométeres csíkszélességű változata. Tartalmazza majd az SSE4 utasításkészletet, amely a multimédiás, matematikai és keresési funkciók gyorsítását szolgálja. A csíkszélesség csökkentésével lehetett növelni a másodsztintú gyorsítótárakat is, így a két maghoz 6 megabájt megosztott L2 cache jut. Az osztásokat végző logikát is átte-

vezték: a Radix-16 nevű megoldás órajelenként már nem 2, hanem 4 bit feldolgozására képes, ezért az osztások átlagosan kétszer gyorsabban futnak le, mint az elődmodellel. A mobil Penrynekben mutatkozik be a Deep Power Down technológia, amely a legtakarékosabb üzemmódja a processzornak. A magban megszűnik az órajel továbbítása, és a fogyasztás csökkentése érdekében kikapcsolják az első és másodsztintú gyorsítótárakat is. Újdonság az Enhanced Dynamic Acceleration technológia, amely azt teszi lehetővé, hogy amíg az egyik processzormag tétlenül „pihen”, addig a másik a megadott név-

GAME
DEVELOPERS
FORUM
2007 HUNGARY

VILÁGOKAT ÉPÍTÜNK

Budapest, 2007. május 19.

A világszerte népszerű játékfejlesztői találkozók és konferenciák mintájára most első alkalommal Budapesten is megrendezésre kerül a **Game Developers Forum**.

A **GDF** célja, hogy magas szakmai színvonalú előadásokon keresztül átfogó képet adjon a játékfejlesztés legfontosabb aspektusairól, emellett pedig lehetőséget nyújtson a hazai és külföldi fejlesztőcsapatoknak a személyes találkozásra és információcserére, a naprakész technikai és gazdasági lehetőségek közös feltérképezésére.

Az egész napos konferencián olyan aktuális kérdések kerülnek előtérbe, mint az MMO-játékok fejlesztésének kérdései, a játékok köré épülő közösségek jelentősége vagy akár a crossplatform-fejlesztés.

GAME
DEVELOPERS
FORUM

2007 HUNGARY

COMPUTERWORLD
GameStar

WIRELESS
by D-Link

EIDOS
STUDIO HUNGARY

A konferencia helyszíne:

Budapest, Őrs vezér tere,
SUGÁR ÜZLETKÖZPONT - Sugar Cinemas

2007. május 19. PROGRAM

10:00-10:45	MEGNYITÓ – KÖZÖSSÉGEK Virtual Citizenship Association
10:45-11:25	CROSSPLATFORM-FEJLESZTÉS Eidos Hungary
11:25-12:05	JÁTÉK ENGINE-EK ID Interactive
12:25-13:05	MMO-FEJLESZTÉS Invictus-Games
13:05-13:45	DESIGN Black Hole Games
13:45-14:25	VALÓSÁGHŰ MEGJELENÍTÉS Crytek
14:50-15:30	A 3D JELENE ÉS JÖVŐJE
15:30-16:10	PROJEKTERVEZÉS StormRegion

Programunkban egyaránt szerepelnek magyar és angol nyelvű előadások is.
Az angol nyelvű előadásokhoz tolmácsolást biztosítunk.

Jelentkezés: <http://gdf-hu.com/>
Információ: Telefon: 06-1/477-43-49 Fax: 06-1/266-4274
E-mail: konferencia@idg.hu

TARTALOM

Fókusz

Vissza az iskolapadba!

Az élethosszig tartó tanulás sokak szemében még nem több kódos koncepciónál, a fejlett ipari országok munkaerőpiacán azonban már ma is alapkövetelmény. Sokan az e-learning megoldásokban ismerik fel ennek egyik leghatékonyabb eszközeit. **9. oldal** ▶

Horizont

Antik IT

A Szilícium-völgy szívében, Mountain View-ban működő Számítógép-történeti Múzeum küldetésének vallja, hogy az iparág fejlődését dokumentálva megőrizze az utókor számára és bemutassa az információs kor tárgyi emlékeit. **29. oldal** ▶

AKTUÁLIS

- 05 . TÁVKÖZLÉS Avaya-újdonságok
- 06 . KONFERENCIA Határtalan e-kereskedelem
- Hibamegoldás szoftverrel

FÓKUSZ

09 . e-LEARNING Vissza az iskolapadba!

Az élethosszig tartó tanulás sokak szemében még nem több kódos koncepciónál, a fejlett ipari országok munkaerőpiacán azonban már ma is alapkövetelmény. Sokan az e-learning megoldásokban ismerik fel a szellemi tőke gyarapításának egyik leghatékonyabb eszközeit.

10 . e-LEARNING Aikotó tudás

Az Adobe-zenél a Macromedia két évvel ezelőtti felvásárlásakor a Flash-technológiával bővült, így az e-learning oktatóanyagok készítésének és közreadásának is de facto szabványa.

10 . MEGKÉRDEZTÜK Megérténi és megszeretni

11 . E-LEARNING Képzéskihelyezés

12 . e-LEARNING Jön a mobiloktatás

Az SAP 2002-ben – Magyarországon egy évvel később – lépett piacra e-learning megoldást is tartalmazó komplex képzésmenedzsment rendszerével, amely HR-megoldásának részét alkotja.

12 . e-LEARNING Módszertan kerestetik

Az e-learning megoldások vártnál lassabb térhódítása nem a technológiai feltételek, hanem a megfelelő és széles körben elfogadott módszertan hiányára vezethető vissza – mondta Blahut Boglárka, az Oracle Hungary vezető tanácsadója.

ÜZLET

- 19 . BIZTONSÁG Nyugdíjba vonul az XP
- Nem költünk spamszűrésre
- MUNKÁBAN A JOGVÉDŐ SZERVEZETEK A szerzői jogok és a szellemi tulajdon védelmében
- 20 . TUDTA-E? Új vállalatokkal bővült a BSA tagsága
- 21 . KUTATÁS Egyre többen költenek IT-biztonságra
- 22 . ERTEKESÍTÉS Egyedül nem megy
- 22 . TERMÉK Hardverek kis- és közepes vállalkozásoknak
- 23 . T-MOBILE WEB'N WALK BOX Helyhez kötött mobilinternet

TECHNOLÓGIA

- 24 . Lejátszhatatlan Sony DVD-k
- Esésálló merevlemezek
- TENYÉRGÉPEK MICROSOFT MÓDRA A Pocket PC A Microsoft-alapú tenyérgépek egyre olcsóbbak és egyre népszerűbbek: megvizsgáltuk tehát, hogy mire érdemes figyelni a megvásárlásukkor, miben számíthatunk rájuk, és hogyan lehetők még használhatóbbá.
- 25 . GYAKORLAT Szinkronizáció
- 26 . TIPP Márkás vagy nem márkás?
- 28 . DELL XPS M1710 A legnagyobb törpe

A noteszgépekről általában a kis méret, a hordozhatóság jut eszünkbe. A Dell XPS M1710-e gépe noteszgep ugyan, de eloszlatja ezt a közhelyes gondolatállítást.

HORIZONT

- 29 . Közel az egymillió
- Kína kontra függőség

- COMPUTER HISTORY MUSEUM Antik IT
- 30 . TUDTA-E? A gyűjtemény számokban

ÁLLANDÓ ROVATAINK

05 . VÉLEMÉNY Barabás Balázs

A legvégsőig Van az APEH-nek egy kis ügyfélszolgálat Budapest belvárosában. Az iroda semmit sem változott két éve, amikor legutóbb itt voltam. Lelkiileg felkészültem, hogy a várakozás is ugyanannyi lesz, körülbelül két óra. Arra viszont nem, hogy az APEH informatikai rendszere ugyanolyan gyalázatos, mint két éve.

05 . Események

• Olvasói levelek

06 . Hírmozsák

07 . Személyi hírek

H Hirdetői index

APC	36. oldal
GDF	2. oldal
HP	13–18. oldal
IDC	5. oldal
Lufthansa Systems	25. oldal
Novell	8. oldal
Pannon GSM	7. oldal
Pantel	21., 23. oldal
SOA konferencia	30. oldal
Taitra	27. oldal

Lapzárta után

HOUG-konferencia tizenegyedszer

A vállalatok körül korábban meglévő határok az elmúlt időszakban egyre inkább átjárhatóvá váltak. A vállalatok életében az elmúlt időszakban olyan új sikerfaktorok jelentek meg, mint a gyorsaság, rugalmasság, integráltság vagy innováció; az ehhez szükséges, az üzleti folyamatokat előtérbe helyező szemlélet nem terjedhetett volna el az információtechnológia nélkül – hangzott a *Dobák Miklós*, a Budapesti Corvinus Egyetem tanszékvezető tanára Siófokon, a Magyarországi Oracle Felhasználók Egyesülete (HOUG) által az idén már 11. alkalommal megrendezett konferencia nyitónapján. *Füzes Péter*, az Oracle Hungary Kft. ügyvezető igazgatója az anyacég stratégiáját ismertette a konszolidálódó informatikai piacon. Elmondta: az Oracle portfóliójának gyors növekedése miatt egyre nagyobb szerephez jut a globális támogatás, így az ügyfeleknek

is meg kell barátkozniuk azaz, hogy adott esetben fontosabb a szakértelem, mint a nyelv, és ezért sokszor külföldi szakértőkkel kell konzultálniuk egy-egy szakkérdésben. Természetesen az országspecifikus témákban továbbra is a hazai leányvállalat nyújt támogatást – tette hozzá *Füzes Péter*. Az Oracle az elmúlt két évben több mint harminc kisebb, különböző területekre specializálódott szoftvercéget vásárolt fel. *Major Gábor*, az Oracle Hungary alkalmazás-üzletigazgatója az Oracle akvizíciók programját mutatta be, többek között a cég üzleti intelligencia-megoldásának, illetve üzleti megoldásainak példáján. *Andrew Sutherland*, a cég európai alelnöke az idén megjelenő Oracle 11g adatbázis-kezelőjének újdonságairól beszélt, amely az eddigieknél egyszerűbben lesz menedzselhető, további egységes, skálázható adattárkezelést tesz lehetővé. **FMZ**

Következő számunk tartalmából

Ínhüvelygyulladás helyett

Ha a Windows-alkalmazásokban egy-egy munkamenetet „automatizálni” akarunk, többnyire csak a szorgos, ismételt egérbájkurászás és billentyűcsatlóztatás árán teheljük meg. Pedig lehet ezt másképp is! **Bata László**

Átalakuló zeneipar

Magyarországon ma már néhány ezer eladott példány után is arany vagy platinalemez kapnak a művészek. A kereslet csökkenésének egyik fő oka az illegális CD-másolás és az egyre nagyobb méreteket öltő tájékoztató. **KAC**

VÉLEMÉNY

A legvégössőkig

Van az APEH-nek egy kis ügyfélszolgálat Budapest belvárosában, a Kertész utcában. Amolyan „ne fikázzatok, örüljétek, hogy van”-iroda, az ügyfélhívó rendszert leszámítva nyugodtan képzelhetnénk magunkat a 70-es évekbe. A bejáratú ajtóból egyenesen a váróba lépünk, ahol sok szék van, de reggelként sosem elég, ráadásul az ügyfélhívó kijelzőjét csak bizonyos szövegekből lehet látni, így a székek egyharmadára nem érdemes leülni, mert nem látjuk, ha sorra kerülünk. A maradék székek fele egészen közel van a bejáratú ajtóhoz, és mivel szellőzés nincs, a biztonsági őr néha kinyitja pár percre a bejáratú ajtót, hogy bejöhessen némi levegő. Márciusban még elég hideg van, így az ügyfelek felszisszennek, de sztoikusán tűnnek.

Amúgy az iroda semmit sem változott két éve, amikor legutóbb itt voltam, de nem is baj, egészen emberközeli ez a konszolidált lepusztultság, nem szeretem az üveg-acél posztmodern környezeteket. Lelkileg felkészültem, hogy a várakozás is ugyanannyi lesz, körülbelül két óra, ugyebár az adóügyek nem egyszerűek, igaz, nem is annak szánják őket. Arra viszont nem készültem fel, hogy az APEH informatikai rendszere ugyanolyan gyalázatos, mint két éve, elvégre azóta kirúgták a Hivatal informatikai vezetőjét, most már biztosan semmi gond nem lesz. Amikor sorra kerültem (jól saccoltam a két órát), kiderült, hogy a hálózat lefagyott, és nem tudnak kiállítani egy nyomorult igazolást. Kérdezem, hogy azért öt-tíz perc múlva csak feléled a rendszer, ugye? Mert akkor megvárom. Mondja az ügyintéző, hogy ne várjam meg, mert nem tudja, mikor lesz megint működőképes a rendszer, jöjjenek vissza később vagy kiküldik az igazolást nyolc nap múlva. Az események ezen pontján úgy gondoltam, talán mégiscsak *Sylvia Hardy*-nak volt igaza.

Hardy asszony esetéről két évvel ezelőtt számolt be a brit sajtó. Ófélése akkoriban 73 éves alattvalója felháborodással értesült arról, hogy Exeter város vezetése a helyi adót az inflációnál nagyobb mértékben emelte. Ezért úgy dön-

tött, hogy nem fizeti be az adót egészen addig, amíg a nyugdíjasokkal szemben – szerinte – igazságtalan törvényt a város vezetése nem módosítja. Az ügy annak rendje és módja szerint bíróság elé került, a bírót pedig nem győzték meg Sylvia Hardy érvei. Hét nap börtönbüntetésre ítélte a nyugdíjas szociális munkást. Érvélese szerint: „Ha mindenki azon az alapon fizetné a kötelezettségeit, hogy mennyit tart megfelelőnek, az ország anarchiába süllyedne.” Hardy asszony viszont nem tárgított, és bevonult a börtönbe, ahonnan két nap múlva kiengedtek, mert egy névtelen adakozó kifizette az adóját. Hardy asszony ezért csöppent sem volt hálás, ellenkezőleg. Mint mondta, itt nem anyagi, hanem elvi kérdéssről van szó, ő pedig kész elmenni a legvégössőkig az igazságért folytatott harcában.

Visszatérve a hazai viszonyokhoz: ha azt hinnénk, hogy csak állami (l. adóhivatal) intézmények veszik csak szembe az ügyfelek érdekeit, akkor tévedünk. Nemrég felkertem egy újságíró kollégát, hogy készítsen egy összeállítást arról, milyen informatikai fejlesztéseket vagy módosításokat tett szükségessé a gázműveknél a gázárak megváltozott támogatási rendszere. A Fővárosi Gázművektől a következő választ kaptam: „Tekintettel arra, hogy a társaságunk első számú vezetője, illetve gázipari engedélyes vezetői (elosztás és közüzem) nyilatkozhatnak, miután nekünk nem a számítástechnika a profilunk, így ilyen személyt nem tudok megnevezni, sajnálatlalt...” stb. Magyarán, a Fővárosi Gázműveknél csak a vezérigazgató és két igazgató nyilatkozhat, de egyiküknek sem profilja a számítástechnika, ezért nem nyilatkoznak. A kolléga javasolta azt is, hogy elküldi kérdéseit, ezeket megválaszolja az informatikai illetékes, a válaszokat pedig – jóváhagyás után – valamelyik igazgató elmondja nekünk. Erre a javaslatra már nem is válaszoltak.

Mi lehet a válasz a cinizmusra? Ne fizessünk, mint Sylvia Hardy? Pereljünk, mint az alaptalanul BAR-listára került OTP-ügyfél? Fogjunk össze és írjunk petíciót? Valamit mindenképpen. De várhatunk a névtelen adakozóra is. ▶

Bárbai Balázs

„Arra viszont nem készültem fel, hogy az APEH informatikai rendszerre ugyanolyan gyalázatos, mint két éve, elvégre azóta kirúgták a Hivatal informatikai vezetőjét...”

IMPRESSZUM	
COMPUTERWORLD®	COMPUTERWORLD-Számítástechnika
ICT-irányú újságcsomag - alapja 1989 + 2007. április 24. + 000000. kötetben 17. sz. sz.	Tökélli Gábor - gtokelli@idg.hu
Kiadja	IDG Hungary Kft.
HU ISSN 0237-7837	1075 Budapest Madách Imre út 13-14. A ép.
	Postacím: 1374 Budapest 5. Pf. 578
	Internet: www.idg.hu
Felelős kiadó	Bíró István ügyvezető - biro@idg.hu
Lapigazgató	Szigetvári József - jszigetv@idg.hu / szj
Műszaki vezető	Birkus Imre - birkus@idg.hu
Nyomás és kötészet	D-Plus Kft.
	1037 Budapest, Cillaghegyi út 19-21.
Ügyvezető igazgató	Németh László
	Szerkesztőség
Főszerkesztő	Csontos Péter - pcsontos@idg.hu / cp.e.
Főszerkesztő-helyettes	Derencsik István - iderencsik@idg.hu / di.e.
Lapszerkesztő	Barabás Balázs - bbarabas@idg.hu / ba.e.
Online-szerkesztő	Tökélli Gábor - gtokelli@idg.hu
Olvasószerkesztő	Egyed Zsóka - zegyed@idg.hu
Munkatársak	Arékszalló Gábor - garokszall@idg.hu / ga.e.
	Bata László - lbata@idg.hu / la.e.
	Csorján Sándor - scsorjan@idg.hu / cs.e.
	Horváth Ádám - ahorvath@idg.hu / ha.e.
	Kis Endre - ekis@idg.hu / ke.e.
	Makk Árpád - amakk@idg.hu / ma.e.
	Mozsik Tibor - tmozsik@idg.hu / tm.e.
	Samu József - samu.jozsef@idg.hu / sj.e.
	Trautmann Balázs - traub@idg.hu / tb.e.
	Vass Enikő - evass@idg.hu / ve.e.
	Régös Agnes - aregos@idg.hu / ra.e.
Szerkesztőségi ügyelet	Telefon: 577-4343, fax: 266-4343
	Internet: www.computerworld.hu
	e-mail: levele@idg.hu
	Tipográfia: IDG Grafikai Stúdió
Stúdióvezető	Lázárfalvi Tamás - tlazarfalvi@idg.hu
	Berényi Teréz - tberenyi@idg.hu
	Béres Gábor - gberes@idg.hu
	Heltmann Attila - aheltmann@idg.hu
	Palotai Árpád - apalotai@idg.hu
	Végh Agnes - avegh@idg.hu
	Korrektúra: IDG Nyelvi Labor
	Havadi Krisztina - khavadi@idg.hu
	Sz. Erdős Judit - jerdos@idg.hu
	Hirdetésfelvétel
Hirdetési osztályvezető	Radácsy Katalin - kradacsy@idg.hu
Lapreferens	Telefon: 577-4310, fax: 266-4274
	Rodríguez Nelsonné - nrodriguez@idg.hu
	Telefon: 577-4311
Kereskedelmi asszisztens	Bohn Andrea - abohn@idg.hu
	Telefon: 577-4316, fax: 266-4274
	e-mail: kerrod@idg.hu
	Terjesztés és ügyfélszolgálat
Terjesztési igazgató	Bárbai Balázs - bbarabas@idg.hu
	Telefon: 577-4301, fax: 266-4343
	MediaShop: mediashop.idg.hu
	e-mail cím: terjeszt@idg.hu
	Marketing
PR-munkatárs	Kovács Judit - jkovacs@idg.hu
	Konferencia
Rendezvényszervező	Dézi Róbert - rdezi@idg.hu
	Kovács Orsolya - okovacs@idg.hu
	Jogi közlemények
Szerkesztőségünk a kért adatokat lehetőségei szerint gondozza, de nem vállalja azok visszaküldését, megőrzését.	
A COMPUTERWORLD-ben megjelenő valamennyi cikket szerkesztésben vagy fordításban, minden megjelölt képet, táblázatot stb. szerzői jog véd. Bármilyen másodlagos terjesztésük, nyilvános vagy zárt körben történő kiadásuk a kiadó előzetes engedélyével történhet.	
A hirdetések a kiadó a legnagyobb körítésként kezel, ám azok tartalmáért felelősséget nem vállal.	
Terjesztési, előfizetési, ügyfélszolgálati információk	
A lapot a Lapkor Rt. alternatív terjesztés és egyes sajtótechnikai szolgáltatások terjesztés. Előfizethető a kiadó terjesztési osztályán, az Inter Ticketnél (266-0000 9-20 óra között), a postai felhívással (06-90-444-6664; http://www.interticket.hu ; fax: 303-3440) előfizetés díj egy évre 14 040 forint, fél évre 7020 forint, negyed évre 3510 forint.	
Lapunkat a MATESE auditálja	
Olvasóink szokásait a Nemzeti Médiaanalízis mérli fel.	

AKTUÁLIS

ESEMÉNYNAPTÁR

APRILIS 24-28.

Április 24-25., Budapest • IMS-technológia és az ezen keresztül nyújtható kereskedelmi szolgáltatások és azok biztonsági kockázata
www.it-hungary.hu

Április 25., Budapest • PacketShaper – Alkalmazásszintű sávszélesség-menedzsment
www.ubcsz.hu

Április 25., Budapest • Portál és Dokumentumkezelés 2007 konferencia
www.cebc.hu

Április 25., online • Realize the Potential of Your IP Communications Solution with Mobility Applications and Services
www.cisco.com

Április 26., Budapest • Adobe Creative 3 Suite bemutatás
www.szoltes.hu

Április 27-28., Siófok • CIO Fórum
www.infopen.hu/cioforum

TOVÁBBI ESEMÉNYEK

www.computerworld.hu/esemenynaptar

Távközlés

Avaya-újdonságok

Az Avaya Magyarország bemutatta a kis- és közepes vállalatoknak szánt IP Office 4.0 és IP Office 500 rendszert, valamint a multimédiás IP-s Contact Centerüket. A nagyvállalatoknál megszokott kényelmi megoldások szerencsére a kis- és közepes vállalatoknak ajánlott termékekbe is becsúszógtak – derült ki az újdonságok bemutatásakor. Az IP Office 4.0-s változata például távdiagnosztikára képes, kezeli a SIP-hívásokat és kibővített mobilitásfunkciója is van. A kkv-knak a rendszer Standard Edition változatát javasolják, amelynek segítségével maximum 32 felhasználós, egy telephelyes rendszert lehet kiépíteni alapszintű szolgáltatásokkal. A Professional Edition használatával 272 végponttal rendelkező, komplex rendszer építhető ki.

A hardverek területén újdonság az igények változásához rugalmasan igazítható, modulárisan bővíthető IP Office 500 rendszer. A találkozón bemutatták a Customer Interaction Express szoftvert is. A meglévő távközlési infrastruktúra mel-

lé telepíthető alkalmazásról elmondták, hogy a többirányú megkeresést egy számítógépen kezeli – érkezik az telefonon, faxon, e-mailben vagy SMS-ben. A szoftver további érdekessége, hogy a betelefonáló ügyfelek prioritása automatikusan kezelhető. A programban beállítható, hogy az ügyfélszolgálati munkatársak felkészültsége szerint automatikusan válassza meg, hogy kinek továbbítsa egy adott hívást.

A sajtótájékoztatón az Avaya üzleti eredményeiről is szó esett. A 2005-ös évben a hazai piacon az Avaya részesedése 64 százalékos volt, a kis- és középvállalatok szektorában idén rendkívül nagy, 60-70 százalékos növekedést terveznek. Ezt a növekedési arányt azonban a cég vezetése szerint nem lesz nehéz tartani, hiszen egyre több, kis ügyfélszolgálattal rendelkező cég vezet be az Avaya megoldásait. **Vt**

SZEMELI HÍREK

Polonkai Emese

Április 12-től Polonkai Emese az AAM Vezetői Informatikai Tanácsadó Zrt. marketingvezetője. Új feladatkörében a szakközgazdász végzettségű szakember feladata lesz, hogy koordinálja a vállalat magyarországi és nemzetközi marketingtevékenységét.

Katsumi Komaguchi

Április 2-től Katsumi Komaguchit nevezték ki a Kyocera Mita Corporation elnöki székébe. Az 56 éves szakember 1986-ban csatlakozott a céghez. Az elmúlt huszonegy évben különböző tisztségeket betöltve segítette elő cége sikereit. Kinevezését megelőzően alelnökként dolgozott.

LEVELEZÉS

Tisztelt Olvasóink!

Továbbra is várjuk kérdéseiket, felvetéseiket és véleményüket a levelek@idg.hu címre.

Érdeklődnék, hogy létezik-e olyan program, amellyel TFT-monitorokat lehet tesztelni. Előre is köszönöm a választ! P. Viktor

Kedves Viktor!

A TFT-monitorok tesztelése elég szubjektív műfaj, a legtöbb vizsgálható paraméter érzésre megy. A geometria, színhűség, moaré, a különböző árnyalatok vizsgálatához – a fehértől a feketéig –, ajánlom a „Nokia Monitor Test” nevű apróságot, amely teljesen ingyenes, és bármely keresőbe beírva a nevét, számtalan helyről letölthető. Emellett érdemes egy ön által jól ismert, nagy felbontású, saját fotót megnézni, hogy az hogy jelenik meg a kisméretű monitoron. Az olyan mérhető paraméterekkel kapcsolatban, mint amilyen például a fényerő (minél nagyobb, annál jobb), illetve a pixelek válaszadási ideje (minél rövidebb, annál jobb) ajánlom a <http://www.tftcentral.co.uk/speccontent.htm> oldalt, ahol a különböző fogalmakat magyarázzák el – angolul.

S.J.

Nyugdíjasként kezdő internetező vagyok, és a klub ingyenes internetszolgáltatását veszem igénybe. A Sajátgép dokumentumainál nyitottam mappát. Sajnos valakik szorakozásból kitérlik a mappában lévő fájljaimat, vagy törlik a mappámat. Legyen szíves ajánlani olyan ingyenes letöltesű, magyar nyelvű programot, amely megvédi a mappámat a töréstől, és amivel jelszavas védelmet adhatnak neki.

Tisztelettel: P. Ferenc

Feltehetően a klub valamelyik közös gépét használja, s oda menti el a munkáit. Ez esetben elképzelhető, hogy a helyi rendszergazda végez néha karbantartást a rendszeren (bár a karbantartás a felhasználók dokumentumaik törlését nem indokolná – de ez már más kérdés). Amennyiben így van, akkor kicsi az esélye annak, hogy bármilyen állományvédő vagy egyéb program feltelepítését engedélyeznek az eszközre. De ez egyébként is túl bonyolult megoldás lenne. Javasolom inkább egy pendrive nevű eszköz vásárlását. Abból egy 128 vagy 256 megás már 1000 forint körüli áron beszerezhető. Ha a saját eszközére menti el adatait, s azt hazaviszi magával, biztos, hogy senki sem tudja letölteni azokat. Remélem, tanácsunkkal tudunk önnek segíteni. **ÁG**

IDC STORAGE KONFERENCIA CEE 2007

Adattár-virtualizációs és adatközpont konferencia

2007. május 10., csütörtök, Novotel Budapest Centrum Hotel

Online regisztráció: www.idchungary.hu

Konferenciánkkal kapcsolatos kérdéseivel forduljon irodánkhoz:

Farkas Attila: afarkas@idc.com • IDC Hungary:

1051 Budapest, Nádor utca 23. • Telefon: +36 1 473-2375 • Fax: +36 1 473-2377

COMPUTERWORLD

SOS

PROMOTED

BUSINESS

Online híreinkre is várjuk megjegyzéseiket (www.computerworld.hu)

AKTUÁLIS

Konferencia

Határtalan e-kereskedelem

Hol a Határ? címmel feltérképezte az e-kereskedelem lehetőségeit a IV. Elektronikus Kereskedelem Konferencia, amelyet a Szövetség az Elektronikus Kereskedelemért szervezett. Az eseményen több mint 100 résztvevő kísérte figyelemmel a rangos meghívottak előadásait. Az első prezentációban *Solymár Károly*, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium infokommunikációs e-gazdasági főosztályának vezetője ismertette, hogy 2007-ben felülvizsgálják az e-kereskedelmet érintő jogszabályokat. Első lépésként elfogadják a 27/2007-es GKM-rendeletet, amely március elejétől megszüntette azt a kötelezettséget, hogy a csomagküldő kiskereskedelmi tevékenységet végzőket nyilvántartásba vegyék. Hamarosan megszüntetik azt a kötelezettséget is, hogy az e-kereskedőknek kötelező vevőszolgálati helyiséget fenntartaniuk. *Solymár Károly* szerint a minisztérium szándéka, hogy minél kevesebbet szabályozza az e-kereskedelemben, ehelyett a szakmai szervezetek

ön szabályozását szorgalmazza. *Spányik Péter*, az ITDH üzletfejlesztési igazgatója, a külföldi piacra lépés veszélyeit sorolta. A megbízható partner kiválasztása, a bankrendszer megbízhatósága – mind-mind segít a buktatók elkerülésében a külföldre exportálóknak.

Az előadó ismertette, hogy a külföldi terjeszkedést marketinganyagok készítésével, partnertalálkozók szervezésével, és szakmai kiállításokon való megjelenés támogatásával segíthetik elő.

Kis Gergely, a GKIE.NET ügyvezető igazgatója számadatokkal illusztrálta a hazai e-kereskedelem helyzetét: 2007 márciusában 1400 e-bolt működött itthon, a forgalom 80 százalékát a 20 legnagyobb bolt adta. Az emberek interneten átlagosan 25–30 ezer forintot költenek tranzakciónként, míg a hagyományos boltlátozóknál ez az összeg alacsonyabb, 5000 forint körül alakul.

A vásárlók általában munkahelyen vagy iskolában rendelnek meg internetes termékeket. **▼**

GYAKORLAT

Nyugdíj adatok elektronikusan

Elektronikus úton, interneten is beküldhető a nyugdíjbiztosítóhoz a kötelező évi adatok az április 17-én üzembe helyezett rendszerek köszönhetően. A rendszer kiépítését a New Age Software Kft., valamint az E-Group munkatársai végezték, de jelentős segítséget kaptak a Miniszterelnöki Hivatal Elektronikus Kormányzat-központtól, a Kopint-

Datorg Rt.-től és a Pillér Kft.-től is. Az internetes adatszolgáltatás igénybeviteléhez kell egy Ügyfélkapu-regisztráció, illetve egy adatlapon be kell jelentkezni a nyugdíjbiztosítónál. Az ügymenet leírása a www.onyf.hu oldalon, az e-nyerési menüpont alatt érhető el. A flopin való adatszolgáltatási lehetőség azonban továbbra is megmarad.

Szoftver

Hibamegelőzés szoftverrel

A HP hálózati üzletága új hálózathibabiztonsági terméket jelentett be. A ProCurve Network Immunity Manager, amely a ProActive Defense termékcsalád tagja, a ProCurve kapcsolók felügyeletére szolgáló szoftver, a ProCurve Manager Plus 2.2 beépülőmodulja. Feladata, hogy figyelje a hálózati működés anomáliáit.

A szoftver minden ProCurve eszközzel együttműködik, bár ahhoz, hogy régebbi típusokon is használhassuk, esetleg firmware-frissítésre lehet szükség. A kapcsolók a folyamatosan gyűjtött

forgalmi adatokat elemzik, és megadott feltételek esetén riasztják a Network Immunity Managert, amely megfelelő ellenlépést tehet. A reakciót kiváltó feltevételek sokféle lehetnek: IP spoofing, két helyről ugyanaz az IP-cím, DNS tunneling, szabálytalan protokoll stb.

Mivel a riasztást SNMP-n keresztül is tudja fogadni, más gyártók eszközei is felügyelhetők vele. Akár a riasztást kiváltó kapcsolót is újra lehet vele konfigurálni (VLAN elszigetelése, MAC-cím lezárása, bizonyos port leállítás, porttükörzés stb.). **▼**

CÉGINFO HÍRMOZAIK

e-GO díjjal jutalmazták a 4D SOFT Kft. által fejlesztett törökbálinti önkormányzati portálrendszer a TÖOSZ szervezésében rendezett konferencián; a törökbálinti Önkormányzati Portál második helyezést ért el a közseg kategóriában. A *Weiler Róbert* vezetésével fejlesztett portál legújabb látványos különlegessége, hogy a képviselő-testületi üléseken rögzített kép- és hanganyagok néhány gombnyomással megtekinthetők.

A rendszer mögött működő nyílt forráskódú dokumentumkezelő rendszer pedig korszerű, költséghatékony módon biztosítja az önkormányzati dokumentumok egyszerű publikálását. **▼**

A Microarea bejelentette a mago.net vállalatirányítási rendszer 2.7 verziójának megjelenését. Az új platform fejlettebb adatbiztonság-menedzselést tesz lehetővé, valamint támogatja a Microsoft új operációs rendszerét, a Windows Vistát. A Microarea „Vista”-alapú ERP verziója (Mago.Net 3.0) 2007 második negyedévtől lesz elérhető. A SOA technológián alapuló mago.net verzió nyitott felépítése révén lehetővé teszi a homogén vagy vegyes operációs rendszereket futtató hálózatok használatát, amennyiben a PC-ken Windows Vista vagy Windows XP fut. Ezáltal a vállalkozások lépésenként térhetnek át az új operációs rendszerre, anélkül, hogy bonyolult és nagymértékű beruházásokra kellene eszközölniük. **▼**

A HP ProCurve Networking nemrégiben jelentette be a ProCurve Alliance tagsági programját, amelynek célja, hogy minősített, a ProCurve választékával ellenőrzött együttműködő biztonsági, mobil- és konvergencia-megoldásokat kínáljon az ügyfeleknek. Négy cég alkotja a ProCurve Alliance induló tagságát: Mitel, AirWave Wireless, DVTel és a ShoreTel, köz-

tük a Mitel és az AirWave számítási stratégiai partnernek. A szövetség minden tagjának szigorú alkalmassági feltételeknek kell eleget tennie, beleértve azt a műszaki tanúsítványt, amely igazolja a megoldásuk együttműködési képességét, egyszerű bevezethetőségét és optimalizált teljesítményét. A ProCurve terve szerint, a felhasználók igényei alapján további vállalatokkal bővíti a szövetség tagságát. **▼**

A rEVOLUTION Software 2006 őszén a Microsoft Dynamics NAV vállalatirányítási rendszer építőipari specializálójával jelent meg a hazai ERP-piacon, s ezzel az e szektorban jellemző sajátos kihívásokra adott informatikai megoldásokat. A szoftverfejlesztő cég törekvéseivel partnerre talált az évi 30 millió euró forgalmat lebonyolító svéd Narva építőipari cég magyarországi leányvállalatában, amely az elsők között vezette be a speciálisan az építőiparnak kifejlesztett vállalatirányítási megoldást. A Narva mintegy 15 millió forintot fordított a rEVOLUTION saját fejlesztésű rendszerének bevezetésére, amelynek funkcionalitását és árát tekintve ma nincs versenytársa a hazai piacon. **▼**

Egyre népszerűbbek a Novell adatközpont-felügyeleti megoldásai, amelyek a Linux, a Windows és a Unix platformok, valamint a Microsoft, a Xen és a VMware virtuális környezetek támogatásával új eszközöket adnak a vállalatoknak. A tapasztalatok szerint a vállalatok azért választják a Novell megoldásait, mert segítségükkel hozzájárulhatnak ügyfeleik informatikai környezetüknek költséghatékony kezeléséhez. A Children's Hospital Central California (Közép-kaliforniai Gyermek-kórház) is a Novell új adatközpont-felügyeleti megoldásait alkalmazza, amelyek a költségsökkentés mellett a kórház adatközpontjának zökkenőmentes működését is segíti. **▼**

REGISZTRÁLJON!

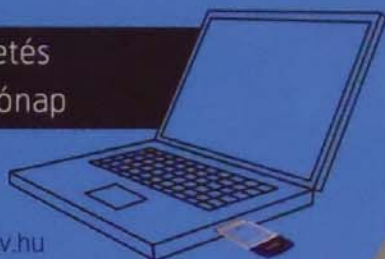
Ha szeretné hétről hétre figyelemmel követni az IT-szakma legfrissebb eseményeit, ha szeretné, hogy a legfontosabb szakmai résztvevőkhöz eljussanak az Ön cégével kapcsolatos információk, ne habozzon: regisztráljon a ceginfo.computerworld.hu oldalon!

Computerworld Céginfo – Tudjunk többet egymásról!

internet a Pannontól egyszerűen és szabadon

Számítógépeddel mostantól a Pannon hálózatán belül bárhol egyszerűen és könnyedén csatlakozhatsz a világhálóhoz. Budapesten és az ország számos településén pedig már a vezetékes internethez hasonló sebességgel szűrőlhetsz. A mobilszelessáv-lefedettségről honlapunkon tájékozódhatsz.

internet előfizetés
3 450 Ft/hónap

www.mobilszelessav.hu

közel hozzád
pannon

Az akciócs ajánlatban megjelölt havi díj a 2007.06.30.-ig megkötött Mobil Internet 3 csomag előfizetése esetén, a hálózati költésért és az adott előfizetésben érvényes és 50%-os kedvezményt jelent. A hálózati forgalmi keret 3 GB, amelynek túllépése esetén a bruttó forgalmi díj: 0,12 Ft / 10 KB. További információ a Pannon üzletekben és honlapunkon. Telefonos Ügyfélszolgálat: 1020. www.pannon.hu

NOVELL

A szoftverköltiségek akár 30 százaléka is megtakarítható a Novell ZENworks Asset Managementtel

A Gartner Group felmérése alapján akár 30 százalék is megtakarítható a szoftverekkel kapcsolatos költségekből, ha ésszerűen kezelik őket, illetve ha megbízható forrásból származnak.

A Novell ZENworks Asset Management egy IT-vagyongazdálkodási megoldás. A termékkel készített jelentések valós idejű, teljes körű, pontos képet adnak a vállalat IT-vagyonáról, amelyek a különböző auditok során is felhasználhatók, illetve a BSA által is elfogadott kimutatók. Illetékes szervek, vállalatok vagy intézmények is kérhetnek betekintést a szoftverleltárba.

Kézben tartja ön a dolgokat?

Gondolja végig, hogy valójában mennyit is tud a cégnél használt szoftve-

• Tudnak ellenőrzést gyakorolni az alkalmazottak által feltelepített szoftverek felett?

Mit tehet?

Amennyiben nem rendelkezik megnyugtató válasszal a fenti kérdésekre, akkor azt javasoljuk, elsőként készítsen leltárt a cégnél fellelhető valamennyi szoftverről. Ehhez használhatja például a BSA által is elfogadott szoftveraudit eszközt, a Novell ZENworks Asset Managementet.

Várja nyugodtan a BSA ellenőreit egy kávéval

A Novell egy olyan jogtisztaság-vizsgáló és auditálási alkalmazást kínál önnek, amellyel hatékonyan, könnyen feltérképezhető és nyilvántartható a számítógépein és hálózatain telepített engedéllyel rendelkező, illetve engedéllyel nem rendelkező szoftverek. A rendszer vagyontárat, szoftverhasználati információkat és licenccsereget biztosít, ezzel teljes, pontos képet ad a rendelkezésre álló telepített szoftverekről és licencekről. Az ellenőrzéshez szükséges jelentések könnyen leolvashatók az alkalmazásból, és mindig a valós idejű, aktuális állapotot mutatják. 90 napos ingyenes felhasználással – így kockázatmentesen – érhető el a Novell ZENworks Asset Management azoknak, akik el akarják kerülni a költséges licenc-megfelelőségi bírságokat és pereket.

ISO/IEC 19770 szoftvergazdálkodás szabvány támogatása

Az ISO közzétette a szoftvergazdálkodásra (Software Asset Management, SAM) vonatkozó szabványát, amely lehetővé teszi a szervezetek számára, hogy tanúsíthatassák a szoftvergazdálkodás szabályainak való megfelelést. A Novell támogatja ezt a lépést, amely mérföldkövet jelent a szoft-

A rendszerrel nemcsak meggyőződhet a szoftvergazdálkodásának helyességéről, hanem a BSA felé is bizonyíthatja jogkövető magatartását. A Novell ZENworks Asset Management használatával nem kell más tennie egy-egy bejelentett ellenőrzés előtt, mint hogy kellemes környezetéről gondoskodjon az ellenőrök számára.

Mire jó a pontos, mindenre kiterjedő vagyontárat?

Illetékes szervek, vállalatok vagy intézmények betekintést kérhetnek a szoftvernyilvántartásba, ilyen eset lehet például a BSA, az APEH, a VPOP ellenőrzései, vagy akár a rendőrségi

vizsgálat is. A jogtulajdonosok a saját szoftvereik felhasználását szintén ellenőrizhetik, ezért mindenképpen érdemes vagyontárat készíteni, és azt rendszeresen karbantartani.

Gyakorlati tapasztalatok, pluszinformációk, további integrációk

A ZENworks Asset Management bevezetése csak az első lépés egy naprakész hardver-szoftver nyilvántartó rendszer kiépítésében. Az ügyfeleknek gyakran felmerülő igénye, hogy a ZENworks Asset Managementben lévő adatokat ki egészítsék olyan információkkal, amelyek a legtöbb esetben nem olvashatók ki elektronikus eszközökkel egy számítógépről. Ilyen pluszinformációk lehetnek

a munkahely pontos helyére (telephely, épület, emelet, szoba), szervezeti besorolásra (osztály, költség-hely), illetve a tényleges felhasználóra (e-mail, fax, telefon) vonatkozó adatok. Ezek az adatok legtöbb esetben csak más rendszerekkel történő integráció segítségével tölthetők be az Asset Managementbe, a leggyakoribb ilyen típusú integrációt Active Directoryval vagy eDirectoryval valósították meg.

A ZENworks Asset Management hatékonyan beegyezhető a meglévő vállalati folyamatokba is. A szoftver először begyűjti az információkat a munkahelyi eszközökről, majd ezek átmozgathatók egy ún. CMDB-be (Configuration Management DataBase). A CMDB több más alapvető informatikai rendszer alapját is képezi, mint például egy Helpdesk rendszer vagy egy változáskezelést felügyelő rendszer. Az ügyfeleknél leggyakrabban Peregrine és Remedy rendszerekkel történő integrációra volt szükség.

További információ a www.bsa.org/usa/antipiracy/Free-Software-Audit-Tools.cfm és a www.novell.hu/bsa weboldalon található. ■

IDC felmérés

„Magyarországon tavaly a személyi számítógépekre telepített szoftverek 42 százaléka volt illegális – derül ki a BSA és az IDC által elvégzett kutatásból. Bár 2005-ben 2 százalékponttal csökkent az illegális szoftverek aránya, 2004-ben ugyanennyivel nőtt, így a jelenlegi arány a 2003-ban mért 42 százalékkal egyezik meg.”

rekről, és tegye fel a következő kérdéseket:

- Tudja, hogy mennyi számítógéppel és szoftverrel rendelkezik az ön cége?
- Legális-e a szoftverek használata, valamint minden szoftverre szükségük van?
- Tudja, hogy egy APEH-állásfoglalás alapján csak azokat a számítógépeket lehet a cég eszközei között nyilvántartani, amelyeken kizárólag legális szoftverek futnak?
- Amennyiben ellenőrzésre kerülne sor, biztos, hogy megtalálják a szükséges iratokat, licenceket és számlákat?
- Tudja, hogy egy cégnél a szoftvergazdálkodásért a vállalatvezető tartozik elsődleges felelősséggel, nem pedig a számítástechnikai vezető?

FÓKUSZ

2007.04.24.

Jön a mobiloktatás

Az e-learning 2.0 a rövid életciklusú, szükség szerint igénybe vehető, a tanulási szokásokhoz illeszkedő ún. mikrotartalmak, valamint a tanulóköz-pontú oktatási szemlélet és – a web 2.0 analógiájára – a közösségi, kollaborációs jellegű szolgáltatások terjedését jelenti.

Az e-learning megoldások további fejlődését jelentős mértékben befolyásolja majd az e-learning 2.0 koncepciójának kikristályosodása, valamint a mobilkészülékeken elérhető, oktatási céllal készült mobiltartalmak megjelenése, az m-learning modellje.

12. oldal ►

Összeállította:
**KIS
ENDRE**

Vissza az iskolapadba!

Az élethosszig tartó tanulás sokak szemében még nem több kódos koncepciónál, a fejlett ipari országok munkaerőpiacán, a dinamikusan változó igényekkel jellemezhető ágazatokban, a különböző szolgáltatások területén azonban már ma is alapkövetelmény. Az alkalmazottak folyamatos betanítását és továbbképzését szem előtt tartó szervezetek, a karrierjüket építő munkavállalók egyaránt az e-learning megoldásokban ismerik fel a szellemi tőke gyarapításának egyik leghatékonyabb eszközt.

A térben és időben egymástól elkülönülten tanuló diákok egységes oktatóprogrammal való kiszolgálása, a távoktatás nem újkeletű megközelítés. A köz- és a felsőoktatás intézményei, valamint az informális képzés különböző formáit művelő szolgáltatók erre a célra már a múlt században levelező tagozatokat nyitottak, és megpróbálták kiaknázni a rádió, a tévé, a videó, valamint a számítógépes adta lehetőségeket. Az e-learning – a számítógép- és internetalapú oktatás – ennek a folyamatnak a kiteljesedése. Ez a megoldás tette lehetővé első ízben, hogy a diákok a világhálón keresztül bárhol és bármikor interaktív és valós idejű kapcsolatba léphessenek a digitális oktatóanyagokkal.

– A World Wide Web megjelenésekor sokan arra számítottak, hogy az új technológia teljesen át fogja alakítani az oktatás, a képzés, egyáltalán az ismeretátadás gyakorlatát – mondta *Ellen Wagner*, az Adobe Systems e-learning üzletágának igazgatója. – Ez a lelkesedés az e-learning szószólóit arra ragadta, hogy túligérjék magukat. Nem meglepő módon az e-learning gyakorlatilag minden tekintetben alulmúlta a felfokozott várakozásokat. Ezért a dotkom lufi 2001-es kipukkanását követően az e-learning területén érdekelt összes szereplőnek alaposan át kellett gondolnia, hogy mi az, ami az oktatásnak ebben az új formájában valóban jól működhet. A figye-

lem azokra az alkalmazásokra összpontosult, amelyek megbízható és jól méretezhető oktatási programok lebonyolítását tették lehetővé, megismételhető eredménnyel. Az e-learning megoldások történetében ezt az időszakot sokkal inkább a szabványosításra, semmint az újításra irányuló törekvések jellemezték.

Mindennek eredményeként az e-learning megoldások napjainkban az oktatás és a képzés piacának egyre jelentősebb szelét mondhatják magukénak. Az egyesült államokbeli Learnframe legutóbbi felmérése szerint az oktatás és képzés területe világszinten 2 billió (kétezer milliárd) dolláros piacot jelent. Az IDC idej jelentése szerint az e-learning megoldások szegmense Észak-Amerikában 24, Európában 22 százalékkal fog nőni, és 21 százalékos átlagos növekedési arányra lehet számítani a következő öt évben is.

Ezen a téren az olyan ágazatok járnak elől, mint a pénzügyi szolgáltatások, ahol az e-learning fokozatosan kiszorítja a képzés hagyományos formáit. Ez annak köszönhető, hogy a bankok és biztosítók felismerték azt a hatalmas előnyt, amelyet az e-learning a költséges ökkentés és az alkalmazotti munkaidő kímélése terén kínál számukra. Emellett léteznek olyan kormányzati kezdeményezések is, amelyek az e-learning eszközeivel oldják meg a tudás átadását a közoktatás, a honvédelem és a katasztrófaelhárítás területén. Az e-kormányzati megoldások térhódítása további nyomást gyakorol a kormányzati szférára, hogy a közalkalmazottak képzését is fejlett technológiával támogassa. Az e-learning megoldások térhódítása figyelhető meg a távközlés és a gyógyszeripar szereplői körében is. Ma már arra is akad példa, hogy a szervezetek az e-learning megoldások segítségével nemcsak friss szakismereteket adnak át a dolgozóknak, hanem az évtizedes gyakorlattal rendelkező alkalmazottak tudását is. ▽

Összeállításunkban öt szállító – az Adobe Systems, az IBCnet, az IBM, az SAP és az Oracle – nemzetközi és hazai e-learning piacon szerzett tapasztalatait ismertetjük.

Virtuális tanterem, online tanfolyam, tudásbázis és mobil oktatás – ezek azok a területek, amelyeken az Adobe Systems e-learning megoldásai alkalmazásra találhatnak.

– Az e-learning tananyagok és programok készítői körében továbbra is a virtuális tanterem modellje a legnépszerűbb – mondta lapunknak Ellen

Wagner, az Adobe Systems e-learning üzletágának igazgatója. – Ennek lényege, hogy a formális képzésre jellemző struktúrákat és szolgáltatásokat az oktatási intézmény vagy vállalat falain kívülre is kiterjessze, bárhol és bármikor elérhetővé tegye. Egy ilyen virtuális tanterem a kizárólag online aktivitásra épülő távoktatás és a hagyományos képzés szövetébe ágyazott, alkalmankénti webkonferenciák számára egyaránt megfelelő környezetet teremt.

A virtuális tanterem például köztehető és megvitathatók, értékelhetőek mindazok az eszközök, anyagok és munkák, amelyek a különböző tárgyak felvételéhez, a feladatok kiosztásához, a dolgozatok elkészítéséhez és beadásához, a tudásbázis bővítéséhez szükségesek. A felhasználók virtuális tanterem kialakításakor az Adobe palettájáról leggyakrabban az Acrobat 8, az Acrobat Connection Pro, a Presenter 6 és a Captivate 2 eszközökre támaszkodnak.

– Az e-learning másik modellje online tanfolyamokra épül, amelyek anyagát a felhasználók, például a vállalati továbbképzésben részt vevő alkalmazottak internetalapú, interaktív kapcsolaton keresztül érik el – mondta Ellen Wagner. – Az ilyen online programok alapját ma már egyre inkább képzéssel foglalkozó vállalatok alkották, amelyek az oktatás teljes folyamatát, a jelentkezéstől a vizsgáztatásig digitális interfészen keresztül vezénylik le. Az Adobe olyan eszközei, mint a Flash Professional Dreamweaver, a Photoshop, az Illustrator, a Premiere,

Alkotó tudás

Az Adobe Systems digitális tartalom előállítására szolgáló eszköztárat aligha kell külön bemutatni. Ez az arzenál a Macromedia két évvel ezelőtti felvásárlásakor a Flash-technológiával bővült, amely a gazdag felhasználói élményt nyújtó webes tartalom, így az e-learning oktatóanyagok készítésének és közreadásának is de facto szabványa. A cég pár hónapja ezt a portfóliót a tetszőleges tartalommal feltölthető Acrobat Connect webkonferencia keretrendszerrel bővítette.

a Contribute és a Captivate már régóta de facto szabványnak számítanak az ilyen interaktív digitális tananyagok előállításában.

Az e-learning oktatóanyagok előállítására szolgáló eszközök a folyamatnak ebből a szakaszából sokáig kizárták magukat az előadókat és a hallgatókat, de a saját tartalom készítését és megosztását segítő technológiák térhódításával ez mára megváltozott. A multimédiás e-learning anyagok könnyű és gyors fejlesztését, tudásbázisban való közzétételét lehetővé tevő, úgynevezett rapid e-learning modell olyan eszközöket használ, mint az Adobe Captivate. Ezzel a diákok az e-learning szabványainak megfelelő SCORM- és AICC-konform tartalmakat önálló Flash-animáció formájában vagy multimédia portfólió részeként is megbízható módon megoszthatják egymással PDF-dokumentumokban. (A Sharable Content Object Reference Model azokat a specifikációkat tartalmazza, amelyek leírják a fel-

A felhasználó így a mindennapi munka során adódó, releváns tudással bíró élethelyzetek élményét előnyösen ötvözheti az oktatás sokkal formálisabb, például egy virtuális tanteremben zajló folyamatával. Ilyen mobil oktatóanyagok készítésére szolgál többek között a Flash Professional, a Flash Media Server és a Flash Lite is.

Az Adobe e-learning portfóliójában emellett olyan eszközök is találhatók, amelyek az oktatás előrehaladtán követését, eredményességének mérését és az ezzel összefüggő döntéshozatalt támogatják. A kínálat legfiatalabb tagját, a tetszés szerinti tananyaggal – képpel, szöveggel, videóval, elektronikus úrlapokkal stb. – feltölthető Acrobat Connect e-learning keretrendszert az Adobe csak néhány hónappal ezelőtt vezette be Magyarországon, sőt az egész európai piacon.

– Időbe telik, amíg a potenciális felhasználók meglátják a benne rejlő lehetőségeket – mondta Veszprémi Gábor e-learning szakértő. – A sok alkalmazottat sok telephelyen foglalkoztató szerve-

zetek számára azonban már ma is nyilvánvaló, hogy a képzés (és az átképzés) nagy tö-

megben nem képzelhető el ilyen megoldások nélkül. Tévedés volna ugyanakkor megfelekedni a képzés emberi tényezőiről. Az e-learning megoldás eredményes használatához a pedagógusoknak, az oktatóknak és a tananyagtervezőknek új kompetenciákat kell elsajátítaniuk, és új módszereket kell eszköztárukba emelniük úgy, hogy közben a pedagógiai célkitűzéseket sem tévesztik szem elől.

A szakértő néhány év távlatában azonban minden piaci szegmensben robbanásszerű fejlődést prognosztizál a magyar piacon. Elsőként a vállalati szféra fog továbblépni (az első lépéseket is ez tette meg), mert a cégeket közvetlenül érintik a dol-

gozók utaztatásával és munkán kívül töltött idejével kapcsolatos költségek. Ezeket a fejlesztéseket az európai uniós előírásoknak való megfelelés és a rendelkezésre álló pályázati támogatások is serkentik.

– A vállalati szférát követi majd a felnőttképzés és a felsőoktatás, végül a közoktatás – mondta Veszprémi Gábor –, ez utóbbi a magánvéleményem. Elkötelezett híve vagyok a közoktatás fejlesztésének, ezért egyfelől szeretném, ha az iskolák lépést tartanának a világgal, másfelől egy kicsit tartok is a piaci szereplők gátlástalan benyomulásától a közoktatásba. Bizom benne, hogy a közoktatásért felelős illetékesek mindig a pedagógiai szakértőnek, és nem a piaci verseny erejének engednek majd nagyobb teret. ▽

Megérteni és

Vitényi Imre
divízióvezető,
IBCnet
Magyarország

– Ahhoz, hogy a vállalatok és az intézmények széles körben felfigyeljenek és kiaknázzák az e-learning lehetőségeit Magyarországon, a szállítói oldal után a felhasználók körében is növelni kell a motivációt és fejleszteni az infokommunikációs, szerzői, kurzuszervezési, illetve emberierőforrás-kezelő kompetenciákat – mondta kérdésünkre

re Vitényi Imre, az IBCnet Magyarország Kft. web és e-learning divíziójának vezetője. – A puding próbája az évés, és mi most valahol a tőfogatás elején tartunk még – fogalmazott Vitényi Imre. – Bár ismerjük a menüt, az asztal is megterítve, mégsem tudunk egy jóízű ebédet megrendelni, és azt kulturáltan elfogyasztani.

A hazai e-learning piacon már kialakult a szállítók szűk, de szakmailag felkészült köre, amely képes a digitális minőségi oktatóanyagok előállítására. Ezeknek a vállalatoknak a kínálata felvonultatja a legfontosabb L(C)MS rendszerek mindegyikét. Létrejött már néhány központ is, amely a módszertani fejlesztésekben éljen. A hazai e-learning piac további fejlődéséhez a kereslet élenkítésére lenne szükség.

A divízióvezető szerint az internetes technológiák evolúciója pontosan lemérhető az e-learning megoldások fejlődésén. A tartalomfejlesztés területén mára beépült a köztudatba a szabványosítás, az újrafelhasználhatóság, az interaktivitás fogalma és igénye.

Az e-learning tananyagokat és programokat

készítő szerzők és fejlesztők körében továbbra is a virtuális tanterem modellje a legnépszerűbb.

használóoldali tartalom és a szervertől futó e-learning keretrendszer közötti kommunikáció módját. Az AICC pedig a nyolcvanas évek végén született a légi közlekedés területén bevezetett, számítógép-alapú oktatás szabályozására, így a legrégebbi e-learning szabványnak tekinthető. A rövidítés a projektet irányító bizottság nevére utal: Aviation Industry Computer Based Training Committee.)

A vezeték nélküli hálózatok és a mobil eszközök elterjedésével megjelent az e-learning megfelelő változata, a mobile learning. Az ilyen megoldások a szó mindkét értelmében mindig kéznél vannak.

Négy-öt évvel ezelőtt az oktatási piacon mindenki az e-learningről beszélt, és azt várta, hogy az ki fogja váltani a tantermi képzést. Ehhez képest ma valóban keveset hallani a tanításról, és ennek a magyar piacon az IBM szerint az az oka, hogy a vállalatokon belül még az ezredfordulón bevezetett e-learning rendszerek háromnegyede is érdektelenségbe fojtva, csendben elhalt.

– A hazai e-learning piac viszonylagos fejletlensége két fő okra vezethető vissza – mondta lapunknak Hidvégi Péter, az IBM szoftverképzésekért felelős kelet-közép-európai vezetője. – A vállalatok többségénél a képzésre elkülönített keretből nem igazán finanszírozható egy ilyen

Képzéskihelyezés

Az IBM a nyugat-európai piacon több nagy HR outsourcing projektet is megvalósított az utóbbi időben, amely az e-learning kihelyezését is magában foglalta. A vállalat tehát az alkalmazottak képzésével járó minden folyamatot és feladatot átvesz, és az oktatást teljes körű szolgáltatásként adja ügyfeleinek. Ez az erőforrás-kímélő konstrukció a vállalatok szélesebb körének is vonzóvá teheti az e-learninget.

rendszer bevezetése. Másrészt hiányzik az az e-learning módszertan is, amely a vállalati képzés rendszerébe szervesen beillesztette volna ezt az oktatási formát, és ez nagyobb szerepet játszik a dologban, mint a források szűkössége. A régióban azonban nincs ez mindenütt így, Csehországban és Oroszországban például ma is jelentős e-learning projektek valósulnak meg és zajlanak.

A vállalati szféra mellett a közoktatás, a felsőoktatás és az informális képzés is az e-learning potenciális alkalmazási területének számít. Az IBM Magyarországon több felsőoktatási intézménnyel is kapcsolatban áll ezen a téren, ez az együttműködés azonban jellemzően az e-learning mint tárgy tanítására terjed ki. Az e-learninget mint a tudás átadásának eszközét az IBM tapasztalatai szerint igen korlátozott mértékben alkalmazzák a hazai közoktatás területén.

– A nemzetközi gyakorlat ismét eltér ettől – hangsúlyozta Hidvégi Péter. – Közép- és Dél-Amerikában például rendkívül sikeres és nagyszabású projektek valósultak meg közép- és felsőoktatási intézményekben, amelyekben a diákok 40-60 ezres létszámban tanulnak esetenként a hagyományos, tantermi oktatás teljes kiegészítésével, kizárólag az IBM e-learning megoldásait használva. Ebben a térségben az utóbbi két évben indult ez a robbanásszerű fejlődés, és tart azóta is. Talán nem meglepő, hogy Észak-Amerikában a közoktatásban és a vállalati szférában szintén sokkal elfogadottabb az oktatásnak ez a formája, mint a világ más térségeiben. Ez szorosan összefügg azzal a körülménnyel, hogy ott az élethosszig tartó tanulás sem egy ködös koncepció, hanem a munkaerő-piaci versenyképesség megtartásának fontos eszköze, amelyet idehaza kevésbé érzékelünk.

Az e-learning keretrendszer jó egy évtizede jelen van az IBM szoftverportfóliójában, és az igények, valamint a technológia fejlődésével maga is sokat változott az évek során. Ha visszatekinünk, akkor a digitális tananyagok eljuttatása a hallgatók széles köréhez kezdetben korántsem volt egyszerű feladat. Az internetes technológiák fejlődése ezt az alapot azóta rendkívül mértékben megerősítette, így ma már az élő audiovizuális kapcsolatot is feltételező, virtuális oktatási környezet feltételei is könnyen megteremthetők bármely szervezetenél. Az e-learning keretrendszerekről szintén elmondható, hogy funkciókészsétek napjainkra kiforrott.

– Az IBM e-learning keretrendszer, a Lotus Workplace Collaborative Learning az oktatási anyagok elérhetővé tételéhez és a képzés menedzseléséhez, a folyamatot kísérő adminisztrációhoz ad hatékony eszközöket – mondta Hid-

vő infrastruktúrájába. A megoldás egyúttal az e-learning területén mérvadó SCORM és AICC szabványoknak is megfelel. A kezelőfelület 12 különböző nyelven érhető el, de az IBM koncepciója az e-learning megoldás és a vállalati portál teljes integrációját célozza a bevezetés során. Így minden alkalmazott a saját testreszabott portálfelületén a feladatok, kapcsolatok és a munkájához szükséges egyéb erőforrások között a neki szülő oktatási anyagokat is elér.

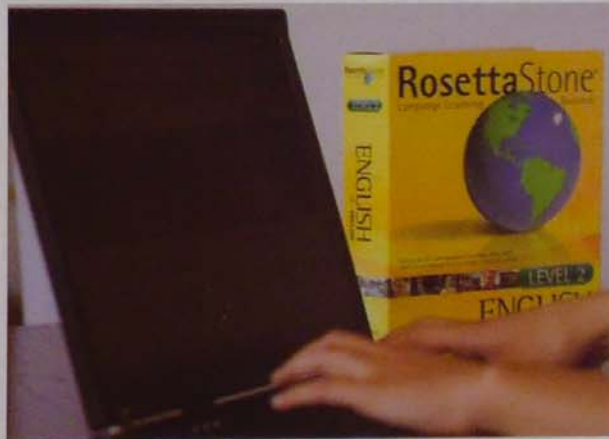
A vállalati csoportmunka-támogató környezet és az e-learning megoldás ilyen szoros integrációja várhatóan kedvezően hat majd a képzési forma további terjedésére a vállalati szektoron belül. Az IBM várakozása szerint a következő két-három évben is ez a szegmens lesz a legnagyobb e-learning felhasználó Magyarországon.

– A közzférában és a közoktatásban idehaza még nem aknázták ki az e-learningben rejlő lehetőségeket, ezért előbb-utóbb ebben a szegmensben kerülhet sor a legnagyobb projektekre – mondta Hidvégi Péter. – A nyugat-európai piacon több nagy HR outsourcing projektet is megvalósítottunk az

utóbbi időben, amely az e-learning kihelyezését is magában foglalta, de kilátásban vannak kimondottan oktatási kihelyezést megvalósító projektek is. Ez azt jelenti, hogy az alkalmazottak képzésével járó minden folyamatot és feladatot átveszünk, és az e-learning alapú oktatást mint teljes körű szolgáltatást adjuk ügyfelünknek. Ez egy erőforrás-kímélő konstrukció, amely a vállalatok szélesebb köre számára is vonzóvá teheti az e-learninget. ▀

Hidvégi Péter
szoftverképzésekért
felelős kelet-közép-
európai vezető, IBM

megszeretni

A kiszolgálórendszerek legjobbjai pedig alapértelmezésben tartalmazzák azokat a funkciókat, amelyek lefedik a felhasználók aktív tudásfogyasztói, újrafeldolgozói és alkotói igényeit. A Web 2.0-s technológiák és szolgáltatások tehát adták az e-learning területén is, de a szükséges attitűdök és módszerek néha még az 1.0 szintet sem érik el.

– Az IBCnet Magyarország az e-learning esetében is a komplex vezetői megközelítést tartja fontosnak, amelyben elsődleges a szervezeti célokhoz megfelelő stratégia kialakítása – mondta Vitányi Imre. – Ennek ismeretében tudunk módszertani tanácsadást, tartalomfejlesztői szolgáltatást ajánlani, vagy a kialakítandó informatikai rendszerre vonatkozó javaslatokat tenni.

Az IBCnet Magyarország részt vett az Educatio Kht. által koordinált Sulinet Digitális Tudásbázisához kapcsolódó fejlesztésekben. Az e-learninget illetően tartalomfejlesztői és módszertani szolgáltatásokat adott többek között a Budapesti Gazdasági Főiskola, a Budapesti Corvinus Egyetem és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem számára. – Amennyiben az előzetes híreknek és várakozásoknak megfelelően a kormány képes lesz az elmúlt évekhez viszonyítva növelni a tartalomfejlesztési projektek támogatását, akkor ez elsősorban a közoktatás és szakképzés területén lehet kedvező hatással az e-learning projektekre – mondta a divízióvezető.

A mind nagyobb mennyiségben elérhető minőségi tartalom a technikai feltételek széles körű biztosítása esetén katalizátorként hathat a mindennapi tanulásszervezési folyamatokra. Ebben a vonatkozásban a szakképzés kiemelt területté válhat az ott folyó alapvető intézményi, tartalmi, módszertani és szerkezeti változások miatt.

Jön a mobiloktatás

A szakirodalom már használja az eLearning 2.0 kifejezést, amely az e-learning területén a rövid életciklusú, szükség szerint igénybe vehető, a tanulási szokásokhoz illeszkedő, ún. mikrotartalmak, valamint a tanulóköz-pontú oktatási szemlélet és a közösségi, kollaborációs jellegű szolgáltatások terjedését jelenti.

Mindez jól felismerhető párhuzamot mutat a világháló fejlődésével – tudtuk meg az SAP-tól. A statikus jellegű, csak olvasható web egyre interaktívabb környezetté fejlődik, az alapját képező új technológiák pedig megalapozzák és egyben kiszolgálják az új igényeket és alkalmazásokat. A Web 2.0 azonban elsősorban nem technológia, hanem a hálózat új módon való használata, amely hangsúlyosan a közösségi jellegű igényeket és szolgáltatásokat célozza meg. Ez az eLearning 2.0-ra is igaz, bár egyiknek sincs egzakt és mindenki által elfogadott meghatározása.

Az SAP 2002-ben – Magyarországon pedig egy évvel később – lépett piacra e-learning megoldást is tartalmazó komplex képzésmenedzsment rendszerével, mely HR-megoldásának részét alkotja. Az SAP Learning Solution képzésmenedzsment és tartalommenedzsment rendszer egyben, elektronikus tananyagfejlesztő eszközzel kiegészítve. Hagyományos, elektronikus és vegyes képzési formákban egyaránt alkalmazható. Az SAP emellett vállalatirányítási rendszereinek és megoldásainak oktatását évek óta támogatja saját fejlesztésű interaktív, szimulációs jellegű elektronikus tananyagokkal, illetve tananyagfejlesztő eszközzel.

Az SAP Learning Solution nemzetközi referencia-ügyfelei közé tartozik többek között az egyesült államokbeli OfficeMax és Takeda Pharmaceuticals North America, valamint a svájci Schindler. Nagyobb magyarországi bevezetésekre került sor például az Educatio LMS, az Eszterházy Károly Főiskola, a Magyar Államvasutak és az OTP Bank e-learning projektjeiben.

A piac további fejlődésével – az SAP szerint – a vállalati szektor mellett a közoktatás, a felsőoktatás és a felnőttképzés

is az e-learning megoldások jelentős felhasználójává válik. Egyértelmű, hogy ma a vállalati szektor vezet ezen a téren, és különösen igaz ez az ún. tudásalapú vállalatokra, ahol a tudástőke és az emberi erőforrás fejlesztése alapvetően befolyásolja az adott vállalkozás sikerességét. Az e-learning lehetőségeit a vállalati képzések területén befolyásolja az is, hogy a megoldást milyen mértékben sikerül integrálni a vállalati kultúrába. A szoftvercég szerint az átalakuló magyar felsőoktatás is sok lehetőséget rejt magá-

ban, mivel a globális felsőoktatási tér kialakulása és a távoktatás egyaránt igényli az elektronikus megoldásokat. A közoktatás és a felnőttképzés területén szintén van már példa e-learning megoldásokra (Sulinet Digitális Tananyagtár, Educatio LMS stb.), és ezek száma várhatóan szintén gyarapodni fog. Az e-learning térhódítását komolyan befolyásolja még az eLearning 2.0 koncepciójának további fejlődése, valamint a mobilszközön elérhető mobiltartalmak, az úgynevezett m-Learning megjelenése. ▽

Szoftverhez módszertan

Az e-learning megoldások vártnál lassabb térhódítása nem a technológiai feltételekre, hanem a megfelelő és széles körben elfogadott módszertani bizonytalanságokra vezethető vissza. A felhasználók körében ma még nyitott kérdés, hogy mit lehet ezen a módon tanítani, és az oktatásnak ez a formája miként integrálható a tantermi képzéssel, a meglévő, hagyományos tananyaggal.

Ezeket a gondolatokat Blahut Boglárka, az Oracle Hungary üzletágvezetője fogalmazta meg kérdésünkre, hozzátéve: az e-learning megoldások térhódítása ezzel együtt feltartóztatathatán.

– Ezt személyes tapasztalatom is igazolja – mondta Blahut Boglárka.

A KPMG Consulting tanácsadójaként 2001-ben szakmai továbbképzésre nyílt lehetőségem az Egyesült Királyságban, ahol az e-learning területén dolgoztam. Ekkor még nem volt egy-

értelmű, valóban megtérülő befektetés lesz-e ezzel foglalkozni. Mára ez bebizonyosodott, mivel az Oracle Hungary-nél az általam irányított HCM üzletágnak az e-learning az egyik meghatározó terméke.

A szoftvercég e-learning megoldása, az Oracle iLearning nagyvállalati szintű elektronikus oktatási keretrendszer, amely ennek megfelelő szintű felügyelhetőséget, integráltságot és bővíthetőséget kínál a szervezeteknek. Segítségével a tanulók, az oktatók, a tartalomkészítők és az oktatásban érdekelt további felek, például vezetők együttműködését megkönnyítő tanulói közösségek hozhatók létre. Az iLearning az oktatási keretrendszerek jellemző funkcionalitásán – például a tartalomkezelésen, az oktatási egységek közti feltételvezérelt haladás lehetőségén, az oktatás lebonyolításán és nyilvántartásán, valamint a tanulási folyamat követésén és admi-

nisztrálásán – felül hatékony megoldásokkal támogatja mind az elektronikus, mind a hagyományos, tantermi tanulást és a kapcsolódó adminisztráció folyamatát is.

Az e-learning megoldások a pénzügyi szektor és a távközlés területén már megkerülhetetlenek, és az oktatás, az állam- és a közigazgatás területén is vannak már projektek Magyarországon. Ezt az Oracle Hungary hazai referencialistája is tükrözi, amelyen többek között az AEGON, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, a Magyar Honvédség, a Paksi Atomerőmű és a T-Mobile is szerepel. Nemzetközi téren a Reuters például 18 ezer, a British Airways pedig 65 ezer alkalmazott képzésére használja az Oracle iLearning megoldását.

– A hazai piac fejlődésének lendületet adhatnak az e-learning outsourcing megoldások – mutatott rá Blahut Boglárka. – Ez azt jelenti, hogy más IT- és HR-szolgáltatásokhoz hasonlóan a szervezet a képzést adja ki bérüzemeltetésre, így nem kell saját infrastruktú-

rát üzemeltetnie, szakembereket foglalkoztatnia. Ilyen szolgáltatást az Oracle is kínál, de itt igazán a helyi partnerek szerepe nő majd meg. Magyarországon is vannak e-learning területen érdekelt partnereink, velük együtt próbáljuk a nagy outsourcing projektekhez nélkülözhetetlen nyitottságot és bizalmat megalapozni ügyfeleink körében.

Az üzletágvezető szerint a következő pár évben a gyártóipar és a közigazgatás területén is nagy potenciál kínálkozhat e-learning tekintetében. Ezzel egy időben a magyarországi e-learning piac konszolidálódásának lehetünk tanúi. Mára nyilvánvalóvá vált, hogy megbízható, e-learning igényeket is kiszolgáló oktatásmenedzsment rendszert csak multinacionális háttérrel rendelkező szállítók tudnak adni, amelyhez partnereik a helyi igényeknek megfelelő digitális tartalmat fejleszthetnek.

Blahut Boglárka szerint a közeljövő fontos feladata még az integrációs pontok kialakítása annak érdekében, hogy az e-learning megoldások a vállalatiirányítási és más üzletiszoftver-alkalmazásokkal, valamint a tantermi oktatással, a képzés más formáival szorosan integrálva működhessenek. ▽

Blahut Boglárka
üzletágvezető,
Oracle Hungary

2007.04.24.

HP SZOFTVER ♦ stratégia ♦ alkalmazások ♦ üzemeltetés

Szeretettel várjuk a HP Szoftver Konferencián, ahol mindenről bővebben hallhat.
Időpont: 2007. június 7.

Melléklet

A Computerworld mellékletének a megjelenését hirdetőnk támogatták. Elkészítésében közreműködtek: Bartók Nagy János szerkesztő, Egged Zsóka olvasószerkesztő, Heltmann Attila tördelészerkesztő. Felelős kiadó: Bíró István, az IDG Magyarország Lapkiadó Kft. ügyvezetője.

A szinergiában hiszünk

Az ICON Számítástechnikai Zrt. Magyarországon elsőként kezdett el az HP rendszerfelügyeleti megoldásaival foglalkozni. Reményeik szerint a megújult HP-megoldások új távlatokat nyitnak a vállalat előtt.

16. oldal ►

Összeállította:
BARTÓK NAGY JÁNOS

HP BTO az üzleti technológia optimalizálása

A HP megújult portfóliójával az üzleti szolgáltatások teljes életciklusát lefedi, és olyan eszközöket ad az IT kezébe, amelyekkel az üzleti folyamatok támogatása révén közvetlenül járul hozzá a szervezet üzleti céljainak megvalósításához.

Sokáig emlékezetes marad 2005 és 2006 mindazoknak, akik figyelemmel kísérik a HP történetét. Az új vállalatvezetés dinamizmusa a szoftveres üzletágat se kerülte el, s olyan radikális, mélyreható változások következtek be, amelyek gyökeresen megváltoztatják a HP-ről mint szoftverfejlesztő cégről kialakult véleményeket.

A HP OpenView termékcsalád, a „négy nagy” (BMC, CA, HP, IBM) egyikeként, komoly elismerést vívott ki magának a hagyományos felügyeleti szoftverek piacán. A Network Node Manager a hálózatfelügyeletnek ugyanúgy szinonimája lett, mint mondjuk a „xeroxolás” a fénymásolásnak. Az Operations régóta vezető az osztott rendszerfelügyeleti szoftverek területén, s még hosszasan sorolhatnánk a példákat, ahol a HP „mindenből a legjobbat” (best of breed) termékfejlesztési filozófiája meghozta gyümölcsét. A felvásárlások terén is hasonló filozófia mentén indult el a HP, piacvezető technológiák és termékek beolvasztásával bővítve portfólióját. Az elmúlt két év alatt a HP szoftveres üzletága több vállalatot és terméket vásárolt fel, mint egész megelőző történetében. Utólag visszanezve a fel-

vásárlások egy logikusan végiggondolt láncot alkotnak, végén a mindent megkoronázó két koronaácszer, a Peregrine és a Mercury megvételével.

Infrastruktúrától az üzleti folyamatokig

A felügyeleti szoftverekkel szembeni elvárások folyamatosan változnak és bővülnek, ugyanazon szavak alatt ma egészen mást értünk, mint egy évtizeddel ezelőtt.

Nagyon sokáig a rendszerfelügyelet a mai értelemben vett *infrastruktúra-menedzsment* megfelelője volt, a hálózatok, operációs rendszerek és alkalmazások felügyeletét jelentette. A menedzsment eszközök elsősorban az üzemeltető rendszergazdák életének megkönnyítését szolgálták.

A következő időszakban az *IT-szolgáltatások menedzsmentje*, a szolgáltatásközpontú felügyelet került előtérbe. A felügyeleti szoftverek ma már az IT-menedzsment szempontjait figyelembe véve, az informatikai szolgáltatásokat menedzselik, a sikeres működés mérése a szolgáltatási szerződések (SLA-k) betartása, és nem egy-egy szerver vagy hálózati eszköz működőképessége. Tipikus szolgáltatásközpontú felügyeleti eszközök például az ITIL-alapú üzemeltetést támogató szoftvermegoldások (service desk, SLA menedzsment).

Ugyanakkor az IT szerepének változásával egyre általánosabb az a vélemény, hogy az IT-technológiának az *üzleti szolgáltatások menedzsmentjét* kell lehetővé tenni. E felfogás szerint az IT az informatikai és üzleti folyamatok összehangolásához szükséges esz-

köztrát biztosítja, és munkájával közvetlenül hozzájárul a vállalat sikerességének növekedéséhez. Ezen a szinten olyan felügyeleti megoldások jelennek

meg, amelyek a vállalati legfelső szintű döntéshozók, jobbra pénzügyi szakemberek igényei szerint mutatják meg az IT működését, stratégiai, pénz-

HP Software Magyarországon

A magyarországi helyzetről Bukits Róbert, a HP Szoftver Megoldások üzletágigazgatóját kérdeztük. Meglátása szerint a BTO-filozófia képviselte informatikai megközelítésre egyre nagyobb az igény Magyarországon is. A Gartner egy 2007-es tanulmányát idézte, ami szerint a CIO-k globális prioritási listájának legfontosabb elemei a következők:

1. az üzleti növekedést lehetővé tevő projektek megvalósítása
2. üzleti és stratégiai tervek összehangolása
3. az informatikai szolgáltatások javítása.

A közép-európai régióban kicserélődés a prioritások:

1. az informatikai szolgáltatások javítása
2. az üzleti növekedést lehetővé tevő projektek megvalósítása
3. az IT üzleti értékének demonstrálása.

A hangsúlyeltolódás jelzi, hogy nálunk még az informatikai stratégiai partnerként való elfogadottságával is bajok vannak. Az informatikai szolgáltatások javítása és az IT üzleti értékének demonstrálása inkább technológiai függő kritérium, ami a sikeres ITIL-bevezetések egyik hozadéka lehet. A többi prioritásra viszont a BTO-portfólió, azon belül

is az IT-irányítás tud megnyugtató választ adni, a költségek kézbeartásával, az üzleti értéket hordozó projektek kiválasztásával és hatékony kontrolljával.

Bukits Róbert elmondta: a HP rendkívül erős pozíciókkal rendelkezik Magyarországon az ITIL területén, közel 30 ITIL-alapú Service Desk, illetve Service Center projektet indítottak, s a Peregrine felvásárlása tovább erősítette a nagyvállalati szektorban a HP pozíciót. Az ITIL-vezérelt ki- szervezés területén is komoly sikerekkel büszkélkedhet a HP, az Integris Rendszerháznál megvalósított telekom outsourcing több hazai és regionális nagyvállalat üzemeltetését támogatja.

A HP intenzív növekedésre számít az alkalmazásfejlesztés- és tesztelés területén (itt a Mercury megoldással a 70 százalékos piaci részesedés alapján de facto szabványnak tekinthetők, és már most számos hazai bank és távközlési cég alkalmazza őket). A különböző CIO-sze-

mináriumokon tapasztalt érdeklődés alapján robbanásszerű fejlődés várható a projekt- és portfóliómenedzsment területén is, ahogy egyre több nagyvállalat hoz létre külön projektirodákat a stratégiai fejlesztések összehangolására.

Bukits Róbert
HP

HP SOFTWARE CENTER

ügyi tervezési szempontok alapján. A Mercury termékek épp ezen a területen egészítik ki a HP addigi szoftverkínálatát.

Az élbolyban – HP szoftver számokban

A méreteket és forgalmat tekintve a Mercury-felvásárlás két egyenlő fél házassága, s az OpenView és a Mercury összeolvasásával a HP eddigi szoftverforgalma majdnem kétszeresére növekszik. A HP közvetlen éves szoftverbevétele így megközelíti a 2 milliárd dollárt; iparági elemzők becslései szerint, ha figyelembe vesszük a más divízióknál található egyéb szoftvereket (például storage, nyomtatók) is, az éves bevétel 4 milliárd dollár körül van, így a HP ma a világ 6. legnagyobb szoftvergyártója.

OpenView + Peregrine + Mercury = HP Software

A Peregrine és Mercury termékeivel alapvetően átalakult a HP szoftverkínálat. A változás rögtön a kirakatnál kezdődik: megszűnnek az eddigi márkanevek és ezentúl a HP Software név alatt találkozhatunk a régi és az új termékekkel. Összeolvad a két cég értékesítési struktúrája is, a Mercury professzionális tanácsadói divíziója a globális HP-szoftverüzletágon belül működik tovább. Bár mindenki egyetért abban, hogy a két gyökeresen eltérő mentalitású szervezet összegyúrása legalább akkora feladat, mint a termékek konszolidációja, a várható végeredmény mindent megér, hiszen a Mercury magas szinten mozgó, professzionális tanácsadói gárdája ideálisan egészítheti ki az OpenView köré épült partneri hálózatot.

A HP Software különböző termékei a továbbiakban 9 funkcionális központba, úgynevezett „center”-be szervezve lesznek elérhetők. Az egyes Centerekben a hasonló funkcionális termékek találhatók, egységes felhasználói felülettel és közös funkcionális alapréteggel (pl. hálózati feltérképezés, inventory).

A Centerek kialakításával párhuzamosan folyik az átlapolódó funkcionális termékek összeintegrálása, adott esetben kiváltása. A HP reményei szerint 2007 végére már teljesen leütözt, párhuzamosságtól mentes termékszerkezetbe foglalva lesznek elérhetők a HP Software modulok.

IT-től a BT-ig – mi is az a BTO?

A HP új termékfilozófiája a „Business Technology Optimisation” (BTO) kulcsszava köré épül. Nézzük meg, mit is jelent mindez az elméletben és

a gyakorlatban! Mint már érintettük, az IT szerepe gyökeresen átalakult az elmúlt években. Egyre inkább az üzleti folyamatok támogatójaként szerepel, és a felső szintű vállalatvezetés elvárása az, hogy közvetlenül támogassa a vállalat stratégiai céljainak elérését, az üzleti hatékonyság növelését. Mondhatnánk azt is, hogy az IT (informatikai technológia) helyébe a BT (üzleti technológia) lépett, jelezvén, hogy az informatika végső szerepe az üzleti oldal, az üzleti felhasználók támogatása.

Ha megnézzük egy vállalat informatikával kapcsolatos részeinek működését, három olyan terület (BTO-szóhasználatával élve silót) különböztethetünk meg, amelyek munkája rendszerint szorosan összefügg, ám szervezetenként és folyamatok szempontjából élesen elkülönülnek egymástól. E 3 siló a *stratégia (tervezés), az alkalmazásfejlesztés (üzembe helyezés) és az üzemeltetés.*

Egy tipikus üzleti szolgáltatás életciklusa mindhárom silót lefedi.

A stratégiai fázisban történik az üzleti célok meghatározása, ezek átfordítása konkrét üzleti, majd informatikai projekteké. Az üzleti célok elérése rendszerint valamilyen támogató alkalmazás fejlesztését, módosítását is igényli, ekkor lépünk be az alkalmazásfejlesztési fázisba. Végül az alkalmazások tesztelése illetve elfogadása után átadják azokat az üzemeltetésnek.

A stratégiai fázist szokták informatikairányítás (IT governance) néven is emlegetni. A stratégiai tervezés az *igénymenedzsmenttel* kezdődik. Az üzleti igények ismeretében kell meghatározni az új üzleti programokat. A *portfóliómenedzsment* során méri fel a rendelkezésre álló erőforrásokat, és döntenek arról, mely üzleti programokat valósítsanak meg. A program- és projektmenedzsment feladata, hogy az üzleti programokat önálló informatikai projektekre bontsa le, allokálja és menedzselje a szükséges erőforrásokat és költségvetést.

Az alkalmazásfejlesztési fázisban történik meg egy-egy konkrét informatikai projekt során az új alkalmazás fejlesztése (vagy meglévő módosítása). A *tervezés és fejlesztés* mellett ugyanilyen fontos a *minőségbiztosítás* és a *teljesítményoptimalizálás.*

A kifejlesztett és tesztelt alkalmazás elfogadása és beüzemeltetése után bekerül a hétköznapi üzemeltetési életciklusba, ahol már üzemeltetési szempontok alapján, a teljes inf-

rastruktúra részeként monitorozzák rendelkezésre állását és teljesítményét. Az üzemeltetési fázis már az informatika szolgáltatásközpontú, ITIL szerinti működésének világa, a maga külön szolgáltatásközpontú életciklusával. A felmerülő informatikai problémákat vagy a *rendelkezésre állás és teljesítménymonitorozás,* vagy a *service desk* jelzi, ezeket az *incidens és problémakezelés* során próbálják megoldani, a *változáskezelési* folyamatokon

keresztül. Az informatikai üzemelés sikerességét végső soron a szolgáltatási szerződések (SLA-k) teljesülése mutatja, így az *SLA-mérés és a végfelhasználói tapasztalat monitorozása* is fontos.

Az üzleti szolgáltatások életciklusát az OpenView és a Mercury termékvonal ideálisan támogatja. Míg a Mercury szoftverei lefedik a stratégiai és alkalmazásfejlesztés területét, addig az OpenView az üzemeltetési funkciókat valósítja meg. ▶

BTO a gyakorlatban

Az alábbi ábra a kilenc HP Software Centert mutatja. A stratégiai silót a Project&Portfolio Management Center és a SOA Center alkotja, az alkalmazásfejlesztési silóban a Quality Center és a Performance Center található, míg az üzemeltetési silóban a Business Availability Center, a Service Management Center, a Change&Configuration Center, az Operations Center és a Network Management Center.

A Project&Portfolio Management Center tartalmazza mindazokat a funkciókat, amelyek az üzleti stratégiai tervezést támogatják (például Project Management, Program Management, Time and Resource Management stb.).

A SOA Center a szolgáltatásalapú vállalati alkalmazásintegrációt támogató funkciókat biztosítja (SOA Manager, System).

A Quality Center az alkalmazásfejlesztés és minőségbiztosítás eszközeit foglalja magában (Test Director, Functional Testing, Business Process Testing stb.).

A Performance Center az alkalmazások terheléses tesztelését teszi lehetővé (pl. Center Management, Diagnostics, LoadRunner).

A Business Availability Center üzleti szempontból monitorozza rendszereinket, így itt található az SLA-mérés és a végfelhasználói központú monitorozás eszközei éppúgy, mint a szolgáltatásfeltérképező modulok (Service Level Management, End User Management, SiteScope, Application Mapping stb.).

A Service Management Center a szolgáltatásirányítás eszköztára, a helpdesk, az eszköznyilvántartás, a vezetői döntéstámogatás és jogosultságkezelés, valamint a hozzáférés-menedzsment termékeivel (Service Desk, AssetCenter, ServiceCenter, DecisionCenter, Identity Management suite).

A Change&Configuration Centerben a változás- és konfigurációkezelési termékek találhatók (pl. Client Configuration Management, Enterprise Discovery, Change Control Management stb.).

Az Operations Center a rendszerfelügyeleti szoftverekből áll (Operations Center, SiteScope, SPI-k, Performance Manager).

A Network Management Center a hálózati felügyeleti termékeket tartalmazza (pl. Network Node Manager, Performance Insight, Network Configuration Management, Route Analytics Management System).

A szolgáltatószektor irányításától az IT-irányításig

A HP szolgáltatási üzletága mindig is tevékeny részt vállalt az OpenView megoldások bevezetésében. A Mercury-akvizíció kapcsán kibővülő HP szoftverportfólióról és ennek hatásairól Szalay Imrével, a HP Szolgáltatások igazgatójával beszélgettünk.

Érdekes megfigyelni, hogy az informatika szerepének változása hogyan alakítja az informatikusok elvárásait a menedzsmentszoftverekkel szemben – kezdte válaszát Szalay Imre. – Jól követhető ez a változás az IT-vezetők (CIO) szerepének megváltozásában. Amíg korábban a technológus CIO-k alakították ki a vállalatok informatikai rendszerét, aztán megjelentek a szolgáltató CIO-k, addig napjainkban már Magyarországon is egyre több IT-vezető tölti be a szakirodalomban is leírt „új CIO” szerepet – utóbbi a vállalati üzleti stratégia alakításának fontos szereplője.

A szolgáltató IT-szerep kör kialakulásakor a mérhetőség és elszámoltathatóság igénye motiválta a szolgáltatásközpontú felügyelet kialakulását. Olyankor tehát a felhasználóknak adott informatikai szolgáltatások minőségén keresztül ítéltek meg az IT működését. Az ITIL módszer kialakulását épp az igény motiválta, hogy számonkérhető és objektíven mérhető lehessen az IT működ(tet)ése.

A vállalati felső vezetés, a menedzsment és az igazgatótanács a saját szemüvegén keresztül nézi a világot, számukra a vállalat üzleti céljainak teljesülése a fontos – az üzleti folyamatok hatékonyságának, ezen keresztül a versenyképességének a növelése. Minden informatikai tevékenységet és beruházást ezen keresztül ítélnek meg.

Az új CIO stratégiai szerepkörének legfontosabb eleme, hogy az általa irányított informatika aktívan segítkezzen a támogató üzleti folyamatok kialakításában és optimalizálásában, és hogy az IT eredményeit is üzletileg releváns nyelven fogalmazza meg. A HP BTO-filozófiája ennek az igénynek a jegyében kínál átfogó megoldáscsomagot. Alkalmazásával az üzleti folyamatok és az azokat támogató üzleti szolgáltatások biztonságosan tervezhetőek, megvalósíthatók és folyamatos kontroll alatt tarthatók az életciklus minden

fázisában. Kicsit sarkítva: ahogy az ITIL az IT-menedzserek számára kínál megoldást az informatikai szolgáltatások kézben tartására, úgy a BTO a felső vezetőknek kínálja ezt az üzleti szolgáltatások menedzsmentjére.

titik a cég versenyképességét a konkurenciával szemben.

A BTO-megoldások értékesítése és bevezetése egészen más képességeket és habitust igényel, mint egy rendszerfelületesi vagy ITIL-bevezetés. A mun-

szághoz számos Mercury-szakértője van a HP-nek, alkalomadtán ők is bevetendők.

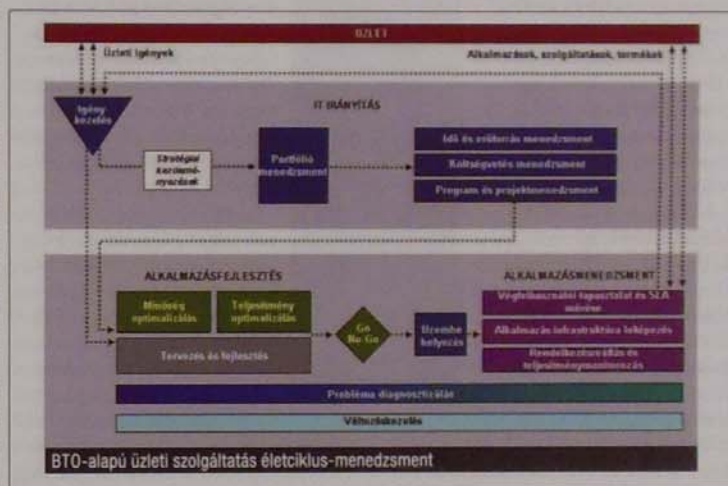
A magyarországi helyzet kapcsán Szalay Imre kiemelte, hogy a szükségszerű fizetelődéstől eltekintve nálunk is ugyanazok a tendenciák figyelhetők meg, mint a világ többi részén. Ahogy a vállalatok egyre előrébb jutnak az informatikai érettségben, először az ITIL szerint próbálják szervezni informatikai folyamataikat, majd valamilyen BTO jellegű megközelítés mentén üzleti folyamataikat.

Az ITIL-ről immár elmondhatjuk, hogy bevett fogalom lett, amire mindenki hivatkozik, s a banki és távközlési ágazatban széleskörűen elterjedt. A Hewlett-Packard Magyarországon is domináns szerepet tölt be népszerűsítésében és terjesztésében, alapító tagja és szponzora az ITIL-felhasználókat tömörítő ITSMF Magyarországnak. A működését bemutató Forma-1 szimulációs játékokban nagyon sok vállalati informatikus vett részt és szerzett ITIL-minősítést – az érdeklődés töredék. A HP számos országos méretű ITIL-bevezetési referenciával büszkélkedhet, amelyben jelentős része van a cég saját tapasztalataira alapuló ITSM-bevezetési módszertannak.

Az akvizíció jószerevel alig zárult le, így befejezett BTO/PPM és alkalmazásfejlesztési referenciák még nincsenek itthon, ám a szakember optimista az üzleti kilátásokat illetően.

A nemrég megrendezett CIO-napon is számosan érdeklődtek a BTO-megoldások iránt, és Szalay Imre az érdeklődés további növekedésére számít. A nagyvállalatok már a szervezeti fejlődésben is a BTO által támogatott üzleti szolgáltatás életciklus modellt utánozzák, egyre több cégnél hoznak létre önálló projektirodákat, amelyek feladata a vállalaton átvélő, komplex programok és projektek menedzsmentje.

– A HP jelenleg teljes termék- és szolgáltatásportfóliót kínál, olyat, amely kielégíti mind az üzleti, mind a technológiai oldal igényeit. Az üzleti technológia optimalizálása komoly sikert hozhat mind ügyfeleinknek, mind a HP-nak – zárta a beszélgetést a HP Szolgáltatások igazgatója. ■

A BTO két fő területen hozott újdonságot az eddigi HP-szoftver kínálatba: az IT-irányítás és az alkalmazásfejlesztés területén. Alkalmazásmenedzsment persze mindig is volt, de ahogy egyre nagyobb a nyomás, hogy a fejlesztési projekteket jó minőségben, a megadott határidőre lehessen lezárni, a korszerű, hatékony fejlesztő-, tesztelő- és optimalizáló-szoftverek jelentősége drámaian felértékelődik. A bankok és a távközlési cégek azok, ahol nem lehet tévedni, így nem csoda, hogy e szektorokban szinte kötelező az említett eszközök használata.

Nem véletlen, hogy az IT-irányítás (IT-governance) fogalma is ezekben az ágazatokban nyert először polgárjogot. Az üzleti célokhoz igazított, maximális üzleti nyereségre optimalizált projekt- és portfóliómenedzsment (PPM) gyakran az egyetlen olyan eszköz a vállalatvezetés kezében, amellyel megőrizhe-

ka „nyakkendősebb”, a vállalati hierarchia magasabb szintjén kell a projekteket eladni és végigvinni. Az e területen mozgó tanácsadók inkább valamilyen ERP-

bevezetéshez hasonló módszertani ismerettel, egyfajta rendszerszervezői mentalitással kell, hogy rendelkezzenek – magyarázta Szalay Imre. Ráadásul a kapcsolódó PPM-bevezetés miatt értelemszerűen a projektmenedzsment iránti affinitás se hátrány a BTO-konzulenseknél.

Ha a munka eltérő jellege megkívánja, dedikált BTO/PPM tanácsadókkal bővítik a csapatot, és ha szükség van rá, a HP külföldi szakembereit is igénybe vehetik. A Mercury jól képzett tanácsadói csapata szervezettül egy HP globális szoftverüzlet-ágra alá került, de természetesen a

szolgáltatási üzletág is igénybe veheti őket mind az értékesítési fázisban, mind a projekteknél. S ha mindez nem elég, az ISE-régióon belül Lengyelországban és Cseh-

Szalay Imre
HP

A szinergiában hiszünk

Az ICON Számítástechnikai Zrt. Magyarországon elsőként kezdett el a HP rendszerfelügyeleti megoldásaival foglalkozni. Reményeik szerint a megújult HP-megoldások és a hosszú évek alatt összegyűlt projekttapasztalatok új távlatokat nyitnak meg a már Magyar Telekom-tulajdonban lévő vállalat előtt.

Az ICON 1988-ban alakult, így a hazai számítástechnikai cégek között igen régi múltra tekint vissza. A hagyományos rendszerintegrációtól indultunk, ami a későbbiekben nagy előnyt adott számunkra, hiszen egy komplex felügyeleti rendszer kialakítása során a legegzetikusabb rendszerekkel találkozhatnak szakembereink – mutatja be a céget **Tóth István**, az ICON ügyvezetője.

Az ICON szakemberei így a legkülönfélébb hardver- és szoftverplatformokkal kapcsolatban szerettek tapasztalatokat, jókat és rosszakat egyaránt. A rendszerfelügyelettel 2001 körül kezdtünk komolyabban foglalkozni. Nagy tapasztalatunk van Microsoft-alapú felügyeleti rendszerekkel, és rendszerintegrátorként nyílt forráskódú termékeket éppúgy telepítünk, mint mondjuk CA- vagy IBM-rendszereket, amennyiben az ügyfelünk számára ez az optimális megoldás, de tevékenységünk alapja a HP-szoftverportfólió.

Érdekes volt figyelni, hogy mikor milyen igényekkel szembesültünk az elmúlt esztendő alatt. Amikor belevágtunk a rendszerfelügyeletbe, a hálózat és alkalmazásfelügyelet volt a sláger, ügyfeleink többsége ilyen megoldást keresett. Aztán az ITIL elterjedése kapcsán az ügyfél-szolgálati (service desk) megoldások iránt merült fel tömeges igény (ez még most se csengett le igazán), bár örvendetes jelenség, hogy ügyfeleink egyre tudatosabbak, s ma már nem a szoftverhez keresnek folyamatokat, hanem fordítva. Az üzletközpontú

menedzsment iránti igény megjelenését az jelezte számunkra, hogy egyre többen kerestek meg minket azzal, hogy adjunk megoldást SLA-menedzsmentre vagy épp végfelhasználói menedzsmentre. Az eltelt több mint fél évtized kiváló alkalmat teremtett arra, hogy a legkülönfélébb HP-szoftverekkel kapcsolatban bővítsük ismereteinket. Nincs olyan felhasználói igény, legyen szó infrastruktúra-menedzsmentről vagy szolgáltatásfelügyeletről, változás- vagy konfigurációkezelésről, életciklus-menedzsmentről, amellyel kapcsolatban ne szereztünk volna tapasztalatokat.

Tanácsadás és projektmenedzsment

Hamar rájöttünk arra, hogy bizonyos komplexitási szint felett a rendszermérnöki megközelítés és szemlélet már nem elég. Az ICON tanácsadói üzletága többek közt épp azzal a céllal alakult meg, hogy „törje az utat” a műszaki kollegák számára, s az ügyfelek igényeit felmérve, az üzleti elvárásokat tükröző megoldást javasoljon, adott esetben üzleti tanácsadást, felvállalva a folyamat újratervezését és a rendszertervezést is. Mind tanácsadóink, mind rendszermérnökeink számára kötelező legalább az ITIL-

zött sokaknak talán túlsúlyosnak tűnik egy ilyen komplex projekt-támogató szervezet (és a háttér munkát végző részlegekről nem is beszéltem), de tudomásul kellett vennünk: az ICON már rég kinőtte a „sufnikorszakot”, ügyfeleink zöme országos nagyvállalat, s tapasztalataink szerint ők értékelik és igénylik ezt a megközelítést, mert számukra ez garanciát ad. Még a fapados légitársaságok se a pilótán és a karbantartáson takarékoskodnak, márpedig mi nemcsak biztonságban, hanem maximális kényelemben és gyorsasággal szeretnénk utasainkat célba juttatni...

Az ICON jelmondata már régóta így hangzik: „Velünk együtt működik”. Szeretnénk, ha ez a jövőben is így maradna, ügyfeleink nehezen megszerezhető bizalma a legfőbb érték számunkra. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján úgy látom, jó úton járunk, mert évről évre nagyobb méretű projekteket zárunk le sikeresen, kölcsönös megelégedéssel.

Referenciák

Számos ügyfelünknel vezettünk be országos vagy éppen regionális lefedettségű, komplex, rendszer- és szolgáltatásfelügyeleti megoldást, gyakran számos külső, más gyártótól származó vagy saját fejlesztésű rendszerrel integrálva, netán azokat kiváltva. Legnagyobb referenciáink közül elsőként a Pepsi Americast említeném, ahol 4 országra kiterjedő, integrált ügyféltámogatási és rendszerfelügyeleti megoldást valósítottunk meg (service desk, hálózat, rendszer- és alkalmazásfelügyelet). Szakembereink szállították a Magyar Köztársaság Ügyészségének országos rendszerét is, de a Chinoin és a T-Online felügyeleti

rendszerét is; e három helyen is integrált szolgáltatás- és rendszerfelügyelet valósult meg. Nem riadunk meg az újtól sem: az elmúlt évben a Dunafernről és a Pepsinél szakembereink Magyarországon elsőként vezették be a HP konfigurációmenedzsment megoldását, a Configuration Management (Radia) szoftverét, de említhetném azt is, hogy a Mercury akvizíció után pár héttel már az új termékekkel ismerkedtek mérnökeink, és folyamatban vannak első pilot projektjeink.

Egyedül nem megy...

Jelképesnek tartom, hogy a HP szoftverszervezetével egyszerre kerültünk olyan új kihívások elé, amelyek egyben új lehetőségeket is kínálnak számunkra. A HP a Peregrine és Mercury termékcsalád felvásárlása kapcsán hatalmas szervezet- és termékfejlesztési feladatokat vett magára, cserébe olyan területeken tud megoldást adni ügyfeleink, ahol eddig nem volt jelen – gondolok itt az alkalmazásfejlesztés és az IT governance területére.

Az ICON és a KFKI Csoport többi vállalata számára a 2006-os év nyitott új korszakot, s azóta a Magyar Telekom Csoport tagjaként, a T-Systems üzletág keretében működünk tovább. Az új környezethez való hozzászokás nehézségeiért cserébe új piaci lehetőségek nyílnak meg előttünk, hátunk mögött egy multinacionális nagyvállalat teljes súlyaival.

Jelenleg egyedülálló helyzetben vagyunk: a KFKI csoport az egyetlen Magyarországon, amely a kibővült HP-szoftverportfóliót le tudja fedni. Ahogy az ICON az OpenView rendszer- és szolgáltatásfelügyeleti megoldásai terén kezdetektől fogva a piacvezetők között szerepel, úgy az LNX a hálózatmenedzsment, az IQSYS pedig a Mercury termékek legnagyobb tapasztalatú hazai képviselője. Biztos vagyok benne, hogy ugyanaz a szinergia fog érvényesülni a KFKI Csoport együttes tevékenységében, mint cégen belül a rendszermenedzsment és a tanácsadói csapat együttes munkája kapcsán. ■

Tóth István
ICON

Hamar rájöttünk arra,

hogy bizonyos komplexitási szint felett a rendszermérnöki megközelítés és szemlélet már nem elég.

alapminősítés megszerzése, mert meggyőződésünk, hogy szolgáltatás- és folyamatközpontú gondolkodás nélkül esélyünk sincs sikeres projektbevezetésre.

A sikeres projektek másik titka a jó projektmenedzsment. Az ICON projektvezetői csapata a nemzetközileg elfogadott PRINCE módszertan alapján támogatja a tanácsadói és rendszerfelügyeleti csapat munkáját. Magyarországi viszonyok kö-

Javítsuk az IT hatékonyságát!

Az IQSYS Zrt. több mint 10 éven át a Mercury kizárólagos hazai disztribútora volt, a HP-felvásárlás után pedig a HP BTO-megoldások kiemelt hazai támogatója. Kovács András, a cég technológiai igazgatójával beszélgettünk az IQSYS-nek a támogatásban betöltött szerepéről.

Egyedi alkalmazásfejlesztésben, alkalmazásintegrációban az IQSYS a hazai piac meghatározó szereplője, és mindig is ismertek voltunk újító szellemű megközelítésünkről. Számos korszerű technológia, fejlesztési módszer, szoftvertermék bevezetése és hazai elterjesztése kapcsolódik cégünkhöz. Innovációs tevékenységünk középpontjában a fejlesztések és az IT-irányítás hatékonyságát javító megoldások állnak. A KFKI Csoport többi tagjával, az ICON Zrt.-vel és az LNX Zrt.-vel közösen a teljes HP BTO-terméksaládot kiemelt partnerként támogatjuk, amelynek keretei közt az IQSYS a portfólió 3 kiemelt területére összpontosít – magyarázza Kovács András. Ezek a következők:

IT- és SOA-irányítás

Az IT-szervezetekre egyre nagyobb nyomás nehezedik, hogy az éves költségvetésből minél több üzleti igényt valósítsanak meg, minél rövidebb átfutási idővel, jó minőségben. A nagy szervezetek bonyolult hardver- és szoftver-infrastruktúrája, valamint alkalmazásarchitektúrája mellett ez nagyon komoly irányítási feladatot ad. Nyilván kell tartani és össze kell hangolni az üzleti igényeket, a portfólióelemeket, az IT-projekteket, a szervezet erőforrásait, és folyamatosan kontrollálni kell a költségeket. Az IT-szervezetnek az üzlethez hasonlóan gazdálkodni kell. A Project és Portfolio Management Center (PPM) integrált, testre szabható megoldást kínál az IT-irányításhoz. Nagyvállalati ügyfeleink már felismerték a PPM típusú megoldások előnyeit, és megkezdtek – legfőképpen problémákkal összhangban – a szükséges területek támogatását.

Az IT SOA elvű transzformációja és működtetése a teljes szervezetre kiterjedő SOA-kormányzás nélkül kudarca van ítéelve. A SOA Center tartalmazza a SOA-kormányzás és -menedzsment alapvető eszközeit. A Registry/Repository, Policy Management és Contract Management

eszközöket tervezési idejű, míg a SOA Manager moduljait futásidejű feladatok elvégzésére javasoljuk ügyfeleinknek. Az eszközök mellé az IQSYS saját BPM és SOA Governance módszertant dolgozott ki.

Az alkalmazások elvárt minőségének biztosítása

Az üzletileg kritikus egyedi fejlesztési vagy csomagalkalmazásokat bevezetésük előtt szigorú ellenőrzésnek kell alávetnünk, hogy megfeleljen-e a funkcionális és performanciáigényeknek. Az elvárt minőség biztosítása nagy kihívás az IT-részek számára, amit a HP BTO Quality Center és Performance Center termékei lényegesen leegyszerűsítettek. Ezt sok olyan ügyfelünk tudja igazolni, akinek a termékeket az elmúlt években már bevezettük.

A Quality Center a funkcionális tesztelést támogatja, legyen szó a tesztelés menedzseléséről és kézi végrehajtásáról (Test Director, TD) vagy automatizált teszteléséről (Functional Testing). A TD használatával látványosan javíthatjuk a tesztek minőségét, szervezettségét és átláthatóságát. Azt hiszem, hogy egy webes felületű, testre szabható workflow-t biztosító alkalmazásnak a táblázatkezelés próbálkozásokkal szembeni előnyeit nem kell hangsúlyozni.

A Performance Center az automatikus tesztelésben a szokásos platformokon túl (Web, Java, .NET) a legelterjedtebb ERP-rendszereket (Siebel, SAP, Oracle) is támogatja. Az automatikus tesztek egy-

szerűen, akár programozói tapasztalat nélkül is előállíthatók és könnyen újrafelhasználhatók. A Business Process Testing eszközben a kód módosítása nélkül folyamatainkra szabhatjuk azokat. Ezekkel a korszerű termékekkel a tesztelési költségek csökkenése mellett magasabb minőségi szintet érhetünk el, csökkentve a hibák miatti leállások számát, illetve azok elhárítási idejét.

A Performance Center eszközeivel tesztelhetjük az alkalmazások performanciaelvárásoknak való megfelelését. Olyan tesztek tudunk elvégezni, amelyek az eszköz használata nélkül szinte lehetetlen lenne megoldani, vagy nagyon költséges volna. Gondoljunk bele, mennyibe kerülne 500 alkalmazott hétfégi bére „manuális” tesztek esetén. LoadRunnerrel könnyedén vizsgálhatjuk az alkalmazások különböző terhelési szintek mellett, miközben a szervereinket folyamatosan monitorozzuk.

A SOA-tesztelési igények kiszolgálására teljes körű megoldást kínálunk. A szolgáltatásokat a Service Testtel funkcionálisan, míg LoadRunnerrel performanciaszempontból tudjuk ellenőrizni.

Alkalmazások felügyelete, problémamegoldás, hibabehatárolás

Hiába is tiltakoznának a szoftverszállítók, tény, hogy az alkalmazások közel 80 százaléka nem esik át teljes értékű terhe-

léses tesztelésen üzembe helyezés előtt. Többnyire az IT-üzemeltetés felelőssége az, hogy kezelje az ebből adódó üzleti kockázatokat.

Az alkalmazásintegrációval, de különösen a SOA elterjedésével ez a feladat egyre komplexebbé válik. Igencsak bonyolult kérdés, hogy miként felügyelhető és menedzselhető egy olyan folyamat, amely több, különálló – akár földrajzilag is távol levő – alkalmazás különböző szolgáltatásait veszi igénybe. Egy ilyen alkalmazásban hogyan határolható be – lehetőleg rövid időn belül – egy esedéges hiba? Ki felelős ezért a hibáért? Mely SLA-k nem teljesültek? Hogyan előzhetünk meg kapacitáshiányból adódó hibákat?

A Business Availability Center (BAC) for Composite Application Management segítségével üzleti szemszögből, teljes körűen felügyelhetők a heterogén rendszereken átívelő üzleti tranzakciók, ugyanakkor a hibák oka is könnyedén behatárolható. A BAC alkalmazásával hatékony rendszerteljesítménybiztosítástunk a többiregű alkalmazásoktól egészen a SOA elvű rendszerekig.

A BAC End User Management (EUM) modulja alkalmas arra, hogy a felhasználó szemszögből folyamatosan ellenőrizze és mérje az üzleti rendszerek működését. Például nyomon követhetjük így egy internetes banki megoldás különböző szolgáltatásainak a rendelkezésre állását és válaszidejét.

A BAC SiteScope moduljaival az infrastruktúra-elemek – például alkalmazás-szerver, adatbázis – mellett akár az egyes hardverelemek (CPU, memória) működése is nyomon követhető. Megelőzhető a leállások, illetve gyorsabban azonosíthatók a leállások okai.

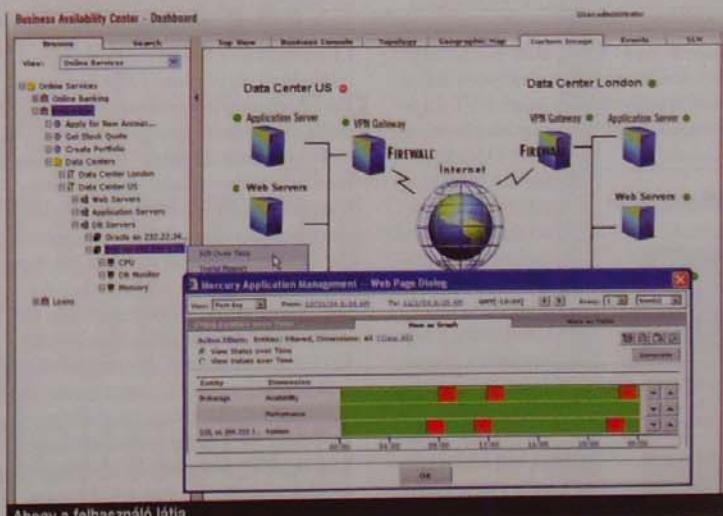
Probléma esetén a rendszereken átívelő tranzakciók egyes rendszerekben töltött idejének megállapításán túl, a Diagnostics modul segítségével lefűrészeltük egyrészt a Java-, .NET alkalmazások belsejébe, illetve betekinthetünk a meghívott ERP-rendszerek (SAP, Oracle) működési paramétereibe.

A felhasználói monitorozás (EUM), a Diagnostics, illetve a SiteScope adatainak kiértékelésével a Service Level Management modul folyamatos visszacsatolást biztosít az egyes rendszerek rendelkezésre állásáról, illetve arról, hogy ki, hol és milyen SLA-kat sértett meg.

Ügyfeleinknél a BAC már bizonyított hatékonyságát. Az esetleges hibákról az IT már nem az ügyfeszolgálaton keresztül értesül, ennek eredményeképp sokkal gyorsabban tud nekilátni az elhárításnak, amely ezekkel az eszközökkel sokkal könnyebben elvégezhető. ■

Kovács András
technológiai igazgató

Ahogy a felhasználó látja

HP SOFTWARE CENTER

Automatizálás lépésről lépésre

Az üzleti technológia optimalizálása (Business Technology Optimization=BTO) viszonylag új fogalom, ám az üzleti folyamatok hatékonyságának szempontjából ez természetes velejárója az informatikai fejlődésnek.

A BTO az IT működési területeire épülve segíti a hatékony és eredményes informatikai üzemeltetést. Több elemből épül fel, melynek egyes részeit **Hajdú Miklós**, az Alphanet Kft. üzletfejlesztési igazgatója ismerteti.

Az elmúlt 4-5 év során az Alphanet egyre több energiát fektetett a különböző felügyeleti megoldások megismerésébe, mint a szolgáltatás-, rendszer-, jogosultság- és hálózatmenedzsment. Az ügyfelek és a fejlődő informatika igényei alapján felismerte, hogy az informatika üzemeltetése, a folyamatok mentén történő IT-szervezetek irányítása kulcsfontosságú szakmai terület lesz, és ennek érdekében a HP Szoftver (régi nevén HP OpenView) megoldásokat megismerve képezte magát. A megvalósításhoz szükséges szakmai háttérrel az elmúlt évek során pénzügyi, ipari és államigazgatási területen szerzett IT-üzemeltetési projektek tapasztalatai adták. Ennek megfelelően a HP Szoftver portfólió megoldásait használva egykapus ügyfélszolgálati rendszert, szolgáltatási központokat, hálózat-, rendszer- és jogosultságkezelési felügyeleti megoldásokat telepítettek ügyfeleiknél.

A megtérülési szempontok

Kiemelt szempont természetesen a beruházások megtérülése is: azaz mit ér-

demes beruházni, mikor, mennyiért, rövidebb vagy hosszabb távon. Ezzel egy időben a HP is kialakította az Adaptive Enterprise szemléletmódot, amelynek lényege az összhang volt, ahol az üzleti igények támogatásához integrált végponttól végpontig tartó megoldás biztosította a szolgáltatások, infrastruktúra-elemek felügyeletét. Érdekes módon a projektek többsége nem úgy épült fel, hogy mindenki az egész „tortát” kérte. A Budapesti Értéktőzsdé esetében a cél a távkereskedést kiszolgáló hálózat monitorozására alkalmas, korszerű és központosított felügyelet kialakítása volt. A projekt során a meglévő korábbi felügyeleti megoldást korszerűbb, üzemeltetési szempontból leghatékonyabb eszközre kellett cserélni. Ehhez az Alphanet a HP OpenView Network Node Manager nevű megoldását javasolta. A teljes hálózati infrastruktúrát feltérképezve egy proaktív felügyeleti rendszer bevezetésére került sor, amelynek eredményeként az IT-üzemeltetés ma már azonnal értesül a hibákról, tudja, hogy mely szegmensen történt, milyen eszközt érint, és milyen beavatkozásra van szükség a hiba elhárításához.

Egy másik példa a Keler Zrt. IT-üzemeltetési és működési folyamatait támogató rendszer ITIL mentén való kialakítása volt. Keler egy hatékony IT-szervezetet akart felállítani és működtetni a bevált legjobb informatikai ajánlások alapján. Az ITIL-oktatást és a koncepciót követően ki kellett alakítani a definiált szerepköröket, az üzleti és IT-folyamatokat, amelyhez az eszköztámogatást a HP OpenView Service Desk megoldás bevezetésével az Alphanet biztosította. Így mostantól, ha egy hiba felmerül, a teljes hibakezelés, a bejelentéstől a megoldáson át a lezárásig dokumentálva van, így például tudják, kit kell hívni, ki felelős a hiba megoldásáért, milyen lé-

péseket kell tenni a hiba megoldása érdekében.

A Keler üzleti tevékenységét figyelembe véve különböző törvényi előírásoknak, szabályzatoknak, biztonsági elvárásoknak megfelelően kell üzemeltetni az informatikát. Az Alphanet a HP Select Identity megoldást ajánlva oldotta meg, hogy a heterogén alkalmazásokban lévő jogosultságok – hozzáférések adminisztrációja, nyomonkövethetősége központilag legyen adminisztrálva, auditálható módon.

Hajdú Miklós
Alphanet Kft.

Rendszerbevezetési módszertan

Az ilyen jellegű felügyeleti rendszerek bevezetése általában a napi működéssel párhuzamosan történik. Miután a kitűzött kritériumoknak megfelelően feláll az úgynevezett pilotrendszer, megvizsgálják, hogy alkalmazható-e az ügyfél szervezeteire és igényeire. A koncepció- és rendszertervek segítségével történik az implementáció, miközben az egyes funkciókat, eszközöket, szolgáltatásokat, szervezeti folyamatokat bevonják a kialakítandó rendszerbe. Az új megoldás éles üzembe állítása csak a megfelelő tesztek, ellenőrzések után lehetséges.

Sok esetben az IT-stratégiai tervezés hiányosságai között szerepel a teljes informatikát lefedő megoldások összhangja, ezzel szemben a BTO az IT stratégiai és funkcionális igényeit lefedő új, úgynevezett HP Software Center struktúrában támogatja az üzemeltetés eredményességét.

Fontos látni, hogy az IT-üzemeltetés nem statikus feladat, mivel egy folyamatosan változó környezetet kell nap mint nap üzemeltetni. Szinte mindig megjelenik egy új javítás, új szoftver, esetleg vírusátmadáásokat kell hártani, avagy szolgáltatásigényeknek, teljesítményvárásoknak kell megfelelni. Ezeket a változásokat egy reaktív elven működő informatikai üzemeltetés csak utólag, tűzoltás-jelleggel tudja követni. Ennek hatásaként lassulhatnak például az üzleti folyamatok, a szállítások, az adminisztrációk, s ez mind kiesést okozhat. Ilyen jellegű problémák meg-

oldására az Alphanet – és a HP is – abba az irányba halad, hogy az új technológiai szemlélettel az IT-üzemeltetés hatékonyságát és eredményességét úgy biztosítsák, hogy minden informatikai területre, problémára lépésről lépésre a megfelelő megoldást kínálják.

Az Alphanet a maga részéről nagyon komoly erőfeszítéseket tett azért, hogy a legmagasabb szintet elérje a HP Szoftver megoldások szállításában, ezt is jelzi a legmagasabb, Platinum partneri szint elérése, amit Magyarországon 2006-ban csak az Alphanet tudott teljesíteni. Ehhez természetesen nagyon fontos volt az ügyfelek támogatása, bizalma is.

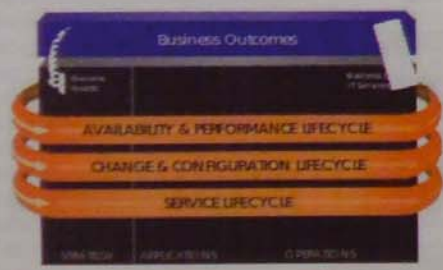
Perspektívák

Egyes szervezeti és üzleti környezetekben, ahol az iparági szabályozások, elvárások folyamatosan bővülnek, a megfelelőség, a költséghatékonyság, valamint az eredményesség szinte alapvető elvárásá válik, így fontos szempont az is, hogy például egy konszolidált, központosított felügyeleti megoldás automatizált rendszert hozzon létre. Úgy is mondhatjuk, hogy az IT automatizálása a cél.

Az informatikai üzemeltetés mai szintjén már több az adminisztráció, sok a működési és fejlesztési költség. A megnövekedett rendszerigények ugyanakkor magukban hordozzák a működési kockázatot is, így az IT megbízhatóságát még szilárdabb alapokra kell helyezni. Nemzetközi elemzések szerint is elsődleges IT-stratégiai cél lesz a költséghatékonyság és az eredményesség fokozása, ezért a szolgáltatásorientált architektúrákat (SOA), a szervezettebb IT-működést (ITIL), az automatizált és a virtualizált megoldásokat választják, amelyek hosszú távon a költségek csökkenését eredményezhetik majd. Előfordulhat persze olyan IT-szervezeti vagy gazdasági átalakítás is, amelynek során kevesebb erőforrással vagy esetleg kevesebb költségből kell ugyanazt a minőséget produkálni, emellett fejlődni kell és bővíteni az üzleti tevékenységet.

Az elkövetkezendő években az üzleti és technológiai igények változásával, a HP BTO-szemléletmód segítségével elérhető és megvalósítható lesz a hatékonyabb, gazdaságosabb informatikai üzemeltetés. ■

A HP BTO életciklus megközelítése

Nyugdíjba vonul az XP

A Windows XP 2008. január 31-én vonul vissza: a Microsoft ettől kezdve már nem ad el licenceket a nagy PC-gyártóknak. Teszi ezt annak ellenére, hogy az XP-felhasználók mindössze 10 százaléka tervezi, hogy hamarosan Vistára tér át.

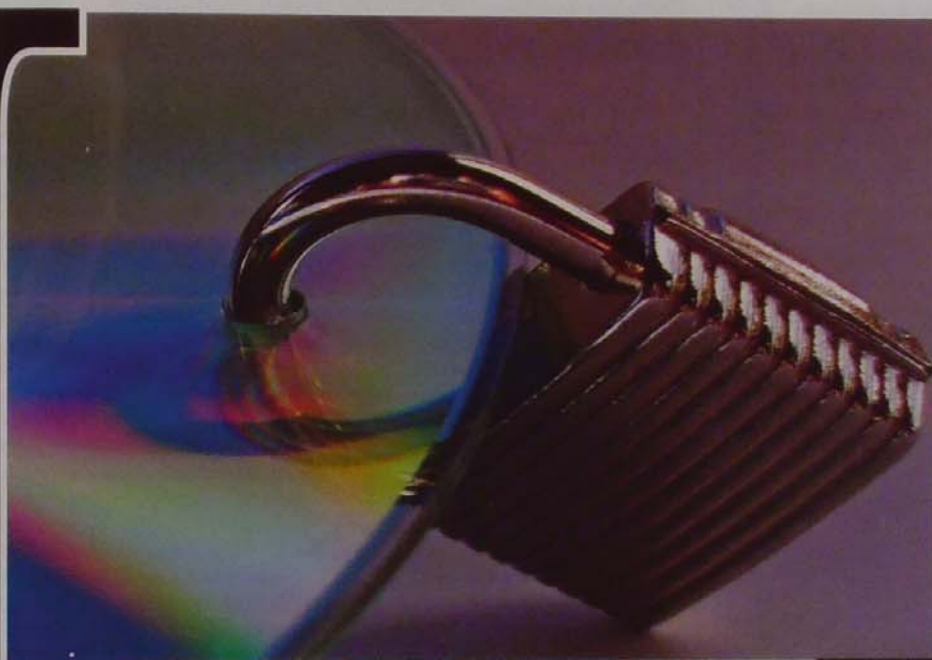
computerworld.hu/cikkek/xpend ▶

Nem költünk spamszűrésre

Drágának tartják a spamszűrést a magyar felhasználók, 86 százalékuk nem is használja. Legfeljebb az ingyenes, vagy csak egy rövid próbaidőszakig használható spamszűrőket hajlandók kipróbálni, ám a szoftverre már nem akarnak áldozni.

computerworld.hu/cikkek/spamszur ▶

a szellemi tulajdon és a szerzői jogok védelmében

Most induló cikksorozatunkban bemutatjuk a jelentősebb hazai és nemzetközi jogvédő szervezeteket. Elsőként a BSA (Business Software Alliance) tevékenységét ismertetjük, amelyről sokakban hamis kép él, s hajlamosak a mumust látni benne. Kérdéseinkre Sarlós Gábor, szóvivő válaszolt.

[írta: Árokszállási Gábor]

A világ vezető hardver- és szoftvergyártói már jó ideje felismerték, hogy vannak olyan célok, amelyeket a piac egyéb vonatkozásaiban versenytársaknak számító cégekkel együttműködve érhetnek csak el. Ilyen cél a szoftverkalózkodás elleni küzdelem is.

A BSA elsősorban a szerzői jogok és a szellemi tulajdon védelmében képviseli tagjainak érdekeit. Ennek során javaslatokat dolgoz ki, és elősegíti olyan célok megvalósítását, amelyek egy átlátható és mindenki számára biztonságosan működő digitális világ létrehozását támogatják – fogalmazott Sarlós Gábor.

A szervezet – a közhiedelemmel ellentétben – nem csak a szoftvergyártók érdekeit képviseli, hanem tágabb értelemben kiáll a szerzői jogok védelme mellett is, bár tény, hogy hazánkban elsősorban az illegális szoftverhasználat visszaszorításáért tett lépéseiről hallani. A magyarországi BSA története mintegy 14 évre nyúlik vissza. A globális tagok mellett hazai cégek – köztük a Graphisoft – is csatlakoztak a szervezet helyi képviseletéhez.

Fókuszált tevékenység

A BSA alapvetően két területen van jelen. Egyrészt a különféle kormányzati és nemzetközi szervezetekkel folytatott kommunikációjában képviseli az informatikai cégeket. Javaslatokat tesz, és olykor a szellemi tulajdont érintő vagy a szoftverhasználattal kapcsolatos jogszabályalkotásban is részt vesz.

Másfelől küzd az illegális vállalati szoftverhasználat ellen – ezt elsősorban tájékoztató munkával teszi, vagyis a laikusok által gyakran emlegetett „szoftverrendőrség” elnevezés nem fedi a valóságot (már csak azért sem, mert a BSA nem minősül hatóságnak, bár a szerzői jogi törvény felhatalmazza jogosultságokkal). A szervezet – megint

ÜZLET

csak a közhiedelemmel ellentétben – közvetlenül nem foglalkozik a magáncélú felhasználással, tehát az otthoni felhasználók le- és feltöltési szokásait nem vizsgálja. Közvetetten természetesen hozzájuk is eljuthatnak a BSA készített tájékoztatók (passzív elérés). Aktív célcsoportjának viszont a hazai kis- és középvállalkozások (kkv) tekinthetők. – A szervezet azért döntött úgy, hogy Magyarországon egy bizonyos területre fókuszálja tevékenységét, mert tapasztalatai szerint a kkv az a célcsoport, amelyen a szoftverhasználati szokásokat érdemben lehet befolyásolni (problémákat azonosítani, illetve szakmai támogatást adni) – magyarázta Sárlos Gábor.

Nem kell félni, nem fog fájni...

A BSA státusa ugyanaz, mint bármely más – nem kormányzati – érdekvédelmi szervezeté, tehát – mint már említettük –

igazodik rajtuk. – A BSA tehát elsősorban tájékoztató jellegű tevékenységet folytat, és segítséget nyújt az esetlegesen „tévúton járó” cégeknek szoftverparkjuk rendezéséhez – hangsúlyozta a szóvivő. Szó sincs tehát azonnali feljelentésről vagy hasonló drasztikus lépésekről. A cégvezetőkkel nem csak az illegális szoftverhasználat kockázatait tudatosítják, hanem a jogtisztá termékek jelentette előnyökkel is megismertetik őket.

– A tapasztalatok azt mutatják, hogy a vállalkozások ezt a fajta támogatást pozitívan fogadják, és nyitottak a szervezettel való együttműködésre. Ugyanis nekik is érdekük a törvényes működésen belül a jogszerű szoftverhasználat – mondta a szóvivő. Hozzátette: a BSA csak abban az esetben fordul hatóságokhoz, ha feltételezhetően nagy anyagi kárt okozó, tudatosan elkövetett illegá-

ramot, alkalmazotti nyilatkozatmintát, javasolt szoftveretikai kódexet vagy éppen a vállalati szoftverek nyilvántartáshoz ajánlott adatlapot talál az érdeklődő.

Mit mondanak a számok?

A BSA tevékenységének eredménye az úgynevezett szoftverillegálitási arány változásával követhető nyomon – erről az IDC-vel együttműködve évente globális tanulmányt készít a szervezet. Magyar-

zet honlapjának nyitóoldalán megtekinthető), vagy az APEH-hel született megállapodás a revizorok szoftverlicenccel kapcsolatos szakmai képzéséről, és egy APEH által is javasolt szoftvernyilvántartó együttes kidolgozásáról (<http://computerworld.hu/cikkek/apehbsa>).

Az APEH-hel való együttműködés abból a kormányzati felismerésből született, hogy az illegális szoftverhasználat és kereskedelem a fekete gazdaságnak kedvez, és jelentős adóbevélet-től, valamint több ezer bejelentett informatikai munka-

A szervezet magáncélú felhasználással

közvetlenül nem foglalkozik, tehát az otthoni felhasználók le- és feltöltési szokásait nem vizsgálja.

országon a mérés kezdete óta látványosan lecsökkent az új illegális szoftverek aránya: mintegy 10 év alatt 76-ról 42 százalékra (2005-ös adat) csökkent ez a szám. Nemzetközi viszonylatban ez azt jelenti, hogy hazánk kikerült azok közül az országok közül, amelyek notórius kalózszoftverhasználatukról ismertek – mutatott rá Sárlos Gábor. Hozzátette – a jövő célja bekerülni az etikus szoftverhasználó államok közé. Viszonyításképpen az Európai Unió átlaga 35 százalék, Ausztria és a skandináv országok átlaga 20-22 százalék, míg a dél-európai országok (Görögország, Spanyolország, Olaszország) illegális szoftverhasználatának átlaga jóval meghaladja hazánké. Az eredmény más szempontból is jelentős: az ország általános fejlettségéről és a társadalom szellemi tulajdonhoz való viszonyáról is képet ad.

Sárlos Gábor elmondta: sok más folyamathoz hasonlóan, első nekifutásra könnyű látványos eredményt elérni, majd idővel árnyaltabb módszereket kell alkalmazni, illetve a szoftverfelhasználók egyre szegregáltabb megközelítésére van szükség. Napjainkban két tényező is lassítja a változást: egyrészt azon cégek java, amelyek a vállalkozás eszközeként kezelik a szoftvereket és változtatni akartak a korábbi szoftverhasználati szokásaikon, már nagy valószínűséggel megtették. Másrészt technikai értelemben bővültek az illegális szoftverekhez való hozzáférés lehetőségei – itt elsősorban illegális internetes letöltésekre és a rohamosan növekvő sávzélességre kell gondolni.

A meggyőzés eszközei

A BSA-nak tehát egyfajta versenyfutásban kell részt vennie. Erre reagálva aktívan keresi az együttműködést a kormányzati szervezetekkel. Ilyen volt a rendőrség szakmai támogatásával készült, nagy port kavart reklámfilm, amely a vállalatvezetők figyelmét volt hivatott felhívni a kockázatokra (a szerve-

helytől fosztja meg a költségvetést, illetve a munkavállalókat. Amint az APEH az év elején bejelentette, az általános revíziókat idén kiterjesztik a szoftverek jogtisztaságának vizsgálatára is. A közhiedelemmel ellentétben, ez nem a számítógépek átvizsgálását jelenti, hanem a vállalkozás könyveinek, illetve immateriális javainak nyilvántartását ellenőrzi. A vállalat tevékenysége és tárgyi eszközei között nyilvántartott számítógépek száma, illetve szoftvernyilvántartása alapján a revizor gyorsan azonosíthatja az illegális szoftverhasználatot. Jó tudni, hogy az APEH-nek, amennyiben büncselekmény alapos gyanúja merül fel (márpedig a törvény a gazdasági célú illegális szoftverhasználatot a büncselekmény kategóriájába sorolja), feljelentési kötelezettsége van. Az együttműködés keretében a BSA vállalta, hogy a szoftverlicenccel, illetve az illegális szoftverhasználattal kapcsolatos ismereteit, tapasztalatait megosztja az APEH-revizorokkal.

Emellett a BSA nagy hangsúlyt helyez a vállalkozások szoftvernyilvántartással kapcsolatos tájékoztatására is. Az elmúlt fél évben a BSA által bekért több ezer szoftvernyilvántartó elemzése azt mutatja, hogy jelenleg a vállalkozásoknak csak 0,5 százaléka felel meg mindenben a szoftverek nyilvántartásával szemben támasztott követelményeknek. Ez természetesen nem minden esetben jelent illegális szoftverhasználatot, hanem a számvitelről és az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezéseinek be nem tartását.

Sárlos Gábor elmondta: a BSA tisztában van azzal, hogy amit elvállalt, nem népszerű szerep, de tevékenysége egybeesik azon piaci szereplők érdekeivel, akik a korrekt versenyben hisznek, és arra is törekednek. ▶

TUDTA-E?

Új vállalatokkal bővült a BSA tagsága

Négy jelentős információtechnológiai cég, a Tekla, a Monotype Imaging, a CA és az EMC csatlakozott a BSA-hoz.

A finn Tekla Csoport az építőiparban, az energiaellátásban és a közszférában alkalmazott szoftvermegoldásairól ismert, és a BSA európai, közel-keleti, afrikai, ázsiai és csendes-óceáni régiókban folytatott illegális szoftverellenes küzdelméhez csatlakozott. A massachusettsi Woburnben működő Monotype Imaging digitális betűkészletek (magyarul fontok) előállításával foglalkozik. Az Egyesült Államokban, Európában és Ázsiában jelen lévő cég a BSA globális tagjaként csatlakozott a szervezethez, és a mintegy 85 országra kiterjedő, illegális szoftverhasználat elleni, illetve a stratégiai programok alakításában vesz részt.

A New York-i székhelyű, 15 ezer embert foglalkoztató CA információtechnológiai menedzsmentre szakosodott szoftvergyártó cég. A CA a BSA-nak a szoftver- és hardvergyártó cégeket tömörítő stratégianácsának lett tagja. Az informatikai infrastruktúra-technológiák és megoldások kifejlesztésével és előállításával foglalkozó EMC szintén a BSA stratégianácsi tagja lett.

A BSA tagjai nemzetközi szinten: Adobe, Apple, Autodesk, Avid, Bentley Systems, Borland, CA, Cadence Design Systems, Cisco Systems, CNC Software/Mastercam, Dell, EMC, Entrust, HP, IBM, Intel, Internet Security Systems, McAfee, Microsoft, Monotype Imaging, PTC, RSA Security, SAP, SolidWorks, Sybase, Symantec, Synopsys, Tekla, The MathWorks, UGS. A BSA magyarországi tagjai: Adobe, Autodesk, Graphisoft, Microsoft, Symantec, Apple, Avid, Bentley Systems, Monotype Imaging, Tekla, UGS.

Arra a kérdésünkre, hogy mit jelent BSA-tagnak lenni, Sárlos Gábor elmondta: a tagság jogokat ad, de kötelezettségekkel is jár. Utóbbi többek között éves tagdíjat jelent, amelynek mértéke a tagság kategóriájától függ. Emellett bizonyos témákban információcsere kell folytatni a többi tagcéggel – persze ez nem üzleti adatokat jelent. A jogok közül a legfontosabb, hogy a cégek feltüntet-hetik kommunikációjukban BSA-tagságukat. Másfelől a szervezeten belül együttműködést kezdeményezhetnek más cégekkel, továbbá tájékoztató vagy éppen oktató jellegű programokat indíthatnak.

nem minősül hatóságnak, ennek megfelelően saját eljárás sem kezdeményezhető. De ez – mint azt Sárlos Gábortól megtudtuk – nem is cél, ugyanis a szervezet általában abból indul ki, hogy a „jogsértő” szoftverhasználat oka többnyire a tájékoztatatlanság. Ez részben a szoftverlicenccel bonyolultságának tudható be; akinek nem ez a szakmája, nem biztos, hogy ki-

lis szoftverhasználat gyanúja áll fent. A személyes kapcsolatfelvételen túl a hagyományos médiacsatornákon (televízió, sajtó) keresztül is szerveznek ismeretterjesztő kampányokat. Kiemelt szerepe van a BSA honlapjának a tájékoztatásban – ott jó néhány hasznos dokumentumot, többek között a szervezetek szoftverállományának diagnosztizálására alkalmas prog-

PLUSZINFORMÓ

computerworld.hu/linkek

ÜZLET

KUTATÁS

Egyre többet költenek IT-biztonságra

A múlt évben a vállalatok 40 százaléka ellen tavaly egy esetben sem tudtak sikeres támadást végrehajtani, a cégek körülbelül 20 százalékát azonban legalább egyszer sikeresen megtámadták, további egytizedük ellen pedig több mint 11 sikeres informatikai betörést követtek el. A legmeglepőbb eredmény azonban az, hogy az érintettek körülbelül egynegyede nem is tudja, hogy hány sikeres támadást intéztek ellene az elmúlt évben, és mintegy 32 százalékuk azt sem tudja, hogy hány támadást sikerült kivédenie – derül ki az IDC piacutató cég világszintű felméréséből, amelyet 600 nagyvállalat megkérdezésével készítették el.

Az eredmények azt a negatív üzenetet közvetítik, hogy a válaszadók jelentős része nem tudja, mi történik valójában a biztonsági rendszerben, pedig az egyre bonyolultabb támadási formák ellen akkor is nehéz védekezni, ha arra egy vállalat tudatosan felkészül, emel-

lett a kidolgozott biztonsági politika betartatása is óriási kihívás. Az is problémát okoz, hogy az IDC szerint az üzleti vezetők még mindig abban a hitben élnek, hogy a biztonság az IT problémája. Ezzel szemben az IT-biztonság ma már üzleti, sőt stratégiai kérdés, mivel egy sikeres támadás óriási üzleti kockázatot hordoz magában – hangsúlyozta Marosvári Gábor, az IDC Hungary vezető elemzője.

Mindzezzel együtt – ahogy a világ nagy részén – Magyarországon is látványos fejlődés tapasztalható az IT-biztonsági szoftverpiacon. 2006-ban az IDC előzetes adatai szerint körülbelül 20 százalékkal – vagyis a teljes hazai szoftverpiac 7 százalékos bővülési ütemét lényegesen meghaladó mértékben –, 33 millió dollárra növekedtek a biztonsági szoft-

verlicencekből és karbantartásból származó bevételek. Így ma az IT-biztonsági szoftverek a teljes magyar szoftverpiac 6-7 százalékát teszik ki, s ez még mindig elmarad a Nyugat-Európában szokásos 10 százalékos mértéktől.

Az IT-biztonsági kiadások több mint felét még mindig az alapszintű tartalom-biztonsági megoldások – antivírus, spam, spyware, web filtering szoftverek – teszik ki, szemben a globális trenddel, amely szerint egyre inkább a komplex biztonsági megoldások terjednek. Az utóbbi két évben a hazai piacon a legdinamikusabb növekedést az egységes jogosultságkezelési és azonosítási szoftverek érték el, piaci részesedésük jelenleg 15-20 százalékos. Ezeket a szoftvereket itthon továbbra is elsősorban a nagyvállalatok vásárolják,

Marosvári Gábor
vezető elemző
IDC Hungary

„Amit ma szélessávnak hívunk, holnap már nem lesz az. Ez nem csak sebesség, hanem szimmetria kérdése is. A legtöbb szélessávú szolgáltatás ma még aszimmetrikus, ami azt jelenti, hogy számos dolgot nem tehetsz meg, amit meglehetné.” (Vint Cerf)

Folyamatosan növekszik azon cégek száma, amelyek az internetet nem kizárólag letöltésre használják. A vállalkozások igényei már túlmutatnak a – csak – letöltési sebességében gyors ADSL-en, mert sok közülük nagy mennyiségű adatot forgalmaz, és egyre több tartalmat állít elő a weben. A több telephellyel rendelkező társaságok, a távmunkában dolgozó felhasználók, valamint a videotelefonálást vagy videokonferenciát megvalósító vállalkozások életében a szakadozó internetkapcsolat nem megengedhető.

A PanTel vállalati üzletágakért felelős marketingmenedzser, Takács Roland szerint széles skálán mozog az olyan vállalkozások tevékenységi köre, amelyek növekvő igényeik miatt szimmetrikus internetkapcsolatot, azaz egyformán gyors fel- és letöltési sebességet igényelnek. „Élénken követjük a nyugat-európai tendenciákat, és folyamatosan

Garantált feltölt(ő)és PanTel SDSL – bérelt vonal szintű internet- szolgáltatás DSL- áron

monitorozzuk a hazai piac igényeit. Azt tapasztaljuk, hogy az erős webes megjelenéssel bíró vállalatok esetében nélkülözhetetlen, hogy az internetkapcsolat sebessége adatfeltöltéskor is elérje a választott letöltési sebességet.”

A 2007-es év a fejlesztésekről szól az innovatív szolgáltatásairól ismert PanTelnél. A cég néhány hete indította el – a tesztüzemben már kiválóan működő – Mobil VoIP szolgáltatását. Elégedett vállalati ügyfelek visszajelzése nyomán kívánja most piacra vezetni a sikeresen tesztelt szimmetrikus DSL internetet.

Az SDSL előnye a többi lehetséges internetmegoldással összehasonlítva látványosak. Aki ADSL-ről vált szimmetrikus DSL-kapcsolatra, amellet, hogy a feltöltési sebesség maximalizálásával gyorsítja napi munkavégzését, garantált sávsebességen léphet a világhálóra. A bérelt vonali internettel szemben pedig a költséghatékonyság a legfőbb vonzerő: a kedvező árú SDSL most azoknak a cégeknek is alternatívát

teremt, amelyek a drága bérelt vonali internetszolgáltatást hasonló sávsebességen eddig nem engedhették meg maguknak.

„Kezdetben sok vállalkozás nem merte elbagyni az ISDN biztonságát az akkori- ban újdonságnak számító ADSL-technológiáért, mert a befektetett összegek megtérülése kétséges volt. Az aszimmetrikus le- és feltöltést nyújtó ADSL nagy népszerűségnek örvend, de a vállalati igények gyakorta tüllépnek a vele megvalósítható adatátviteli lehetőségeken. Sok esetben a szimmetrikus adatforgalom és a garantált sávsebesség nélkülözhetetlen a stabil működéshez” – tette hozzá Takács Roland.

Hazánkban a bérelt vonali internet a leggyakrabban használt technológia a cégeknek kínált megoldások közül, de magas árfevése miatt csak a nagyvállalatok engedhetik meg maguknak. Az SDSL a bérelt vonal árának töredékéért kínálja a gyors le- és feltöltési sebességű internetszolgáltatást. Ezért vélhetően a hazai kkv-szektor képviselői kö-

de az áruk a szabványosítás jövőtől folyamatosan csökken, úgyhogy továbbra is ez a terület növekedhet legerősebben.

A sérülékenység-vizsgáló és behatoláskezelő rendszerek terén az IDC kevése eladást regisztrált 2006-ban; a fejlett nagyvállalati biztonsági megoldások ezzel együtt a piac közel 20 százalékát adták.

A magyar piacon a legnagyobb szállítók a Symantec, McAfee, CA. Az utóbbi időszakban egyre inkább erősödnek az IT-biztonsági szoftverekre specializálódott disztribútorok, és a biztonsági szoftver az IT-szolgáltatók esetében is stratégiai tényezőként jelenik meg a portfólióban. Ugyanakkor a hazai piacon – a világtrendekkel ellentétben – a konszolidáció helyett egyelőre inkább növekszik az IT-biztonsági szoftvereket árusító disztribútorok száma – tette hozzá Marosvári Gábor. Az IDC előrejelzése szerint az idén a megszorítások miatt kismértékben visszaesik a bővülés üteme, és 2007-ben 15 százalékkal bővíthet az IT-biztonsági szoftverpiac, a következő években azonban ismét 20 százalékkal körül alakulhat az éves átlagos növekedési ütem; ezen belül pedig egyre inkább teret nyerhetnek a fejlettebb biztonsági megoldások. **UT.**

zül kerül majd ki a legtöbb elégedett SDSL-ügyfél.

A PanTel most piacra vezetett SDSL-csomagjai 1/1Mbps, 2/2Mbps és 4/4Mbps sebességgel választhatók. A kedvező árú csomagokban a havidíjon felül semmilyen pluszköltséggel nem jár a garantált sávsebességű, korlátlan internethasználat. Az SDSL internet jelenleg Budapesten és tíz vidéki nagyvárosban érhető el, a szolgáltatási terület pedig folyamatosan bővül.

Ma már a cégek nagy többsége nem csak az országhatárokon belül „gondolkodik”. Európa közepén élni hatalmas üzleti lehetőséget jelent, így egy jövőbe tekintő cég nem elégedhet meg azal, hogy olyan telekommunikációs szolgáltatóval dolgozik, amely csak belföldön van jelen. A hazánkban ismert hangadat- és internetszolgáltatásain kívül a PanTel a nemzetközi távközlési szolgáltatások vezető alternatív vállalata is egyben, erre folyamatosan bővülő, Európán átívelő optikai hálózata a biztosíték.

A PanTel mindig a legfrissebb piaci igényeknek igyekszik megfelelni, és a hagyományos telekommunikációs lehetőségeken túl immár teljes körű IT-megoldásokkal is segíti ügyfeleit üzleti sikereik megvalósításában.

www.pantel.hu

ÜZLET

ÉRTÉKESÍTÉS

Egyedül nem megy

Az internet terjedésével megjelent egy új értékesítési modell, az online áruház, de nem ingatta meg a hagyományos eladás létjogosultságát. A HP indirekt értékesítésért felelős igazgatóját, Klemencz Mihályt kérdeztük a partnerek szerepéről és a piac változásairól. [írta: Csórián Sándor]

Az internet robbanásszerű terjedésekor sokan emlegették az „új gazdaságot” azt jósolva, hogy a mindent átfogó e-business halálra ítéli a hagyományos értékesítési csatornákat. Ez azonban nem következett be, a gyártók jó része ma is viszonteladók keresztül értékesíti termékeit.

A HP-nak kiterjedt partnerhálózata van. A partnerek szerepéről és a piac változásairól a cég indirekt értékesítésért felelős igazgatója, Klemencz Mihály elmondta: a HP Magyarország is – a nemzetközi szerződések alapján kiszolgált ügyfeleket kivéve – elsősorban partnerhálózatán keresztül értékesít, így a hps.hp.hu weboldalt is az egyik partner üzemelteti. A gyártó és az értékesítő partnerei kölcsönösen egymásra vannak utalva a piacon, csak együtt lehetnek sikeresek. Hi-

lik a disztribútorokat, pedig az évente esedékes szerződésmegújításhoz kemény feltételeknek kell megfelelniük. Megfelelő számú, vizsgázott szakértő mellett hozniuk kell az elvárt forgalmat is. Csak a viszonteladó partnereknek értékesíthetnek, a végfelhasználóknak közvetlenül – nem.

Hasonló – volumenben természetesen alacsonyabb – követelményeket állítottak a viszonteladókkal szemben is, amelyeknek „normál” vagy kiemelt partneri státusuk van.

A partnerek jogosultak arra, hogy vásároljanak a disztribútoroktól, ugyanakkor bőséges információkat kapnak az aktuális és a bevezetés előtt álló termékekről. A kiemelt partnerek részt vehetnek a promóciókban, forgalmuktól függően visszatérítést és marketingtámogatást kapnak a HP-től.

Azok a viszonteladó cégek is vásárolhatnak a disztribútoroktól HP-terméket, amelyek nem kiemelt partnerek, csak azoknak nem jár plusztámogatás. Az információáramlás természetesen kétirányú – a partnerek azonnal jelzik, ha valamelyik termékkel probléma van.

Ma a HP kiemelt partnereinek száma 90, az összes HP-vi-

szonteladó pedig mintegy 3000-re tehető. Ez lehetőséget ad a végfelhasználóknak, hogy az elvárásaiknak megfelelő kiválaszthatassák közülük. A HP weboldalon megtalálható partnerlista segíthet a választásban, de az üzleti élet más területehhez hasonlóan, itt elsősorban a személyes kapcsolatok és a bizalom számít, az ár csak a legalsó kategóriában döntő.

Nem kell minden projektet megnyerni

Mit tud tenni a HP, ha egy feltörekvő gyártó irracionálisan alacsony árral igyekszik növelni piaci részesedését? – A szabadpiacon erre van lehetőség a jog által meghatározott kereteken belül, így ilyen akciókra időről időre számítani kell. Mindazonáltal a költségrealitásokkal csak egy ideig le-

het szembemenni. Sokáig ez nem tartható fenn, különösen az üzleti szegmensben – válaszolta Klemencz Mihály. Azokból a termék kategóriákból, amelyeknél valamilyen oknál fogva nem éri el az elvárt nyereségszintet a HP, kiszáll, bár az utóbbi években erre nem volt példa. Projektek esetén azonban időnként előfordul, hogy visszalépnek, mert nem éri meg mindenáron elvinni a projektet.

Az iparágban a hardverárak állandóan csökkennek, de ezzel párhuzamosan folyamatosan megjelennek az új termékek is. Ma ez a trend adja a technológiai fejlesztés egyik motorját, a másik pedig a tárolt, feldolgozott stb. adatmennyiség növekedése.

A HP sokat költ a technológiai fejlesztésekre, és az ezek által elért lépéselőnyt szabadalmakkal igyekszik megvédeni. A nagy gyártók között éppen ezért ritka a szabadalmak kölcsönös felhasználásáról szóló megállapodás.

A versenytársaknak más megoldást kell találniuk az adott feladatra.

Azt a folyamatot, amikor az árak csökkenésével egyre több informatikai termék jelenik meg a gyakorlatilag semmilyen támogatást sem adó hipermarketek polcain, a HP értékesítési igazgatója természetes evolúciónak tartja. Hisz ezek használatbavételéhez már nem kell speciális ismeret. Árrésük természetesen nagyon kicsi, de ezt ellensúlyozza, hogy sok fogy belőlük.

Ez a folyamat egyben a fogyasztói termékek életciklusának a lerövidülésével is jár – amely ma hónapokban mérhető –, és ennél rövidebb már nemigen lehet. Cso-

dák nincsenek, a termék ára, életciklusa és élettartama szoros összefüggésben áll. Mondjuk egy hároméves életciklusú és ennek megfelelő áru terméktől öt éves működést várhatunk el. Három hónapos életciklusnál egy év az elvárható működési élettartam, de ennek megfelelő az ár is.

Személyes kapcsolatok és bizalom

A HP ez év februárjában tartott partnerértékelő napján elhangzott: 2006-ban meglehetősen gyenge volt az informatikai piac, de a cég jó minőségű termékei és stabil partnerhálózata révén jobban teljesített az iparági átlagnál. Mindezt a csökkenő volumenű piacon az adott szegmenstől függő mértékben érte el, és közben növelte részesedését. A partnerkapcsolatok ápolásában a személyes ismeretség ma is fontos. A HP ezért tart rendszeres partnertalálkozókat, amelyek sorában az idén április 25-ére tervezett Tavasz Partnernap a legnagyobb. Tavaly 600-an voltak jelen, és hasonló nagyságrendű résztvevőt várható most is. Az új szegmensekre lebontva közzétett információk más módon is hozzáférhetőek, de a személyes találkozás az internet korában ugyancsak fontos.

A partnerkörbe való bekerülés a viszonteladóktól természetesen plusz anyagi és energiárfordítást igényel, de a tapasztalatok szerint megéri. Klemencz Mihály szerint egy-egy speciális területre koncentrálna a kis cégek is megelőzhetik a nagyokat, és befektetett erőforrásaik bőségesen megtérülnek.

A mostani partnernapon bejelentendő újdonságokról az értékesítési igazgató egyelőre csak szűkszavúan nyilatkozhatott. A HP új termékekkel fogja erősíteni jelenlétét a nagy teljesítményű multifunkciós – mind a lézer, mind pedig a tintasugaras alapú – eszközök piacán. A tintasugarasok között lesz teljes oldalszélességű fejjel nyomtató, rendkívül gyors típus, és a cég partnereinek keresztül lízingkonstrukcióban is kínálni fogja nyomtatási megoldásait. Az év második felében pedig IPAQ funkciók mobiltelefonnal is megjelenik. ▶

Klemencz Mihály
indirekt
értékesítésért
felelős igazgató
HP

Hiába jó a termék,

ha a partnerek nem érdekeltek az eladásában, vagy nincsenek felkészülve a támogatására.

szen hiába jó a termék, ha a partnerek nem érdekeltek az eladásában, vagy nincsenek felkészülve a támogatására. Ezt a modellt mára a felhasználók is elfogadták. Volt idő ugyanis, amikor a nagy felhasználók – mivel úgy vélték, a partner az árrésért csupán dobozmozgatást végez – igyekeztek közvetlenül a gyártóktól vásárolni. Pedig nem jelent automatikusan magasabb árat a partnereken keresztül való vásárlás. Előfordul, hogy bizonyos promócióknál alacsonyabb árat tudnak kínálni, mint a közvetlen értékesítés során.

Kétirányú áramlás

Mivel a HP termékpalettája meglehetősen széles, öt disztribútorral – CHS, Számalk, Ingram Micro, HRP, RCE – dolgozik a magyar piacon. Sokan irigy-

TERMÉK

Hardverek kis- és közepes vállalkozásoknak

A HP március végén új, belépő szintű hardvertermékeket jelentett be a kkv-szegmenst megcélózva. Az új termékek között van egy 499 dolláros ProLiant kiszolgáló és egy ezer dollár alatti asztali számítógép. A HP két új noteszgépének induló ára 649 dollár. Az új noteszgépek között van a 14.1 hüvelyk képernyő-átmértékű Compaq 6515B és

a 15.4 hüvelykes 6715B. Mindkettőnek van vezeték nélküli hálózati interfésze és asztali dokkológysége. A kiskereskedelmi értékesítő terminálként kínált új, rp5700 típusú asztali gép az évek óta piacon lévő rp5000 utódja. A kkv-piacra szánja a HP az új, mikrorotorrry kivételű dx3200 kiszolgálót is, amelyeknek induló listaára 379 dollár.

ÜZLET

T-MOBILE WEB'N WALK BOX

Helyhez kötött mobilinternet

A mobilszolgáltatók nagyon sok pénzt költöttek a 3G/HSDPA hálózatok kiépítésére, így érthető: minden lehetőséget megragadnak arra, hogy a hálózat használatára ösztönözzék felhasználóikat. A mobilszolgáltatók kínálatába emiatt kerültek be az adatkártyás noteszgépek, külön a noteszgépbe illeszthető 3G/HSDPA adat-

kiépült, de ADSL-szolgáltatás vagy kábelinternet nem igényelhető. Ezeknek a felhasználóknak igazi áldás az USB-s hub.

A csomagban az USB-modem, a számítógéphez csatlakozó mini USB-USB kábel, rövid útmutató és egy felhasználói kézikönyv található.

A kis USB-s modem letisztult formájú, kerekített szélű doboz; az Opti-

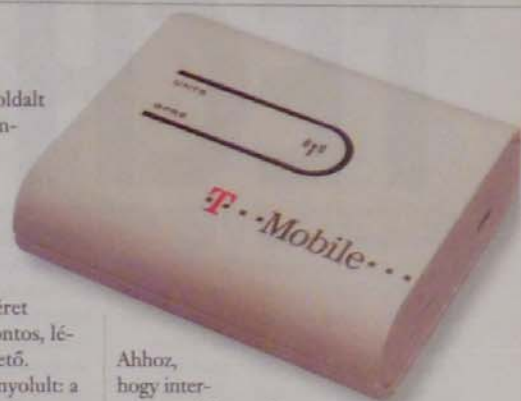
on Wireless Technology gyártja, telepítéskor a gyári nevét is felfedi: Globetrotter 3G+

Module. A felső oldalon van a GPRS és UMTS felirat, illetve egy kis gomb, amit ha megnyomunk, a berendezés az épp elérhető GPRS vagy 3G hálózathoz csatlakozik. Jobb oldalán van a mini USB-kimenet, illetve a SIM-kártya beillesztési helye. A kártyát körmünkkel

tudjuk a helyére nyomni. Baloldalt van egy csatlakozó külső antennához, bár azt nem mellékeltek hozzá. A leírás szerint, ha külső antennát csatlakoztatunk hozzá, a belső automatikusan kikapcsol. A felhasználói kézikönyvért és a rövid útmutatóért külön dícsértet illeti a T-Mobile-t; a leírás pontos, lényegre törő, egyszerű és érthető.

A doboz telepítése sem bonyolult: a dobozt USB-n keresztül csatlakoztatni kell a számítógéphez (külön felhívják a figyelmünket arra, hogy az USB 1.0-s csatlakozóval nem kompatibilis az eszköz), a gépről telepítődik a T-Mobile Connect nevű kis alkalmazása, illetve a Windows XP öt drivert is telepít. A telepítés után mindenképpen érdemes újraindítani a számítógépet.

Ha olyan gépen használjuk, ahol már van egy hálózat, akkor bonyodalmakra számíthatunk, ezért érdemes a rendszergazda segítségét kérni. Egyébként az eszköz gond nélkül települ, és utána azonnal használható. A készüléken kis LED-ek vannak, amelyek jelzik, hogy GPRS- vagy UMTS-kapcsolatot használunk.

Ahhoz, hogy internetre csatlakozzunk, mindenképpen szükség van egy internetes csomag megvásárlására is: a havidíjas előfizetők egynapos csomagot is választhatnak, a kártyás ügyfeleknél azonban a legkisebb csomag 50 megabájt adatforgalmú, ami 1990 forintba kerül.

A T-Mobile Connect szoftvere az 1.0.0.117-es verziószámú tart. A kis alkalmazás spártai, itt lehet a PIN-kódot bekapcsolni vagy kikapcsolni, illetve a csatlakozási módot megadni, hogy az UMTS-t vagy a GPRS-t részesítjük előnyben. Hiányzik a kis alkalmazásból az adatforgalmat számoló funkció, de ez online, a www.t-mobile.hu oldalon a My Mobile-szolgáltatás alatt lekérdezhető. **▼**

A felhasználói kézikönyvért és a rövid

útmutatóért külön dícsértet illeti a T-Mobile-t; a leírás pontos, lényegre törő, egyszerű és érthető.

kártyák és az USB-s asztali modem. Kipróbáltuk a T-Mobile web'n walk Box nevű asztali modemjét.

De minek kell asztali géphez egy mobilhálózatra csatlakozó modem? Azért, mert a technológia által ritkán behálózott területeken gyakori, hogy a mobilhálózat

Sz k d z i k z i n t r n e k p c o l t ?

PanTel SDSL internet

- Üzleti előfizetőknek
- Bérelt vonal szintű internetszolgáltatás DSL áron
- Garantált sávszélesség
- Szimmetrikus adatforgalom
- Telefon nélkül is rendelhető

A területi lefedettséggel kapcsolatban kérjük, hívja ügyfélszolgálatunkat!

PanTel
Távközlés minden vonalon

Váltson PanTelre!

Teljes körű IT és telekommunikációs megoldások. 1250 | www.pantel.hu

TECHNOLÓGIA

Esésálló merevlemezek

A Fujitsu egyes merevlemezeibe beépít egy Free Fall érzékelőt, melynek segítségével megakadályozható a fej és a lemezek sérülése leeséskor. A védelem még azelőtt biztonságos pozícióba helyezi a fejet, mielőtt a számítógép vagy a merevlemez földet érne.

computerworld.hu/cikkek/fujitsu-fts ▶

Lejátszhatatlan Sony DVD-k

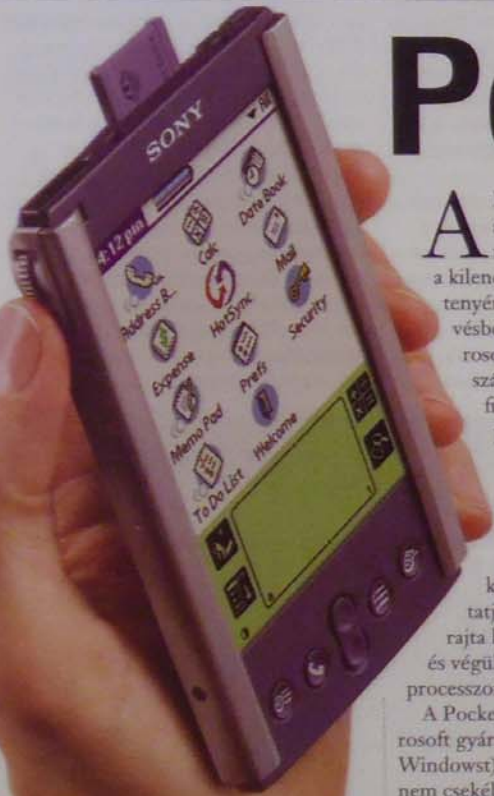
A Sony ARccOS másolásvédelemmel védett filmjeit sokan nem tudják lejátszani sem DVD-lejátszón, sem számítógépen. Az ARccOS ugyanis mesterségesen „összezavar” bizonyos szektorokat a DVD-n, amiket a régi lejátszók kihagynak, mert nem tudják

olvasni. Az új asztali és a számítógépes lejátszók viszont megkísérik javítani a hibát, és ezért nem tudják lejátszani a lemezt. A Sony csupán azt tanácsolta, hogy az ilyen problémákkal küzdő vásárlók kérjenek firmware-frissítést a DVD-lejátszójuk gyártójától.

computerworld.hu/cikkek/arccos

Pocket PC

A Pocket PC (avagy PPC) alapfogalma egyáltalán nem új, hiszen a Palm már a kilencvenes évek végétől gyártott tenyérgepeket, s azok többékevésbé sikeresek is voltak. A Microsoft gyakorlatilag 2000-tól szállt be az üzletbe: akkor definiálta a Pocket PC-t mint platformot. Valamely gyártó terméke akkor kaphatta meg a Pocket PC nevet, ha az eleget tett bizonyos feltételeknek: a gép a Windows Mobile PocketPC Edition rendszert futtatja, érintőképernyős, vannak rajta hardveres és iránygombok, és végül ARM, MIPS vagy SH3 processzorarchitektúrára épül.

A Pocket PC-eket persze nem a Microsoft gyártja, csak a szoftvert (a mini Windowst), és ő adja az előírásokat. Ez nem csekély versenyelőny volt a Palmmal szemben – a Palm ugyanis mindent egy kézben szeretett volna tartani.

A Pocket PC-korszak kezdetén nem kis nehézséget okozott, hogy a gyártók processzorarchitektúrákat használhattak. Ez nagy zavart okozott a felhasználók körében: egyáltalán nem volt biztos, hogy az adott szoftver futott egy gépen, mert esetleg a másik architektúrára volt lefordítva.

A Windows Mobile 2002 for Pocket PC megjelenése után valamelyest tisztult a helyzet, mert a Pocket PC platformhoz a Microsoft előírta az ARM processzorok alkalmazását. Fontos körülmény, hogy az ARM megint csak nem gyártó, hanem licenccel rendelkező szervezet. Bárki gyárthat tehát ARM architektúrájú processzorokat, aki megvásárolja az ARM Holdings-tól a gyártás jogát (néhány ismert gyár-

tó: Atmel, Intel, IBM, Nintendo, Samsung). Az a kikötés tehát, hogy az újabb Pocket PC-k csak ARM architektúrájúak lehetnek, egyáltalán nem határozza meg a gyártót, a piacon tehát továbbra is éles marad a verseny.

A Pocket PC-ben használt processzorok sebességben eltérnek ugyan egymástól, de mivel az ARM architektúra nem definiálja szigorúan az implementációt, azért a processzorok órajele alapján nem lehet közvetlenül összevetni a gépeket (tesztek alapján már persze lehet!). Általában véve igaz azonban, hogy a korszerű 400 megahertzes processzorral szerelt gépek elég gyorsak az összes, piacon ismert alkalmazás futtatásához, ezek között bátran válogathatunk tehát.

Windows

A Pocket PC-nek az az igazi előnye, hogy Windows-kompatibilis: a Microsoft mindent megtesz, hogy a tenyér-

A Pocket PC-eket persze nem a Microsoft gyártja, csak a szoftvert (a mini Windowst),

és ő adja az előírásokat. Ez nem csekély versenyelőny volt a Palmmal szemben – a Palm ugyanis mindent egy kézben szeretett volna tartani.

gépet minél egyszerűbb legyen összekapcsolni az asztali gépekkel. A Pocket PC-knek ugyanis mindmáig a PDA-funkció a legfőbb felhasználási területük, más szóval, a „személyes digitális titkári” alkalmazások: határnaplók, tennivalók, jegyzetek, e-mailek, névjegykártyák.

Ha tehát az asztali gépen Outlookot használunk PDA-funkciókra, akkor

mindenféle konfigurálás nélkül szinkronizálhatunk vele egy Pocket PC-t. Ehhez azonban mindenképpen Outlook kell, nem Outlook Express! Ez utóbbival ugyanis nem szinkronizálható szinte semmi (mivel ingyenes termék).

A Pocket PC népszerűségének az a másik oka, hogy az is Windowst futtat. Ez a Windows nem ugyanaz, mint ami az asztali gépeken fut, programozási modelljében, felhasználói felületében azonban nagyon hasonlít hozzá. Ez (kis túlzással) azt is jelenti, hogy aki tud szoftvert fejleszteni asztali Windowstra, az tud Pocket PC-re is, és aki tudja használni a Windowst, az tudja a Pocket PC-t is. Ez gyakorlatilag semmilyen más gyártó rendszerére nem igaz, legyen az bármilyen kényelmes vagy szép. Vegyük például a sokféle (főleg Nokia) mobiltelefon futó, méltán népszerű Symbian operációs rendszert. Programozási modellje gyökeresen eltér a Windowstól, és éppígy eltér a felhasználói felülete is. Ha tehát kevesebb fejlesztő fejleszt programokat egy rendszerre, akkor a rendszer nem fog annyira befutni, és megfordítva: ha a több millió Windows-fejlesztő közül csak néhányan írnak Pocket PC-re szoftvert, máris hihetetlen tárház

zat kapnak a felhasználók. A Pocket PC-vel eggyel még tovább lépett a Microsoft: a .NET keretrendszer

egy könnyített változata (.NET Compact Framework – .NET CF) megvan Pocket PC-re, és annak a programozási modelljét már jól ismerhetik az asztali szoftvereket készítő fejlesztők.

Integrálva

Ha Pocket PC vásárlása mellett döntünk, mindig tartsuk szem előtt, hogy rövid használat után szinte minden-

A Microsoft-alapú tenyérgepek egyre olcsóbbak és egyre népszerűbbek; megvizsgáltuk tehát, hogy mire érdemes figyelni a megvásárlásukkor, miben számíthatunk rájuk, és hogyan tehetők még használhatóbbá. [írta: Horváth Ádám]

TECHNOLÓGIA

ki egyre többet szeretne kihozni a tenyérgepéből. Ha tehát vásárláskor nem kértük ezt vagy azt a beépített kiegészítést, mert olcsóbban szeretnénk volna megúszni a vásárlást, akkor nem sok idő múltán mégiscsak szükségünk lesz arra a kihagyott funkcióra.

A mai gépekben a Bluetooth teljesen általános, nélküle nem érdemes gépet nézni. IrDA kapu is van sok gépen, de inkább már csak történelmi okokból; használni nem nagyon fogjuk, nyugodtan kihagyhatjuk tehát (persze van, amire jó: például a tévé távirányítója helyett).

A másik két nagy különlegesség a Wi-Fi és a GPS. Elvileg mindkettő elhagyható lenne, mivel utólag is lehet ilyen modulokat csatlakoztatni, csak hogy nagyon körülményesen! Ha Wi-Fi-t szeretnénk utólag a géphez illesz-

GYAKORLAT
Szinkronizáció

A Pocket PC és az asztali windows-os gép az ingyenes ActiveSync (4.5) szoftverrel szinkronizálható. Az ActiveSync alapjában kétféle objektumot hajlandó szinkronizálni: az Outlookot és annak szinte minden adatát, valamint állományokat megadott könyvtárban. A Media Playerrel emellett médiaállományokat, például MP3-as állományokat is szinkronizálhatunk. Sajnos a teljes verziójú Outlook nélkül egy Pocket PC eléggé fél lábba álló megoldás, ha tehát nem használunk Outlookot, akkor a tenyérgepet is csak korlátozottan, magában használhatjuk. Sajnos más operációs rendszerhez nincs kényelmes, használható megoldás, azokkal gyakorlatilag csak állomány szinten megy a szinkronizáció.

teni, azt csak SDIO vagy CF (Compact Flash) kapunk át csatlakoztathatjuk (bluetoothos a sebesség miatt nincs).

Ez azt jelenti, hogy a Wi-Fi kártyát a memóriakártya helyére lehet tenni, vagyis ha netezni szeretnénk, akkor ki kell vennünk a memóriakártyát, és egy időre le kell mondanunk szoftvereink, adataink nagy részéről (nagyon ritka az olyan gép, amelyen két SDIO vagy CF kapu van). Külön kényelmetlenség, hogy a CF/SDIO kártyák kilógnak a gépből, használat után ki kell tehát venni őket, különben mindenbe beleakadnak. Válasszunk inkább némi felárért Wi-Fi-s gépet, így megtakarítjuk az CF/SDIO-s Wi-Fi kártya árát (nagyjából 17 ezer forintot), és megkíméljük magunkat a kártyacserektől is.

A másik kiegészítő a GPS. Sokan úgy gondolják, hogy a Pocket PC ügysem kell majd navigációra, minek hát bele GPS; és különben is, később CF/SDIO foglalatba is be lehet tenni, vagy Bluetoothon át is kapcsolható GPS-vevő a géphez. Ez még igaz is lehet, csak hogy a külső GPS-vevő drága (20-30 ezer forint) és rettentően nagy. Ha a bővíthető helyre lehet tenni, akkor nem használható az egyik legnépszerűbb navigációs szoftver, az iGo, mert az csak a maga kártyájáról fut; ha tehát van GPS, akkor nincs vele szoftver, vagyis nem használható tájékozódásra. Használhatunk persze bluetoothos GPS-vevőt is, csak azt nehéz konfigurálni, külön kell tölteni és általában nagy – vagy nincs tehát mindig velünk, vagy még egy táskával kell járnunk. Egy integrált GPS-vevőtől a készülék alig-alig lesz nagyobb. Érdemes az integrált GPS-es Pocket PC-k közül beépített antennájút választani, mert a kihajtható antenna nagy és mindenbe beleakad.

Ezenfelül van még további „extra”, s találunk is velük Pocket PC-t, de véleményünk szerint egyik sem vonzó megoldás: sem a beépített GSM telefon, sem a fényképezőgép. A telefonos PDA-k telefonnak nagyok, és nehezen kezelhetők, kényelmetlenek, sérülékenyek és drágák! Azzal szokás mellettük érvelni, hogy „így legalább egyben van minden”, s ez igaz is, de nem véletlenül vannak külön telefongyártók és külön Pocket PC-gyártók: eltérnek a szempontok, és eltérnek a funkciók is (nincs tengeraltjárós repülő vagy kávéfőzős fritőz sem).

Ami a fényképezőgépet illeti, az nyilvánvalóan divatkényszer, mivel a Pocket PC-kbe foglalt fényképezőgép valójában semmire sem jó. Minőségük még a mobiltelefonos gépekéig sem ér fel, és a készülék csak nagyobb lesz tőlük. A telefon és a fényképezőgép tehát szerintünk inkább hátrány, mint előny egy Pocket PC-n.

A nagy felbontású kijelzőn viszont már érdemes elgondolkozni. A szokásos Pocket PC-k kijelzője 240x320 képpontos, a nagy felbontásúaké 480x640 képpontos, vagyis négyszeres jobb. És ez már látszik is, nem abban, hogy több információ jelenik meg, hanem a képszelességben: elvileg négyszer annyi adatot lehetne rajta megjeleníteni, de mivel a képernyő mérete nem nagyobb, azért a négyszer annyi adat olvashatatlan lenne; marad tehát a „szébb” megjelenítés, vagyis a finomabb vonalak.

Ilyen nagy felbontású gépből egyelőre kevés van, és mivel még frissek, küzdenek a gyerekbetegségekkel: a szoftve-

Lufthansa Systems

We create systems...

...from perfect elements

Every person has goals – professional and personal ones. We would like to help you achieve yours, because we understand that satisfied people are a company's most important capital. This applies to both our customers and our employees.

If you would like to combine airline and ground traffic know-how with the most exciting innovations that the 21st century has to offer, come and be part of our team! With our current job offers, you will always find the latest offers, for which you can apply directly. Visit job.lhsystems.hu and send your application now.

Lufthansa Systems Hungaria Kft.

MOM Park Centrum „A” Irodák

H-1123 Budapest, Alkotás u. 53.

Telefon: 887-2900

Fax: 887-2977

Portal: job.lhsystems.huWeb: www.lhsystems.hu

Lufthansa Systems

Thinking in new dimensions.

TECHNOLÓGIA

Hasznos programok Pocket PC-re

Hasznos szoftverek	Ingyenes?	Leírás
Windows Mobile Emulator	✓	A Pocket PC Windowsa is Windows, úgyhogy telepítés előtt érdemes a szoftvereket az emulátoron kipróbálni. Ha tetszik a szoftver, akkor telepíthetjük a tenyérgepre; ha nem, akkor legalább nem szemeteljük össze a rendszert.
iGo	✗	Ma talán a legjobb navigációs rendszer; Európa, az Egyesült Államok és néhány ázsiai ország térképe is beszerezhető hozzá.
Opera	✗	Pocket PC-re a legjobb internetböngésző. Sajnos nem ingyenes.
FreeOTFE	✓	Ingyenes asztali és Pocket PC-n is futó titkosító szoftver.
Russa	✗	Egyszerűbb térképszoftver; kezeli a Garmin térképeket is (sok Garmin térkép online, ingyenesen is elérhető).
HitchHiker	✓	Felderítő és automatikusan kapcsolódik az elérhető – rejtett, DHCP nélküli – Wi-Fi csatlakozási pontokhoz.
Hosts	✓	A Pocket PC nem tud IP szerint állománymegosztáshoz kapcsolódni, DNS nélküli rendszerekben (általában otthoni hálózatokban) host-aliast kell tehát felvenni a rendszerbe; a Pocket Hosts ebben segít.
KbdHU	✓	Magyar billentyűköztetés Pocket PC-hez; itt-ott megvan az interneten. A teljes magyartársaokhoz képest az az erénye, hogy nem alakítja át (bizonytalan módokon) a rendszert.
Magic Button	✓	Valódi bezáró „X”, illetve egyszerű alkalmazásváltó.
Quikwriting	✓	Angol nyelvű, könnyen tanulható és nagyon gyors szövegbevitel (billentyűzétípusként választható).
Skype	✓	A jól ismert Skype mobil változata. Nem túl gyors, de megbízhatóan működik. Mivel a Pocket PC-k beépített mikrofonja gyenge, lehetőség szerint használjunk külön fejbeszélőt.
FdcSoft Task Manager	✓	Főképp fórumokról elérhető, hobbi fejlesztésű, mégis kiváló feladatkezelő, szolgáltatáskezelő és registry-szerkesztő.
Total Commander	✓	Az ismert asztali változat kicsi változata. Tömörített állományok kezelésére, speciális áttevezésekre kiváló.

rek egy része arra támaszkodik, hogy a kijelző 240x320-as felbontású, s ennek a négyszeresével sokszor rossz lesz a megjelenítés. S az olyan szoftver, amelyik kezeli ezt a felbontást (például térképszoftver), annak jóval több proceszor-erőforrásra van szüksége, mivel négyszer annyi képpontot kell számolnia és megjeleníteni, mint a „hagyományos” Pocket PC-ken.

Ami (nem) ugyanaz

Bár a Pocket PC operációs rendszer megjelenésében hasonlít az asztali rendszerhez, sok szempontból más-

TIPP
Márkás vagy nem?

Számítástechnikában mindig furcsa kérdés a brand-nomane „jobb-rosszabb” összehasonlítás. Sokak szerint van különbség márkás és márkánélküli termékek között, sokak szerint meg egyáltalán nincs. Tény, az autógyártásban lehet más anyagból és más helyen gyártott alkatrészekből építkezni, a számítástechnikában azért jó közelítéssel ugyanabból gyártják ugyanazt és ugyanott.

A márkás Pocket PC-k előnye a design, a jó gyártói támogatás és hosszú garanciaidőtartam. A nem márkás Pocket PC-k többnyire jóval olcsóbbak (esetleg feleslegesen az árúknál), jobban fel vannak szerelve, de a gyártói támogatásról és a hosszú, megbízható garanciáról le kell mondanunk.

Ebben a kérdésben inkább nem foglalunk állást; ki-ki döntse el maga, hogy mi a fontosabb egy tenyérgep vásárlásakor.

képp viselkedik. A mostani legfrissebb Pocket PC operációs rendszer, a Windows Mobile 6.0 idén februárban jelent meg. Még nincs rajta a gépeken, inkább csak az elődje, a Windows Mobile 5.0 for Pocket PC. Mindenképp ezt a rendszert válasszuk a korábbiakkal szemben, mert jóval fejlettebb náluk (például a Windows Mobile 2003 for Pocket PC-nél).

Az operációs rendszer ötös változatában megvan jó néhány asztali alkalmazás mobil változata: a Word, az Excel, a PowerPoint, az Outlook, a Media Player és persze az Internet Explorer. Ezek pontosan úgy működnek, ahogy gondolnánk: az asztali szoftverek szűkített változatai. A Word elég gyenge, az Excel viszont nagyon jól használható. A PowerPoint a „célnak megfelel” kategóriába esik, vagyis át lehet nézni rajta az asztali gépen szerkesztett bemutatásokat. Az Outlook elmegy, a napár funkció azonban nincs meg benne.

A Media Playerre nem volt panaszunk, az Internet Explorer viszont rossz. Nem használja gazdaságosan az amúgy is kicsi kijelzőt, mobil internetezésre tehát gyakorlatilag használhatatlan.

Itt érdemes megjegyezni, hogy a Windows Mobile 5 lehetővé teszi a kijelző forgatását, vagyis egy hardveres gombhoz hozzárendelhetjük a kijelző 90 fokos elfordítását, így a gomb lenyomásával álló és fekvő mód között választhatunk (Start – Settings – Buttons – Button1 – Rotate Screen). Szövegolvashoz, netezéshez sokkal jobban használható a fekvő kiosztás.

Ha komolyabban gondoljuk a mobilos internetezést, akkor nincs sok vá-

lasztásunk: Opera for Windows Mobile, Pocket PC. Bár nem ingyenes (24 dollár), az Opera fejlesztőinek sikerült jól megjeleníteniük a weblapokat a minikijelzőn. Van ugyan még ingyenes megoldás – a Mozilla-motorra épülő Mozilla Minimo –, de az jóval nagyobb, lassúbb, és a mobil megjelenítés nem az erőssége, vagyis egyelőre nem nevezhető használható alternatívának.

A Pocket PC legnagyobb furcsasága talán a futó alkalmazások kezelésében keresendő. Egy alkalmazás „bezárásakor”, vagyis a jobb felső X vagy az OK gomb lenyomásakor többnyire csak minimalizáljuk az alkalmazást, s nem bezárjuk. Ezt annyit tesz, hogy egyre több és több alkalmazásunk fut úgy, hogy nem is tudunk róla. A listájukat a Start – Settings – System – Memory – Running Programs alatt tekinthetjük meg. Ha tényleg be kell zárunk egy alkalmazást, akkor abban a mellékelt lista eszközei segíthetnek.

Biztonság

A Pocket PC-k bővítményekén át több gigabájt adatot tárolhatnak, és ezeknek az adatoknak az elvesztése olykor igen kínos lehet. Ha átlagosan 2 megabájtnak veszünk egy üzleti dokumentumot (képekkel, háttéranyagokkal együtt), akkor egy 2 gigabájtos memóriakártyán ezer fér el belőlük, vagyis egy közepes méretű vállalatnak esetleg évnnyi szerződés- és ajánlatlistája. Azok elvesztése pedig megengedhetetlen, fontos tehát, hogy biztosítsuk a Pocket PC-t.

Sajnálatos módon a Microsoft eddig nem szolgált beépített megoldással a memóriakártyán tárolt adataink védelmére (a Pocket PC-ket PIN-kóddal

amúgy lehet védeni), egyéb megoldás után kell tehát nézni.

Valóban kényelmes megoldás nincs; a legkényelmesebb még az, ha egy röptében tömörítő, virtuális meghajtóként dolgozó titkosítószoftvert használunk. Ezek egyetlen állományba titkosítják az adatokat, s azt a jelszó megadásakor egy almappába csatolják fel; attól kezdve már jelszó nélkül is használhatjuk az állományokat. Az egyik ilyen ingyenes eszköz a FreeOTFE.

Érdemes továbbá bekapcsolni a gép PIN-kódos védelmét; azt a Settings – Lock menüben állíthatjuk be. A PIN-es védelem bizonyos tétlenségi idő elteltével automatikusan bekapcsol, ezzel jól védhető a gép belső memóriája!

Összegzés

A Pocket PC-k mára már az elérhető árkategóriába kerültek. Ha tehát hordozható, viszonylag nagy tudású (de nem asztali!) gépre volna szükség, jó választás lehet beszerezni egyet.

Fontos azonban pontosan utánanézni, hogy a kiválasztott eszköz megfelelő-e majd a céljainknak. Van-e olyan szoftver, amely eleget tesz igényeinknek, s az milyen áron szerezhető be, és mi róla az általános vélemény. Ez azért lényeges, mert a Pocket PC-k bizonyos dolgokra valóban nem használhatók.

Hardveres szempontból mindenképpen olyan gépet érdemes választani, amelybe több mindent foglaltak bele, mert a Pocket PC-k utólag csak kényelmetlenül és drágán bővíthetők. ▶

PLUSZINFÓ

computerworld.hu/linkek

WORLD'S LEADING ICT PROCUREMENT PLATFORM

New Technology Frontier

**COMPUTEX
TAIPEI**

June 5 - 9, 2007

www.ComputexTaipei.com.tw

**Asia's Top IT Extravaganza
is even BIGGER and BETTER!!**

Taiwan's leading position in computers will shine as COMPUTEX TAIPEI 2008 takes to the stage from 6/3 to 6/7. For 27 years this event has been growing with the industry and now ranks among the two largest in the world. This five-day event, a mecca for global sourcing and networking, is expected to draw more than 30,000 global buyers who will join 100,000+ local visitors to plug into the broadest range of IT products and components.

**TWTC Nangang
Exhibition Hall**

Coming
sooner

Asia's Newest
Trade Show Venue of Excellence
Opens in 2008.

Organizers:

**Taiwan External Trade
Development Council (TAITRA)**
<http://www.taiwantrade.com.tw>
E-mail: computex@taitra.org.tw

**Taipei Computer
Association (TCA)**
<http://www.computex.biz>
E-mail: info@computex.com.tw

Sponsor:

**Taipei World
Trade Center**

Venue:

**Taipei World Trade Center
Exhibition Halls 1, 2, 3
Taipei International
Convention Center (Hall 4)**

TECHNOLÓGIA

DELL XPS M1710

A legnagyobb törpe

A noteszgépekről általában a kis méret, a hordozhatóság jut eszünkbe. A Dell XPS M1710-es gépe noteszgép ugyan, de eloszlatja ezt a szokásos gondolatársítást. Minden van benne, ami egy számítógépbe kell, és az is, ami egy noteszgépbe, egyebek között nagy teljesítményű processzor, kiváló grafikus kártya; és persze az ára is ennek megfelelő.

[írta: Makk Attila]

A Dell noteszgépének méretét eleve meghatározza a tekintélyes, 17 hüvelykes és szélesvásznú megjelenítő; felbontása asztali gépek megjelenítőjét is megsejyenyíti: 1920x1200 képpontos. A széles formátumú megjelenítő rendszerint 900 képpont magasak, de itt nincs megalkuvás a méreteken: több mint kétmillió képpontból áll össze a kép. A képmínőség kiváló, a fény megjelenítőnek szép a képe és jó a kontrasztja. Egyenletes intenzitású képeken sötétben látszik, hogy a háttérvilágítás nem egyenletes; észrevehető, hogy alulról van megvilágítva. A gép oldalról is jól látszik, bár ez nem elsődleges szempont, ha noteszgépről van szó.

A gép fémházból van, s ez azért is hasznos, mivel ekkora tömegnek már nehézkes olyan műanyag házat gyártani, amely ne vetemedne.

A gépet összecusokott állapotban is használhatjuk – médialejátszásra. Elül-ső éléről, a multimédia-kezelőpultól vezérelhetjük a CD-lejátszást, sőt külső monitoron filmet is nézhetünk.

A képernyő alatt, a bekapcsológomb szomszédságában ott van egy multimédia-alkalmazásokat indító gomb: ezzel a Media Directtel szintén lejátszhatunk filmet, zenét, sőt képeket is nézegethetünk. Ez a gomb egy olyan médialejátszót indít el – meglepő gyorsasággal –, amely az optikai meghajtóhoz és USB-kapun csücsülő eszközökhöz fér hozzá. (Ha ezt használjuk, akkor kisebb lesz a gép fogyasztása is.)

A gép teteje a szokásos Dell-üzüstől erősen elütő, fekete, hullámos hatást keltő színezést kapott, közepén a Dell logójával.

Szemben a divattal

A gépet kinyitva a hagyományos ezüst színt látjuk, hatalmas billentyűzetet, s alatta tapipadot. A gépet bekapcsolva viszont noteszgéptől szokatlan jelenséget tapasztaltunk. A noteszgépe-

ket általában öltönyös, komoly menedzserekkel szoktuk elképzelni; az ő státuszszimbólumaik között a nagy autó, valamint a gyomor- és szívpanaszok mellett rendszerint ott kell, hogy legyen a noteszgép is. Hát ez a noteszgép leszámolt ezzel a beidegződéssel. A gépet bekapcsolás után színes fényzőzóna árasztja el – a kellő hatás kedvéért célszerű először félhomályban bekapcsolni. A gép tetején az XPS feliratokból színes fény árad, a tetején a hullámos mintát utánzó festés hullámos fényként világít, az oldalán, a hátán és elején kis ablakokban fénylenek, s még a tapipadon is egy XPS felirat ontja a fotonokat. Ha jobban megnézzük, akkor kiderül, hogy mindegyik fényforrást külön-külön állíthatjuk – a színét is, sőt azt is,

hogy egyáltalán világítson-e. Ennek persze jó oka van: e géppel a játékosokat célozták meg, így nem kell nekik nagy monitort és egy – mindenféle világító csodával felszerelt – gépet magukkal cipelniük. A modding noteszgépen meglehetősen bajos, ezért a gyártó ezt megadta a leendő felhasználóknak.

A gépnek gyakorlatilag nincs zaja: legnagyobb terheléssel is alig surrog a levegő, pedig kering rendszeresen, mert 3D-s alkalmazás intenzív használatával

(hát jó; soros és párhuzamos kapu nincs rajta). De gigabites hálózati adaptertől kezdve a 100 gigabites SATA merevlemezen át az Express Card olvasóig tényleg minden benne van. Memóriakártya-olvasója ötféle kártyát olvas, és van DVI meg S-Video kimenete is a hagyományos VGA-csatlakozó mellett.

Az áramellátásról Sanyo gyártmányú, 6600 milliampórás akkumulátor gondoskodik (érdekes módon néhány katalógusban 7200 milliampórás

típust adnak meg). A mérések szerint a gépnek nincs oka szégyenkez-

A modding noteszgépen meglehetősen

bajos, ezért a gyártó ezt megadta a leendő felhasználóknak.

a kimenő levegő hőmérséklete kis híján 50 Celsius-fokig küszökött. Ennél magasabbra viszont semmilyen módszerrel nem sikerült vinni.

A gépnek két hangszóró van elől, külön mélyszűrővel: ekkora méretheben nem várhatunk koncerttermet, ahhoz képest viszont, hogy noteszgép, nagyon jó a hangja.

Műszakilag a csúcson

Az XPS M1710-esbe gyakorlatilag mindent beletettek a tervezők, amit egy noteszgépbe egyáltalán be lehet építeni

Dell XPS M1710	
Műszaki adatok	
Processzor	Intel Core Duo T7200/2 gigahertz
Lapkészlet	Intel 945GM Express
Grafikus meghajtó	Nvidia GeForce 7900 GS
Kijelző	17 hüvelykes; 1920x1200 képpont
Merevlemez	Hitachi, 100 gigabájt
Optikai meghajtó	DVD +/-RW; DL
Csatolók	négy USB 2.0; FireWire, VGA, DVI, S-Video, Bluetooth, Gigabit Ethernet, WLAN, modem, kártyaolvasó
Akkumulátor	Sanyo, Lilon, 6660 milliampórás
Méret	394x42x287 milliméter
Tömeg	4030 gramm
Méret adatok	
Áramfelvétel	
Kikapcsolva	0,024 amper
Bekapcsoláskor	0,3–0,32 amper
Alaphelyzetben	0,224 amper
3D alkalmazással	0,371 amper
Kimenő levegő hőmérséklete (legfeljebb)	49,6 °C
Üzemidő akkumulátorról (1)	2 óra 06 perc 30 másodperc
Üzemidő akkumulátorról (2)	1 óra 36 perc 10 másodperc
Gazdasági adatok	
Forgalmazó	Dell Magyarország (HRP)
Ár (bruttó)	645 000 forint
Értékelés	9
Garancia	3 év

jesítménye minden tekintetben meggyőző; az ára és a tömege azonban sokakat visszaszárthat. ▀

ni: a noteszgépekhez használt tesztfuttatás több mint két órán át bírta. Ez a teszt a processzort számoltatja meg alaposan, és merevlemezre ír, illetve onnan olvas. Ha mellette egy filmet is néztünk DVD-ről, akkor másfél órán át használhattuk – de ez már végképp nem tekinthető tipikus használatnak.

Ha akkumulátorról használjuk, akkor a grafikai teljesítményt erősen visszavezeti nagyjából arra a szintre, hogy még éppen élvezhető legyen a kép.

A grafikus kártya beállításainak megkönyítésére több játék is kiválasztható egy menüből, és akkor nem kell a beállításokkal külön-külön bibelődni, egyszerre az összes paraméter a játékhöz igazodik. A választható játékok egyebek között a MOHAA, a Quake3, a TombRaider és az IL-2 is, de a legérdekesebb az, hogy a 3DMark5 is ott van a játékok mellett: vagyis ha a tesztet futtatnánk, akkor ahhoz is használhatunk egy külön sablont – nyilván a jobb eredmény elérése végett.

Ez a noteszgép összességében kitűnő benyomást tesz: játékhoz is kiváló, s képességei jóvoltából még videószerkesztésre is alkalmas. Kialakítása miatt nem lesz a sznobok kedvence – bajos volna visszafogott, szolid kialakítású gépnek nevezni. Tel-

HORIZONT

Közel az egymillió

Februárban a hazai xDSL-vonalak száma 646 ezerre, a négy legnagyobb kábelformatervező szolgáltató ügyfeleinek a száma pedig 318 ezerre nőtt. A szélessávú hozzáférések száma február végén 964 ezer volt (januárban 939 ezer).

computerworld.hu/cikkek/dslfeb ▶

Kína kontra függőség

A kínaiak szerint a 18 évesnél fiatalabb netezők 13 százaléka játékfüggő. A kínai online játékszolgáltatóknak be kell vezetniük egy rendszert, mely három óra után felezi a játékos elért pontszámát, míg öt óra után minden pontját elveszíti.

computerworld.hu/cikkek/kinajatek ▶

Antik IT

SAGE: az USA rakétavédelmi rendszerének részlete a bejárható raktárban a 60-as évekből

A Szilícium-völgy szívében működő Számítógép-történelmi Múzeum küldetésének vallja, hogy az iparág fejlődését dokumentálva megőrizze az utókor számára és bemutassa az információs kor tárgyi emlékeit. A kaliforniai Mountain View-ban lévő intézmény a világ legnagyobb számítógép-gyűjteménye, amelyet Hollerith 1889-es tabulátorától az ENIAC-on és az Altair 8800-on át a CRAY-1-ig és az Apple 1-ig több mint négyezer hardver alkot. [írta: Kis Endre]

Számítógép-történelmi múzeumnak jobb helyet keresve sem találta az ember: az iparág bölcsőjének számító Szilícium-völgyben a szakmai érdeklődés mellett sok pénz is összpontosul. Mégis hosszú út vezetett ideig.

A mai múzeum Gordon Bellnek, az iparág egyik úttörőjének magángyűjteményéből nőtt ki. Ennek néhány jelentősebb darabját a hetvenes évek végén Gordon Bell a Digital Equipment Corporation épületének halljában állította ki első ízben. Bell 23 éven keresztül dolgozott a cégnél, ahol a PDP-sorozat és a VAX számítógépek fejlesztését irányította. A nyolcvanas évek elején – több költözést követően – a folyamatosan bővülő gyűjtemény a bostoni Museum Wharf kiállítóterében kapott helyet, a gyermekek múzeumával

egy fedél alatt. Ezzel szerepe is módosult, és a fiatal nemzedéknek szóló programok kerültek az intézmény fókuszába, s a gyűjtemény gyarapítása a háttérben zajlott. Az ezredfordulón a Számítógép-történelmi Múzeum átmenetileg a NASA Sunnyvale-ben található bázisára költözött két második világháború előtti épületbe, ezért a kuratórium rövidesen egy alkalmasabb helyszín kereséséhez látott.

Földrengésbiztos ház

A Számítógép-történelmi Múzeum két évvel később végre ingatlan tulajdonossá vált a Silicon Graphics volt kereskedelmi és marketing részlegének otthont adó épület megvásárlásával. A Mountain View-beli létesítmény egy négyszáz férőhelyes előadótermet és közel félezer irodai munkahelyet foglalt magában. Más szóval fő-

démzetét nem arra a célra tervezték, hogy nagy vasakat, masszív hardverelemeket támasszon alá. A statikai szakemberek ezért számos módosítás végrehajtását javasolták, mielőtt a múzeum megnyithatta kapuját a közönség előtt. Ezek közül a legjelentősebb átalakítással a központi átrium beépítése járt, amelyben három tűzbiztos zónát alakítottak ki.

A Számítógép-történelmi Múzeum épülete mindössze tíz mérföldre fekszik a Szent András-árokotól, ezért a vonatkozó előírásokkal összhangban „földrengésbiztos” kellett tenni. A raktárban például a polcokat olyan korláttal látták el, amely földmozgás esetén megakadályozza a hardver lecsúszását. A kiállítóterben pedig a törékenyebb tárgyakat csavarokkal rögzítik helyükön. A legnagyobb súlyú darabokat tartó gerendák és oszlopok acél erősítést kaptak, a nagyméretű számítógépeknek pedig külön ajtókat nyitottak az épület falán. A termeket megtöltő gépek elemeinek mozgatása olykor izgalmas feladat elé állítja az intézmény szakembereit. A múzeum egyik legújabb szerzeménye egy CRAY C-90-es szuperszámítógép, amelynek központi egysége közel hét tonnát nyom. Beemeléséhez speciális villás targoncát kellett kölcsönkérni a NASA-tól.

Érdekes darabok

Bármilyen lenyűgözőek is ezek a monumentális hardverek, a számítógépek történetét bemutató múzeum aligha szolgálhatna rá nevére, ha gyűjteményét nem díszítené a Szilícium-völgy szülötteinek egyik legjelentősebbike. A Mountain View-ban kegyelettel őrzött 1975-ös Apple I háziilag barkácsolt faházban a Woz szignó látható – Steve Wozniak, az Apple Computer egyik alapítójának aláírása. Ebből a modellből egyenként kevesebb mint ötven darab létezik a világon, így érthető, hogy sok gyűjtő mindent megadna egy eredeti Apple 1-ért.

A múzeum gyűjteményében olyan további történelmi jelentőségű darabok is vannak, mint a II. világháborús Enigma, Hol-

lerith elektromechanikus tabulátora 1889-ből, az Altair 8800 mikrokomputer és az ENIAC egy panelje, valamint a Johnniac számítógép, amelyet Neumann Jánosról neveztek el, a matematikus állítólagos rosszállása ellenére.

A Wozniak által testreszabott Apple I mellett a múzeum gyűjteményét korai PC-k is gazdagítják, többek között a TRS-80 (1983-ból), a Commodore 64 (1982), a közel 11 kilogrammos, hordozható Osborne 1 (1981) és a Macintosh balsorsú elődje, az Apple 1983-as Lisája. A tirlat legöregebb PC-je, egy Kenbak-1 1971-ben készült. Láthatók továbbá olyan videojátékok és programok első kiadásai is, mint a Space Invaders, a Galaxy, a SimCity és az Odyssey, amelyek tömegével vonzották a fiatalokat a digitális technológia világába.

A múzeum a Silicon Graphics volt épületét vásárolta meg

A múzeum egyik legeredtebb kiállítási tárgya a Honeywell konyhai számítógépe; a gyártó 316-os minikomputerét futurisztikus vonalvezetésű, krém-narancs színvilágú pultra öltöztette. Egy 1969-ben kiadott katalógus szerint a receptek és főzési tanácsok tárolására szolgáló termék áráza még a formatervnél is ambiciózusabb volt. A konyhaszámítógépet 10 600 dollárért kínálták, amennyiért abban az időben esüskategóriás Cadillacet lehetett venni.

A Honeywell konyhai számítógépének kezelőfelületét riádásul felhasználóbarátnak aligha nevezhető lámpák és kapcsolók alkották. Nincs is róla tudomása senkinek, hogy egyet is eladtak volna belőle.

HORIZONT

A gyűjtemény
számokban

20 ezer hardver
20 ezer fénykép
5 ezer filmtekercs és videoszalag
5 ezer szoftver – több terabájt
összméretben
12 millió oldal dokumentáció

A hatvanas évek elején a Massachusetts Institute of Technology kutatói olyan kompakt kialakítású vezérlőszámítógépet készítettek, amely elfért az Apollo űrszonda szűkre szabott terében is. Ezt a méretcsökkentést az integrált áramkörök megjelenése tette lehetővé. A NASA űrjárművének fedélzeti számítógépe 32 kilobájt fix és 4 kilobájt RAM-szerű, írható memóriával rendelkezett. Az űrhajósok két számjegyű kódok bevitelével adtak neki utasításokat a műveletek végrehajtására. Ezt a számítógépet elsőként az Apollo 7-es küldetése során használták. A múzeum nemrégiben beszerzett egy másik világűrt látott komputert is az orosz MIR űrállomás hardveréből.

A hatvanas években az Egyesült Államok rakétavédelmi rendszerét 54 darab AN/FSQ-7 SAGE (semiautomatic ground environment) számítógép irányította, amelyek mindegyike több mint ötvenezer vákuumcsövet tartalmazott. Némi iróniát kölcsönöz a dolognak, hogy ezek közül többet a keleti blokk országai szállítottak. Ez a rendszer volt egyúttal a világ első nagy kiterjedésű számítógép-hálózata. Figyelemre méltó, hogy a 27 SAGE-központ mindegyikében két külön számítógép működött, az egyik tartalék gépként, amely a másik meghibásodása esetén azonnal átvette annak feladatait.

A Számítógép-történeti Múzeum egyik fontos feladata, hogy megőrizze a történeti jelentőségű szoftvereket és adathordozókat, amelyek olykor rendkívül sérülékenyek lehetnek. Az intézmény gyűjteményében megtalálható például az a papírszalag, amely a Basic programnyelv interpreterét tartalmazza Altair 8800-as számítógéphez – ezt *Bill Gates* és *Paul Allen* még egyetemista korában a Harvard Egyetemen írta. Az Altair egy házilag összeszerelhető számítógépkészlet volt, amely 1975-ben jelent meg.

Az Altair Basic volt az első program, amelyet Gates cége, a Microsoft kereskedelmi forgalomba hozott.

Más adathordozók ugyanolyan törékenyek lehetnek, mint a papír. A múzeum megabájtok ezreit őrzi lyukkártyákon, fémszalagokon, mágneses dobozon, különböző méretű floppylemezekben, magnókazettákon és cartridge-eken. A gyűjteményben található (egy speciális program keretében) restaurált számítógépeken az intézmény lyukkártyaolvasó szolgáltatást is bevezetett – díj ellenében – olyan vállalatoknak, amelyek az ilyen hordozón őrzött archív adataikat szeretnék feldolgozni. A tervek szerint ez a szolgáltatás a jövőben más antik hordozókon őrzött adatok kinyerésére is kiterjed majd.

Önkéntesek és támogatók

Szombati napokon több tucat önkéntes keresi fel a Számítógép-történeti Múzeumot, hogy részt vegyen a klasszikus gépek üzemképessé tételét célzó restaurálásban, illetve a már működő antik hardver programozásában. Többségük a szilícium-völgybeli cégek veteránjai közül kerül ki. Ők alkotják az

intézmény személyzetének zömét is. Az önmagát nonprofit oktatási intézményként meghatározó szervezet tevékenységéül mutat a történeti jelentőségű tárgyak gyűjtésén, megőrzésén és kiállításán. Számos házon belüli szolgáltatással segíti a kutatók munkáját, és előadás-sorozatok is szerveznek, olyan előadókkal, mint *Tim Berners-Lee* vagy *Linus Torvalds*.

Az eltelt negyed század alatt a múzeum támogatói összesen több mint 77 millió dollárral segítettek az intézmény működését, amely fejlődésének első szakaszában tart. Gyűjteményének jelenleg csupán egy töredékét láthatja a közönség egy úgynevezett bejárható raktárban (Visible Storage). Az intézmény hosszú távú jövőjének érdekében a támogatók egy 100 millió dolláros alap megeremtése mellett döntöttek, amelybe eddig 54 millió dollár érkezett az adományozóktól. Az alap felét a tervek szerint a gyűjtemény további bővítésére fordítják, a másik feléből alapítványt hoznak létre. Amikor a befolyó adományok összege eléri a 75 millió dollárt, a múzeum hozzálát egy közel kétezer négyzetméteres kiállítóteret kialakításához, amely időrendben fogja bemutatni a számítógépek fejlődését. ▽

COMPUTERWORLD
FÓRUM

SOA Földközelben...

Önnek is gondot okoz szót érteni az IT-üzemeltetéssel?
Az üzlet számára nem eléggé rugalmasak az IT-megoldások?
Mik a SOA-bevezetés veszélyei?

Nyitott kérdések – közös megoldások

2007. május 17.
Corinthia Aquincum Hotel
1036 Budapest,
Árpád Fejedelem útja 94.

TERVEZETT TÉMAK

- Úton a SOA felé. Mikor érünk oda? – Stratis
- SOA audit követelmények – Stratis
- Amikor működik a SOA: a szolgáltatásorientált infrastruktúra alkalmazásrétégéről – Alerant
- SOA architektúra bevezetése egy magyarországi pénzügyintézetnél – ORACLE
- Tömeges integráció adatvédelmi elvei – FHB
- Esettanulmányok – Raiffeisen Bank Zrt., CIB
- Előnyök, elvárások, veszélyek
- Nemzetközi trendek: magyarországi valóság

Szakmai partner

alerant

ORACLE Microsoft

Platinum partner

stratis

Bővebb információ és online jelentkezés

<http://events.computerworld.hu>

2007.04.24.

e-GOVERNMENT

Melléklet

A Computerworld e-Government melléklet megjelenését hirdetőnk támogatták.

Elkészítésében közreműködtek: Bojta János, Trautmann Balázs szerkesztő, Egyed Zsóka szerkesztő, IDG Grafikai Stúdió.

Felelős kiadó: Bíró István, az IDG Magyarország Lapkiadó Kft. ügyvezetője.

Lehetőség és felelősség

A következő hét évben hazai viszonylatban kiemelkedő pénzügyi fejlesztésekre kerül sor, de ez nagy felelősséggel is jár: miképp lehet az EU-s és hazai forrásokat a lehető legjobban, leghatékonyabban felhasználni.

35 oldal ►

Összeállította:
**TRAUTMANN
BALÁZS**

Tájékép csata után!

Ebben az évben egymás után fejeződnek be a GVOP 4.3.1-es pályázatok projektjei, és elindulnak az első EU-támogatású e-önkormányzati rendszerek. A csatát megnyerték. De hogyan tovább?

A pályázatban megjelölt cél az önkormányzatok információszolgáltató tevékenységének fejlesztése volt, ezen belül kiemelt terület az ügyintézés elektronizáltsági szintjének emelése. Ahol már befejeződött vagy az átadás-átvételi szakaszban tart a projekt, ott már érzékelhetik a felelősséget, amely ezeknek az integrált rendszereknek a működtetésével, használatával jár. A csatát megnyerték. De hogyan tovább?

Csak maga a projekt többnyire meghaladta vagy maximálisan kimerítette a hivatalok projektbírói képességét – és itt szó szerint értendő az érintett dolgozók és középvezetők kimerültsége. Sok esetben a pénzügyi források is kimerültek, pedig egy informatikai projekt általában – rövid távon – újabb költségek megjelenését eredményezi, olyanokat, amelyeket nem lehetett a pályázatban érvényesíteni. Emiatt felemás érzések kavarognak az önkormányzatok vezetőiben. Büszké a kialakított rendszerre, ugyanakkor egy kis csalódást is éreznek, mert nem egészen erre számítottak, nem így képzelték a megvalósítást. Ráadásul a rendszert most már – szerződésben vállalt kötelezettségük alapján – működtetni kell. Itt pedig komplex problémával, illetve kötelezően megjelenő feladatsorral állnak szemben az érintett önkormányzatok.

Bojta János
tanácsadó
AAM Tanácsadó
Zrt.

Tekintsük át röviden, melyek is ezek. A problémakörök felvázolásakor nem törekedtünk teljeskörűsége, hiszen az meghaladja ennek a témafelvezető cikknek a terjedelmét.

Talán nem tűnik problémának, de az első „negatív érzés” éppen az, hogy a rendszert kötelező jelleggel **használatba kell venni**. Ez azt jelenti, hogy be kell építeni a munkaköri leírásokba és az ügyrendekbe. Ehhez először kisebb-nagyobb mértékben át kell alakítani a kapcsolódó folyamatokat (a KET előírásait is figyelembe véve). A legtöbb esetben ugyanis ez nem történt meg a projekt során. A használatbavétel a tanulási időszakban több erőforrást igényel a hivatal részéről, bár később adott esetben munkaerőt szabadít fel. Itt tehát intézményszervezési feladatok jelennek meg – ami jegyzői hatáskör –, s erre ritkán van külön kijelölt belső munkaerő. Ennél nem szűgyen, sőt véleményem szerint biztonsági és költséghatékonysági szempontból indokolt külső erőforrás bevonása. Ne tartsuk ezt

IT-feladatnak, és ne delegáljuk ezt a projektvezető belső hatáskörébe!

Nagy probléma az **üzemeltetés** is. A használathoz biztonságosan és 7x24-órán keresztül működő rendszer kell! Ilyen még nem volt! A kormányzati tapasztalatok az ügyfélkapu használatában arra utalnak, hogy az ügyfelek nagy része természetesnek tartja az éjjeli kapcsolatfelvételt és „ügyni-

tézést”. Ehhez az üzemeltetési szinthez olyan apparátus kell, amely valószínűleg nem található meg a hivatalon belül, tehát itt is külső segítség kell (szoftverkövetés, help-desk, garanciális hibajavítás, jogszabálykövetés stb.). Ennél a feladatnál fontosnak tartjuk a szerződésekhöz kapcsolható SLA-k (Szolgáltatási Szint Megállapodás) elkészítését, amelyekben szerepel többek között a szolgáltatások pontos leírása, a teljesítések mérése, illetve az esetleges nem teljesítések pénzügyi következményei. E megállapodások tartalmazták az önkormányzatok részére a megfelelő jogi garanciákat a szállítótól várt támogatás megfelelő minőségű végzéséhez. Ez a néhány hetes előkészítő munkát igénylő szerződésforma bőven megtérül a későbbi szerződés végrehajtása és havi elszámolása során.

Talán először jön létre olyan informatikai rendszer a hivatalon belül, ahol a felhasználók egy része a hivatalon kívül van, ők a vállalkozók, civilek, külföldi személyek stb. Bekapcsolásuk a rendszerbe elengedhetetlen, hiszen ők a legfontosabb felhasználók. A támogatási szerződésekben általában teljesítendő eredményként (indikátorként) határozták meg a rendszert aktívan használó személyek számát. Ehhez erős és rendszeres (első évben folyama-

tos) kommunikációt kell folytatni velük, ami ismét költséget és munkát jelent. Ide kapcsolódik a monitoring feladat is – ez a rendszer működésének állandó figyelését jelenti –, hiszen az ötéves ciklus alatt el kell érni a pályázat célkitűzéseiből tartozó számszerű eredményeket. Ez politikailag is fontos feladat, így hatásköri szempontból javasolt a polgármesteri kabinet szintjéhez kapcsolni.

Végül, de nem utolsósorban meg kell vizsgálni (vizsgáltatni), hogy az elkészült IT-rendszer az alapfunkciói mellett még **milyen módon hasznosítható!** Lehet-e költségsökkentést eredményező átszervezést végrehajtani az új funkciók mentén? Van-e a rendszernek a piacon értékesíthető szolgáltatása? A rendszerfejlesztés során felhalmozott tudás eladható-e máshol a piacon? A rendszer alkalmas-e ASP-szolgáltatásra más önkormányzatok felé?

Ezekre a feladatokra sajnos most költségvetési előirányzatokat kell biztosítani, amelyek viszont rövid távon megtérülnek, és talán érdemes ilyen szemmel áttekinteni helyzetünket, hogy végül is ne csatát nyerjünk, hanem háborút. ►

Bojta János

Az e-közigazgatás és a szabványok

Sok fórumon hangzik el, hogy milyen fontos a közigazgatás megújítása. Az e-közigazgatás egységesítéséről és a célszerű indulási irányokról Nikl Istvánt, az Intermap Térinformatikai Tanácsadó Iroda vezetőjét kérdeztük.

Computerworld-Számítástechnika:

Miben látja egy e-kormányzati területre szakosodott magyar szoftverfejlesztő cég a közigazgatás megújításának kulcsát?

Nikl István: Az e-közigazgatás bevezetésének lehetséges útja az egységesítés és a szabványosításon keresztül vezet. A célok világosak: hatékonyság, rövidebb ügyintézési idő. Az oda vezető út is adott, de csak elméleti síkon: ügyintézési folyamatok újraszervezése, egyszerűsítése, lerövidítése, az iterációk számának csökkentése.

De mit is jelent mindez a gyakorlatban?

Az a felvetés, miszerint nincs elég tapasztalat ahhoz, hogy létrejöjjön a szabvány, mára már idejét múlta, és a tyúk-tojás problémához vezethet. Hasonlóan a földügyhöz, ahol annak idején a következőképpen érveltek: „Majd ha a geodéták felméri az országot, akkor kell térinformatika és adatszerkesztés!” A késlekedés, különösen új pályázatok megjelenése előtt, hátrányosan érintheti a közigazgatás valamennyi szereplőjét, a döntéshozóktól egészen az ügyfelekig.

Hat különböző GVOP-s, néhány ITEM, számos OMFB-s pályázat és több száz önkormányzati projekt fejlesztési és bevezetési tapasztalatai adnak lehetőséget a kérdés mélyebb, részletesebb vizsgálatára. Az e-közigazgatás informatikai szempontú szabványosításának legfontosabb feladatai tapasztalatom szerint a következők: a folyamatok és funkciók részletes, mozzanatszintű szabályozása, a szakterületi adattartalmak, az elektronikus (ügy)iratcsere, és a különböző gyártóktól származó rendszermodulok együttműködésének szabályozása.

CW-SZT: Milyen GVOP-s tapasztalatokat emelne ki ebben a témakörben?

N. I.: A GVOP kapcsán feltérképeztük 70 önkormányzat részletes, mozzanat szintű szakági folyamatait, kezdve a legbonyolultabbaktól (például építési hatóság), amelyekben több száz mozzanat is lehet, a legegyszerűbbekig (például ebkataszter), amelyek 10-20 lépéssel lefedhetők.

Ezeket mi egy szabványos folyamatábrában ábrázoljuk, a csomópontokhoz műveleteket, funkciókat és/vagy

képernyőformokat (hiánypótlás ellenőrzése, határozat generálás, adatbevitel) rendelünk. Az egészet elneveztük egy gépiparból ismert szakszóval: ügymenet-technológiának, amely konkrét, megfogható, közös nyelvként használható az ügyintézők, a jogászok, az igazgatásszervezők és a szoftverfejlesztők között, eszközként szolgálva a folyamatok optimalizálásához. A napjainkban oly gyakori törvényi változások is kényelmesen átvezethetők, modellezhetők, online elemelhetők az ügyintézés szempontjából. A technológiából adódóan így egyrészt könnyebben meghatározható az ügyintézésre fordítandó idő, másrészt a jogszabályokban meghatározott ügyintézési határidőnél lényegesen rövidebb időn belül döntés szület.

Az adattartalom elemzése, szabványosítása sokkal egyszerűbb, de fel kell tenni a kérdést: milyen törzs- és egyéb adatokat, milyen azonosító és kapcsoló mezőket kötelező használni, és mik az opcionálisan javasolt tartalmak? Nem szabad megfeledkezni arról, hogy az adatokhoz hozzáférni az önkormányzat által használandó adatbázisok széttagoltan található különböző szervezeteknél (földhivatal, népszeg-nyilvántartás, közművek), s ezek mindegyikével ki kell építeni a kapcsolódási felületet.

A fenti két szabvány gyakorlati létrehozásához érdemes elemezni az úgynevezett „best-practice” megoldásokat, de lehet, hogy fontosabb a „good-practice” vizsgálata, mivel ezek egy már megfelelő, de esetlegesen fenntarthatóbb, rugalmasabb megoldást

adnak az e-önkormányzat területén, kedvezőbb ár-érték arány mellett.

CW-SZT: Az említett megoldások nyilvánvalóan lefedik az egységes funkcionalitás és adattartalom kérdéskörét. Mi a helyzet a más önkormányzatokkal illetve, intézményekkel való adatkapcsolat, illetve a részrendszerek közötti interoperabilitás területén? Egyáltalán lát megoldást erre a problémára?

N. I.: Jelenleg is sok helyen küzdünk azért, hogy egy önkormányzatokon, kistérségeken, minisztériumi háttérintézményeken belül egységes rendszer jöjjön létre, és megszűnjének a szervezetben belüli sziget-szerű megoldások. Szélesebb perspektívából nézve ez a szervezet is csak egy szigetet képez az országos intézmények tengerén, ha nem valósítjuk meg a független szervezetek közötti elektronikus együttműködés rendszerét, a szabványos adatcsere-felületet. Ennek kézenfekvő megoldása az elektronikus ügyiratcsere szabvány.

Ez azt jelenti, hogy egy levelet vagy határozatot nem egyszerű e-mailben kell elküldeni, hanem egy olyan (pl. XML) formátumban, amely magában foglalja saját leíró (meta-)adatait is, így a tartalma a fogadó szervezet ügyiratkezelő rendszere számára is értelmezhető válik. Automatikusan különválasztható a levél szövege (pl. az indoklás) és az adattartalom (iktatószám, tárgy, név, cím, ügytípus stb.), ezáltal – természetesen az e-aláírás vizsgálata után – automatikusan iktatható és szignálható. Nagyságrenddel felgyorsítja a szervezetek közötti egyeztetéseket, engedélyek beszerzését és az elektronikus ügyintézés. Kialakulhat akár a független szervezetek országos intelligens (ügy)iratcsere-hálózata, megszüntetve a digitális elszigeteltséget.

Talán nem utópisztikus az az elképzelés, hogy egy építéshatósági kérelemhez a rendszer automatikusan megkéri, majd digitálisan csatolja a tulajdoni lap hiteles másolatát – ügyintézői beavatkozás nélkül.

Fő- és állvállalkozóinkkal karöltve, kompromisszumos alapon létrehoztunk egy olyan önkormányzat-specifikus interoperabilitási sínrendszert, amely lehetővé teszi a különböző gyártók szakági rendszereinek illesztését és együttműködését a közös önkormányzati vagy kistérségi projekten belül. Később ezt az illesztési sínrendszert más gyártók is elfogadták (minimális módosítással) modulok közötti kommunikációs felületként az ipar több területén.

CW-SZT: Akárbogyan is nézzük, az unión belül elég nagy a lemaradásunk az elektronikus kormányzat területén. Több mint 15 év telt el a rendszerváltás óta, sokat foglalkozunk a témával, de kevés az eredmény. Hogyan látja a jövőt?

N. I.: Az önkormányzatok informatikai fejlesztéseinek hatékonysága, egységessége jelentősen javítható az informatikához kapcsolódó szakterületi szabványok, ajánlások kidolgozásával. Ez lehet a záloga annak, hogy bárki is fejleszt a rendszert, országosan egységes felületek alakuljanak ki back-office és front-office oldalon egyaránt. A szabványok egyszerűsítik és objektívebbé teszik az önkormányzatok informatikai beszerzéseit. Ha a funkcionális szabványok, követelmények pontos előírása mellett hagyjuk a piacot érvényesülni, akkor egységes és alacsonyabb költségű megoldások születnek. Összességében hármassal előny mutatkozik az állampolgárnál: rövidebb ügyintézési idő, egyszerűbb ügymenet, egységes és igazságos hozzáférési lehetőség az ügyintézéshez. Ha a további fejlesztéseink során e szempontokat figyelembe vesszük, akkor van esélyünk a gyors fejlődésre. Ez a gondolat lehet az optimista jövőképünk alapja.

Informatikai rendszerek bevezetésénél azonban nem lehet eléggé hangsúlyozni az emberi tényezőt: a rendszer az emberért van, emberek kezelik ügyintézői és ügyféloldalon is, így az ő hozzáállásuk meghatározó a sikeresség tekintetében. ▀

FEJLESZTÉSEK: LEHETŐSÉGEK ÉS BUKTATÓK

Pontosan és mérhetően

A következő hét esztendő során jelentős hazai és uniós források érkeznek az elektronikus önkormányzat területére is. Nem mindegy, hogy ezt az első benyomásra hatalmasnak tűnő, de a hét esztendőre és az elvégzendő feladatokra nézve nem is olyan nagy összeget miképp költjük el.

A jövő feladatairól és az elmúlt évek tapasztalatairól Horváth Ferencel, az ITOSZ alelnökével beszélgettünk, aki észrevételeit magánemberként, de az ITOSZ vezetőjeként szerzett tapasztalatok alapján fogalmazta meg, az EKOP önkormányzati informatikát érintő területeire vonatkozóan.

Az elektronikus közigazgatási szolgáltatások fejlesztésére és széles körű sikeres alkalmazására az operatív programokból – többségében helyes – koncepcionális irányok olvashatók ki. A ördög azonban mindig a részletekben rejlik. Nézzük, mik lehetnek ezek az „ördögi” pontok?

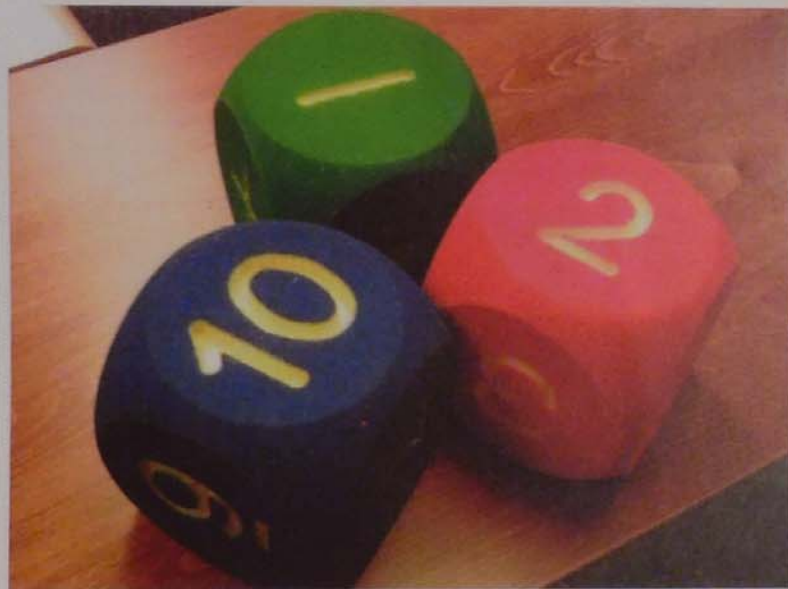
A fejlesztések társadalmi hasznának területét érintve az Operatív Programokban (OP) megfogalmazott fejlesztések hangsúlyaihoz képest (vagy mellett) egy alapvetően eltérő megközelítést kell kiemelni a programok sikerességének megítélésében. Sarkítottan, leegyszerűsítve: a közigazgatás az adófizető állampolgárokért van, s a fejlesztéseket ennek kell alárendelni! Ahogy az informatikai eszközök a munkavégzésben, úgy a közszolgálat, illetve annak fejlesztése is eszköz (és nem cél) kell, hogy legyen a társadalom fejlődésében.

Az adófizető a fejlesztések eredményeképpen jobban akar élni, ezért világosan szeretné látni, hogy befizetéseit mire és hogyan költik el, az államigazgatási szolgáltatások érte működnek-e vagy netán ellene? – mondta el Horváth Ferenc.

Az ÁROP-ban (Államreform Operatív Program) és az EKOP-ban (Elektronikus Közigazgatás Operatív Program) tárgyalt fejlesztések tehát akkor lesznek társadalmilag elfogadottak és támogatottak – ezáltal sikeresek –, ha a fejlesztési programok keretében mindenki által hozzáférhető eszközök és szolgáltatások jelennek meg. Ezek feladata, hogy biztosítsák korrupció letöréséhez, a véleményformáláshoz vagy a versenyképességhez szükséges forrásadatok szélesebb körű hozzáférését, a törvényesen előírt ügyintézkedések egyszerűsítését és törekedjenek a költségek csökkentésére. A siker egyik fő eleme a fejlesztés céljainak és a társadalmi részvételhez szükséges belépési pontoknak a kommunikációja, a társadalmi párbeszéd fenntartása a megvalósításban is!

Siker a szervezetben

A fejlesztés sikere az érintett szervezetek esetében egyrészt a fogadókészségen, másrészt az ellenőrzésen

és a szankcionálásokon múlhat. Az EKOP kockázatelemzésében (SWOT analízis) is felvetett személyi, szervezeti problémákat konkrétan vizsgálva azonosíthatók a fejlesztéssel szemben esetleges ellenállások. Ezeket több szinten kell kezelni: hivatalvezetői, képviselői szinten, szervezeti egységvezetői és beosztotti szinten. Minden szinten más-más attitűdök jelennek meg. Ezek kezelésére az alelnök szerint tanácsadó és képző irodákat, szolgáltatásokat kell működtetni.

A siker eszköze az ellenőrzés, amely indikátorokon keresztül, azok mérésével történik. A valós képhez az indikátorokat is az érintettek bevonásával kell megállapítani (a realitások érvényesülése), rögzíteni kell a végpontokénti indulási állapotokat, és időszakosan teljesítendő mérőföldköveket. Meg kell adni a mérések idejét, módszerét, a szankcionálási eseteket, eljárásokat is. Az ellenőrzéseket következetesen, szankcionálási jogokkal is rendelkező és azt érvényesítő felügyeleti szerv végezze.

Ami már bevált

Az ITP 17-es program keretében már volt törekvés a „best practice” megoldások (bevált gyakorlatok) elterje-

désének elősegítésére – emlékeztetett Horváth Ferenc. Az EKOP is kiemeli e fejlesztési elv érvényesítését. Ma azonban a „best practice”-nek nevezhető megoldások csak egy alkalmazás széles(ebb) körű elterjedtségét jelentik, nincs hozzá szakmai garancia, vagyis hiányzik a megoldások egységes szakmai követelmények szerinti megfeleltetése. A kezdeményezést tovább kellene fejleszteni abba az irányba, hogy a megoldások egy független szakértői szervezet által adatszerveztet, funkcionális, törvényességi megfelelés, dokumentáltság és más szempontok szerint legyenek minősítve – hangsúlyozta Horváth Ferenc. A minősítés alapja egy központilag elfogadott szempontrendszer kell, hogy legyen, amely már teljes mértékben összhangban van az EKOP és az ÁROP fejlesztési irányával. Az eszközök mellett a bevezetést végző cégek tevékenységére vonatkozó előírásokat is el kell végezni. A szabványosítást célzó fejlesztéseket azonban – amellet, hogy jelenleg még nincs is mihez megfeleltetni – sem az önkormányzatok, sem pedig a fejlesztő cégek jószántukból, saját finanszírozásban nem fogják elvégezni. Ezért a szükséges fejleszté-

GYAKORLAT

Segítség az ITOSZ-tól

Horváth Ferenc lapunknak elmondta, hogy az ITOSZ tagságának a közigazgatás informatikai fejlesztése téren igen jelentős gyakorlati tapasztalatai vannak, mind az önkormányzati, mind pedig a vállalkozói oldalon. Tagjai körében mintegy 4 milliárd forint értékű GVOP-s fejlesztés valósult meg.

Kormányzati felkérés esetén az ITOSZ szívesen vállalja szerepet a „best practice” megoldások minősítési szempontjainak kidolgozásában és a minősítésben, a támogatások finanszírozási feltételrendszerének kialakításában, vagy akár az EKOP-ra épülő önkormányzati informatikai stratégia keretanyagának kidolgozásában.

Az ITOSZ, szállítófüggetlenül tapasztalt témaszakértők bevonásával tanácsadó szolgáltatást is tud adni az önkormányzatoknak az informatikai stratégiák testreszabásában, fejlesztési programok ajánlattételi követelményeinek kidolgozásában, ajánlatok elbírálásában vagy akár pályázatok elkészítésében.

Az ITOSZ május végén tartandó konferenciája épp az EKOP megvalósításával kapcsolatos önkormányzati és vállalkozói kérdéseket állítja középpontba. Ez a rendezvény minden résztvevő számára kiváló lehetőséget kínál az aktuális kérdések felvetésére, megválaszolására és megvitatására.

seknek vagy pályázati támogatás lehet a „mozgatórugója”, vagy a törvényességi előírások.

Pontos meghatározások

A támogatási programok megvalósításában, s a fejlesztési célok elérésében nagymértékű kockázatot jelentenek – a GVOP 4.3-s negatív tapasztalatok alapján – a „gumicsont” típusú („értem, ahogy akarom”) kiírások. Az új pályázatok kiírójának sokkal egyértelműbben kell megfogalmaznia, hogy mi a fejlesztés célja, azaz mi a megoldandó probléma (nem elsősorban informatikai, hanem sokkal inkább ágazati szinten mérve), milyen legyen a kiépítendő modell

EKOP-ban is felvetett módon, a korábbi tapasztalatok alapján a támogatási összegek kifizetésének eddig alkalmazott módszere kockázatos és költségesebbé tette a projekteket. Nyilvánvaló, hogy a 60–90 napos fizetési határidőkkel kalkuláló vállalkozások a késedelmes kifizetések kockázatát is bekalkulálják az ajánlatukba – hívja fel a figyelmet az alelnök.

A másik probléma a fenntartási költségek valós kalkulációja. Szakmai útmutatót kellene bevezetni a fejlesztések valós fenntartási költségeinek előzetes kiszámításához. E nélkül egy-két év után igen kellemetlen meglepetések érik az önkormányzat vezetőit, amikor szembesülnek például a kommunikációs szolgáltatások, az eszközmortizáció, az IT-kellékanyagok, a szoftverkövetés, a jogszabályi követés költségeivel.

Segítség „felülről”

Az EKOP – helyesen – nagyobb szerepet javasol a központilag menedzselte e-szolgáltatás fejlesztéseinek, visszaszorítva a rendkívül heterogén megoldáspaletta továbbélését. Az eltérő helyi adottságok és igények miatt viszont az új rendszerek bevezetésekor gondoskodni kell az önkormányzatok egyedi kéréseinek kezeléséről. Ilyenek lehetnek például a meglévő rendszerekhez való illesztések nehézségei, az opcionális funkciók, szolgáltatások megvalósíthatósága.

Az adatok felhasználása terén is jelentkező probléma. A GVOP 4.3-as projektek világosan felszínre hozták a lokálisan keletkező és rögzített, de központilag nyilvánított adatok helyi felhasználásának problematikáját. Mind szakmai, mind pedig pénzügyi vonatkozásban akadnak megoldatlan kérdések: hogy egységesítsük saját rendszerünket, ha nincs információnk vagy jogunk a központi rendszerek egyes elemeihez való illesztéséhez? Miért kell olyan adatok saját célú felhasználásáért fizetnünk, amelyek rögzítése a helyi szervezeti egységek által finanszírozott szakfeladatok végzése keretében történt?

Egy harmadik kezelendő terület a meglévő alkalmazások és az új központi alkalmazások közti átfedés kezelése. Mivel az OP-ból nem olvasható ki a központi fejlesztések pontos tartalma, így csak általánosságban lehet felvetni, hogy mi lesz az ágazati szervezetek által használt, leginkább heterogén képet mutató alkalmazások (például iktatás, pénzügy, szociálpolitika, egyéb nyilvántartási rendszerek) fejlesztő-

ivel. Több tucat kisebb-nagyobb céget érintene egy központosított megoldás, s a központosítás tönkreteszti őket. Mi lesz az ezekben a rendszerekben tárolt adatokkal? Ki migrálna az adatokat az új rendszerbe és ki finanszírozná ezt? – fogalmazta meg a fontos kérdéseket az alelnök.

Nem minden a centralizáció

Komoly kérdésként merülhet fel, hogy mit érdemes centralizálni és mi az, amit decentralizálni kellene az önkormányzatoknak megoldani?

Az informatikánál maradván az önkormányzati alkalmazások esetében a centralizációra, ASP-formában való használatra legalkalmasabb területek lehetnének például a településenkénti működtetés miatt igen költséges térinformatikai rendszerek, a nagyon heterogén szerkezetű települési hírportálok, az ügyfél-bejelentkezések kezelése és egy elektronikus nyomtatványbolt (űrlapok). A centralizáció azért lehetne szerencsés, mert a hírportálok esetében igen jelentős üzemeltetési megtakarítás mellett nagyon nagy a minőségi javulás, a települések közti virtuális átjárhatóság lehetősége is. Az ügyfél-bejelentkezés és az űrlapok esetében a GVOP 4.3.1-es projektek megoldásaiból össze lehetne állítani egy indulási csomagot.

Horváth Ferenc ugyancsak jó irányban tartaná a projekt- és beruházástervező, valamint -menedzselő eszközök, illetve az EKOP-ban is kiemelt elektronikus (köz)beszerzési rendszer központi szolgáltatás formájában való megjelenését. E területek előnye, hogy az alkalma-

záslefedettség meglehetősen „szűz” még az önkormányzatok esetében, de a vállalkozási szférában már több, kipróbált megoldás is működik.

Az alkalmazások ASP-szerű szolgáltatása mellett az adatbázisok egységesítése is a centralizáció egyik területe lehetne. Különösen fontos lenne például a térségi adatbázisok építése, egységesítése a vállalkozói adatok, a környezetvédelmi, közlekedési adatok, az oktatási és egészségügyi adatok nyilvántartásában. A szolgáltatások területén a call center, ügyfélszolgálatok működtetése, riasztási és segélykérő rendszerek, illetve – főképpen a kisebb települések esetében – informatikai rendszerek távmenedzselése kifejezetten alkalmasak lennének a centralizációra.

A szakember szerint felvehető egy újabb centralizálandó terület, amelyet eddig meglehetősen elhanyagoltak: a szakmai és jogi dokumentumok egységesítése. Ide értendők például a szerződésminták, a tervezési minták, a stratégiaminták, az ügyrendi minták, a beszámoló- és jelentésminták is.

Persze sok minden hat az ellenkező irányba. Decentralizált formában működtethetők például bizonyos alkalmazások: vagy a bizalmatlanság miatt (ilyen például jellemzően a pénzügy), vagy a nagyobb, egyedi szabadságfokkal való szabályozás miatt (például az iktatást kiszolgáló rendszerek). Ugyanez érvényes az adatbázisokra is, vagyis a meghatározóan lokális adatok vagy belső adatok továbbra is decentralizáltan kezelendők – mondta az alelnök.

(mibe kell illeszkednie, és hogyan), mi történjen a megvalósítandó vagy szálítandó rendszerekkel és szolgáltatásokkal, valamint a sikeres teljesítéssel szemben előírt paramétereket (követelménylista). A pályázati kiírás vegye figyelembe, hogy a fejlesztés szakszerű és pénzügyileg is korrekt ajánlata csak a modell szerinti megfeleltetés érdekében végzett lokális helyzetelemzés, felmérés és fejlesztési terv után készíthető. Ha erre a problémára nem születik életképes megoldás, úgy továbbra is vállalkozói lutri lesz az ajánlat (nem tudja, mire is vállalkozik), és számtalan vita lesz a megvalósítás során arról, hogy ki mire gondolt a szerződéskötés előtti tárgyalásokon, belefelel-e a vállalkozói költségkeretbe a menet közben megismert problémák orvoslása.

A támogatási programok finanszírozása esetében megjegyzendő, hogy az

E-GO 2007 KONFERENCIA ÉS KIÁLLÍTÁS

Konferencia a jövőért

Tanulságos és a megkérdezettek egybehangzó véleménye szerint is igen hasznos rendezvénynek adott otthont március végén a budapesti Danubius Thermal and Conference Hotel Helia. A ma már hagyományos rendezvény házigazdája a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége volt.

A már harmadik alkalommal megrendezett konferencia és kiállítás alcíme, az „Elérhető informatikai források 2007-ben” egyben a leghangsúlyosabb témát is megnevezte. A résztvevők és az előadók szerint is nagyon fontos lenne, hogy a 2007 és 2014 között rendelkezésre álló fejlesztési összegeket optimálisan fektessék be a magyar közigazgatásba, főleg a hazai elektronikus önkormányzati megoldások fejlesztésébe és kiépítésébe.

Azonban nem csupán pénzről van szó, hangsúlyozta **Molnár Gyula**, a TÖOSZ március 27-én megválasztott elnöke.

A nyitóbeszédében elhangzottak szerint nagyobb figyelmet kell fordítani az idős korszátylra is, hiszen közülük sokan lehetőség vagy ismeret hiányában nem használják az internetet, az e-önkormányzati megoldásokat. A magyar nyelvű tartalmak fejlesztése azonban nemcsak számukra fontos, hanem az állampolgárok szélesebb rétegeinek is, hiszen sokkal könnyebb lehetne a netfelhasználók körét bővíteni, ha gazdagabb és ügyeik intézésében még többet segítő tartalommal találkozhatnak.

A tartalmak kapcsolódása, vagyis az egyes alkalmazások, rendszerek közötti adatátvitel is egyre nagyobb hangsúlyt kap. Ehhez Molnár Gyula szerint egységes felületek kidolgozására, bevezetésére lenne szükség, hiszen ezzel kialakítható lenne a különböző rendszerek közötti kapcsolat.

A fejlesztések során érdemes lehet először csak az alapvető, a legtöbbet használt és legnagyobb irat- és adatforgalmú területeket átalakítani elektronikus ügyintézésűvé. Ez a hatósági ügykezelés esetén nagyjából már sikerült is. Molnár Gyula véleménye szerint az iktatás, a gazdálkodás és a vagyongazdálkodás lehetnek az alapvető funkciók egy induló e-önkormányzati projekténél. A projekteknél fontos szempontnak kell lennie, hogy a kialakítandó intelligens portálrendszer kapcsolódni tudjon az egyes ügymenetekhez tartozó adatokhoz, adatbázisokhoz. Ez már a tervezésnél és a projekt fő szempontjainak kialakításánál is egyfajta „feltülről lefelé” indulást feltételez.

A TÖOSZ elnöke szerint az is fontos, hogy az önkormányzatok ne csak elszenvedjék, hanem aktívan alakítsák az átalakulást. Ehhez folyamatos kapcsolat szükséges a kormányzattal és az egyes hi-

vatalokkal, emellett hangsúlyos feladat a közös szándékok, cselekvések kialakítása, a „minimumügylek” felismerése is.

A panelbeszélgetések szereplőinek véleménye nagyon sok pontban találkozott a nyitóbeszédben elhangzottakkal. Egybehangzó vélemény volt, hogy minden önkormányzatnak olyan szolgáltatásokkal kell „feltölteni” elkészülő portálját, amelyeket a lakosság a legtöbbször használ. Fontos, hogy az állampolgár azonnal azt érezze: érdemes a webpra menni, ott belépni. Az első szolgáltatások körének kialakításában az egyik fontos követelmény a helyi tapasztalatok, szokások feltérképezése, a másik pedig a megfelelő, saját önkormányzati stratégia kialakítása. Fontos lenne, hogy az önkormányzat tudatosan képviselje igényeit, követelményeit, és ne a kifejlesztett rendszert szállító cég „mondja meg” az önkormányzatnak, hogy tulajdonképpen mire is van szüksége. Ez utóbbi esetben előfordulhat, hogy az adott termékre szabják rá az önkormányzat működését, és nem az önkormányzat szempontjainak megfelelően alakítják ki a bevezetendő megoldást.

Tudatosítani kellene azt is, hogy a bevezetés csak a költségek egy részét teszi ki: a fenntartás, üzemeltetés, továbbfejlesztés bizony jelentős összegeket emészt fel. A kerekasztal-beszélgetés résztvevői szerint Magyarországon ma még nem készült el olyan kutatás vagy felmérés, amely kimutatná, hogy a befektetést követően mikor érkeznek el az önkormányzatok a megtérülési pontig.

Még mindig nagy probléma a kisebb települések széles sávú internetelérése. Ez

nemcsak az önkormányzatoknak okoz gondot, hanem a települések lakóinak is, hiszen így komoly nehézségekbe ütközik a rendszerek összekötése, az interoperabilitás megteremtése, vagyis maga az internethasználat. A szolgáltatás kiépítése sok esetben piaci körülmények között, támogatás

nélkül nem rentábilis, így szükség lehet kormányzati beavatkozásra.

A fejlesztések során figyelembe kell venni azt is, hogy „minden bitnek ára van”, azaz minden szolgáltatás és adat költségekkel is jár. Emiatt a projekt előtt igen fontos a méretgazdaságosság vizsgálata, hiszen korántsem biztos, hogy helyben a legolcsóbb egy-egy szolgáltatás kiépítése és üzemeltetése. A jogszabályok által is előírt vagy éppen a lakosoknak és a vállalkozóknak nyújtott extraszolgáltatásoknak nem kötelező helyben működni. Ehhez ad segítséget a szolgáltatásbérleti modell, amely már Magyarországon sem hangzik idegenül, bár nem is nevezhető igazán elterjedtnek. Ez nemcsak informatikai kérdés: a technológia rendelkezésre áll, de a legtöbbször a kistérségek településeinek vezetőin múlik az ASP-móddel bevezetése.

A tartalom szempontjából fontos lehet egy-egy kistéleplés önkormányzatának és a helyi vállalkozóknak az összefogása, együttműködése. A község weblapja működhet egyfajta reklámcsatornaként is, ahol a település vállalkozói jelennek meg. Ez nem csak a helyi lakosokat segíti: számos esetben a környező kisebb-nagyobb településekről is megkeresték az „önkormányzatilag bereklámozott” vállalkozást. Ez egyben a magyar nyelvű és a lakosság által könnyen és jól használható szolgáltatások egyik hatékony példája is.

A beszélgetéseken elhangzott: nem csupán az informatikának van fontos szerepe az elektronikus önkormányzati megoldások további elterjesztésében. Szükség lenne a jogszabályi környezet kevésbé hektikus működésére (hiszen a gyakran változó szabályozás a fejlesztőknek és üzemeltetőknek egyaránt komoly pluszmunkát és -költséget okoz), de előrelépésre lenne szükség a közhiűesség vagy éppen a már emlegetett szabványosítás területén is.

Emellett végig kellene gondolni az egyes önkormányzati folyamatokat, a különböző ügymenetek átalakítását, de az elektronikus ügyintézés követelményeinek megfelelő optimalizálása is elengedhetetlen.

Az államreform legfontosabb eredménye éppen a vállalkozókra és a lakosságra nehezedő adminisztrációs teher csökkentése, s ezekért éppen az e-kormányzati és e-önkormányzati rendszerek tehetik a legtöbbet. ▀

Az e-GO 2007 díjazottjai

A 2006. évi honlapminősítés alapján elismerésben részesülő önkormányzatok

Fődíj: Miskolc

Nagyvárosi kategória:

Szeged
Debrecen
Veszprém
Zalaegerszeg
Békéscsaba

Városi kategória:

Szentlőrinc
Gödöllő
Jászberény
Százhalombatta
Szentendre

Községi kategória:

Dávod
Torókbálint
Fertőrákos
Isaszeg
Maglód

30 millió számítógép felhasználó nem bízik az elektromos hálózatban.

Az APC Smart-UPS™ 1000 védi az energiaellátást és átvihet át az áramszüneteket.

De bíznak az APC-ben. Ön hogy oldja meg?

Gondoljon arra, mi mindent tárol a számítógépén: személyes és üzleti fájlok, pénzügyi adatok, szélessávú hozzáférés, videók, fényképek, zene stb. Egyre inkább a számítógépek lesznek életünk irányítóközpontjai. A szünetmentes tápegységek (UPS) tekintetében pedig egyre inkább az APC márkát választják a felhasználók, világszerte.

Miért az APC nyújtja a világ legkeresettebb tápvédelmét? 20 évvel ezelőtt úttörő módon bevezettük a tápvédelmi technológiát. Az APC legendás megbízhatósága, amely immár szlogenünké vált, lehetővé teszi adatainak és hardvereszközeinek védelmét, valamint segít elkerülni az üzemszüneteket. Védelmet nyújt továbbá a napról napra

megbízhatatlanabbá váló elektromos hálózattal szemben is.

Az OFGEM (elektromos hálózat minőségét és megbízhatóságát értékelő szervezet az Egyesült Királyságban) 2005-ös és 2006-os „Electricity Distribution Quality of Service” jelentése szerint a számítógép felhasználók 75%-a tapasztalt áramszünetet 2005 és 2006 folyamán.

Mi várható a jövőben? Ez azt jelentheti, hogy a számítógépeken értékes adatokat

tároló felhasználókat könnyen érheti egy nem várt áramkimaradás, amely még inkább nélkülözhetetlenné teszi az APC védelemének alkalmazását.

Az APC olyan átfogó tápvédelmi megoldásokat kínál, amelyek az alkalmazások széles körében használhatók. Ön már APC-felhasználó? Azt javasoljuk, hogy szerezze be készülékéhez a legújabb csereakkumulátor csomagot (RBC).

Ismerje meg, hogy 30 millió ember miért nem tart elektronikus dokumentumainak elvesztésétől.

Töltse le az APC "Dinamikus fogyasztásváltozások az adatközpontokban és a hálózati helyiségekben" című ingyenes kiadványát.

Látogasson el a <http://promo.apc.com> címre. Kód: 61274t

Tel +36 40 200 262

APC
Legendary Reliability™

A regisztrálók között hetente kisorsolunk egy APC baseball sapkát és teniszpólót! Amíg a készlet tart.

©2007 American Power Conversion Corporation. Minden jogdíj saját tulajdonosához tartozik. BKAMEF-HU
A kiadott termék árak eltérhetnek a fent bemutatottaktól. A jogi szabályozásról bővebben a promo.apc.com weboldalon olvashat.

APC Magyarországi Képviselet, 1123 Budapest, Árkótság u. 53. C.Ápület, II. emelet